

Obrana

január 2007

Desať prikázaní, jedenásty smiech

„Veľmi pekne ďakujem. Som dojatý, pretože to nie je vyznamenanie len pre mňa, ale pre celé divadlo, pričom musím dodať, že z rúk predstaviteľa vlády sa nám napriek obľube medzi ľuďmi za tie desaťročia oficiálne vyznamenanie ešte neušlo,“ povedal umelecký šéf Radošinského naivéneho divadla Stanislav Štepka po tom, ako mu František Kašícký 20. decembra udelil Pamätnú medailu ministra obrany I. stupňa. Stalo sa tak na pôde Štepkovho divadla, kde radošinci už piaty raz odohrali predvianočné predstavenie pre zástupcov našich misií v zahraničí. Tentoraz sa o dobrú náladu postarali herci prostredníctvom hry Desatoro. Stanislav Štepka si ocenenie zo strany rezortu obrany nepochybne zaslúži aj za skvelú hru Generál o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi, ako aj za nemálo vojenských postáv a satiricko-humorné reflektovanie vojnových udalostí či okupácie v jeho ďalších hrách.

Zároveň treba dodať, že za tradičnými predvianočnými predstaveniami RND pre vojakov organizačne stoja redaktori z armádneho vysielania Slovenského rozhlasu vedení Miroslavom Minárom. Ten spolu s kolegami Bernardom Rošteckým a Petrou Repkovou zorganizovali pred Vianocami ešte jednu milú slávnosť. V kontexte 80. výročia vysielania Slovenského rozhlasu oslávili v jeho priestoroch už vyše šesť desaťročí armádneho rozhlasového vysielania. „Nadhľad, profesionalita, korektnosť,“ týmito slovami pred bývalými redaktormi, spolupracovníkmi a ďalšími hosťami zhodnotil prácu vojenských „rozhlasákov“ F. Kašícký, ktorý zároveň vysoko vyzdvihol dlhoročnú výbornú spoluprácu Slovenského rozhlasu a ministerstva obrany.

Pavol VITKO
Foto npor. Mária PAŽICKÝ

Vydavateľ:

Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Šéfredaktor:

Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:

Jozef ŽIAK, plukovník v zál.
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
PhDr. Michal KRÍŠKO, tel.: 0960 313 054
e-mail: michal.krisko@mod.gov.sk

Tajomníčka redakcie:

Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:

kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Lýdia ŠEVČÍKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:

Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kútuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:

Podacie stanice MO SR

Tlač:

5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane januárová rozlúčka
s príslušníkmi misie KFOR a ALTHEA
v Trenčíne. Foto **npor. Mário PAŽICKÝ**

Nevyžiadateľný obrazový materiál
a rukopisy nevraciamy.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

Výcvik a modernizácia

str. 6 – 7

V stálej pohotovosti

str. 12 – 13

Výcviková smernica

str. 22 – 23

Naši v Bosne a Kosove

str. 24 – 27

Editoriál

To tu ešte nebolo. Prvý raz v histórii bol rozpis rozpočtu pre ministerstvo obrany vypracovaný hneď po schválení štátneho rozpočtu. A to tak, aby platil hneď od 1. januára 2007. Aj to bola jedna z kľúčových informácií,

ktoré minister predniesol 3. januára 2007 na slávnostnom zhromaždení vedúcich pracovníkov ministerstva obrany pri príležitosti vyhlásenia rozkazu prezidenta republiky. Hovoril aj o hlavných úlohách na tento rok. Píšeme o nich na stranách 6 a 7. Na pozadí delenia rozpočtu ostáva veriť, že napríklad naši vojaci v Kosove už dostanú taký výstroj, že pri tradičnej predvianočnej návšteve vedenia rezortu v KFOR sa už tradične nebudú sťažovať na obuv, termobielizeň, goratexy atď. – pozri strana 26 - 27. Chýbajú aj lietadlá, náhradné dielce, vodiči nákladných vozidiel. Roboty bude dosť. Len aby nechýbal úsmev. Občas aj elegancia. Mimochodom, keby na slávnostnom zhromaždení bola bývalá nadpráporčíčka a dnes imidžová konzultantka Ružena Berežná z Prešova (viac strana 31), tak by zrejme podotkla, páni vojaci, že ste sa na ňom nemuseli zúčastniť až v troch variantoch modrej a v troch modifikáciách zelenej uniformy. No na úvod ale ešte jedno plus, s ktorým boli minulé roky problémy. Minister podpísal dohodu s odborármi pracujúcimi v rezorte. Potlesk od civilných zamestnancov. Správa je na strane 33. Viac sa téme budeme venovať nabadúce.

František Kašický s generálom Ľubomírom Bulíkom zároveň zamestnancom, vojakom, dôstojníkom a generálom udeľovali rezortné vyznamenania. Ocenených nás bolo spolu približne 80. Teší ma, že môžem napísať „nás“. Hovorí sa, že kto pracuje v blízkosti „veľkých šéfov“, nemá o vyznamenania nádu. V mojom prípade to neplatilo. Je pravda, že zopár cien z novinárskych súťaží aj medailí od civilných organizácií mi pribudlo. No od svojich? Ak nebudem rátať Pamätnú medailu ministra obrany SR III. stupňa, ktorú som dostal ešte ako redaktor Pravdy od ministra Jána Siteka, za osem rokov v rezorte obrany sa mi ušlo - nič. A teraz. Čestný odznak Ozbrojených síl Slovenskej republiky I. triedy. O armáde pritom píšem práve pätnásty rok. Pán generál, vážim si to a ďakujem. Zaslúžim si. Generál Bulík navyše odovzdal aj jeden ďakovný list kolektívu. Je to kolektív redakcie OBRANA. V zdôvodnení generál píše: „Za vysoko profesionálny, objektívny, odborný a citlivý prístup všetkých členov redakcie k príprave časopisu v roku 2006. Ďakujeme. Služíme vlasti a rezortu obrany. Týmto ďakujeme aj všetkým našim kolegom, spolupracovníkom, dopisovateľom, grafikom a tlačiarom v Nemšovej, distribúci, ako aj tým, ktorí nám vedľa otvorene povedať svoje pripomienky. Nuž – je to naozaj o tom, že dôležitá je nielen akcia, ale aj komunikácia (pozri strany 18 a 19).

Želám peknú, aj keď zatiaľ „aprílovú“ zimu.

Z Trenčína na Balkán

V piaty deň tohto roku sa na historickom trenčianskom Mierovom námestí lúčili najvyšší predstavitelia rezortov obrany Slovenska a Českej republiky s 255 príslušníkmi oboch armád, ktorí budú nasledujúcich šesť mesiacov pôsobiť na stále nepokojnom Balkáne v misiách KFOR a ALTHEA. Primátor Trenčína Branislav Celler pri tejto príležitosti poznamenal, že naposledy práve na tomto námestí vyprevádzali vojakov odchádzajúcich na Balkán v roku 1878. Vtedy sa tu lúčili vojaci 71. trenčianskeho pešieho pluku pred svojím odchodom do Bosny. A práve vojaci tohto pluku zakončili svoje pôsobenie v prvej svetovej vojne na území Balkánu, v južnom Srbsku v meste Kragujevac, kde začiatkom júna 1918 vyvolali najväčšiu vzburu slovenských vojakov v priebehu celej vojny.

Minister obrany František Kašícký zdôraznil, že aj napriek nespornému pokroku musia stále na Balkáne bezpečnosť a mierový vývoj garantovať medzinárodné jednotky. Či už KFOR na území provincie Kosovo, alebo jednotky Európskej únie v operácii ALTHEA v Bosne a Hercegovine.

ČESKO-SLOVENSKÝ PRÍKLAD

Na adresu slovenských a českých vojakov minister Kašícký poznamenal: „Budete prispievať k udržianiu krehkej politickej i bezpečnostnej stability v tomto citlivom regióne Európy. Je symbolické, že práve Česi a Slováci, dva národy, ktoré dlhé obdobie žili v spo-

ločnom štáte a potom sa demokraticky a pokojne rozdelili, teraz spoločne prispievajú k mieru na Balkáne a najmä svojimi vzájomnými vzťahmi sú príkladom pre Albáncov a Srbov v Kosove, ako aj pre Bosniakov, Srbov a Chorvátov v Bosne.“

V podobnom tóne sa vyjadril aj vtedajší český minister obrany Jiří Šedivý. Podľa neho nikdy neboli vzťahy medzi našimi národmi také dobré, ako sú dnes. „Aj preto, lebo sú založené na vzájomnom rešpekte, otvorenosti, dôvere a priateľstve. A práve vojenská spolupráca v krízovej oblasti musí byť zložená na absolútnom spoľahnutí sa jeden na druhého. Odchádzate do oblasti, ktorá bola ešte pred časom miestom najväčšieho krviprelievania v Európe od druhej svetovej vojny, do miesta, ktoré v sebe stále koncentruje všetky problémy Balkánu – od etnickej nenávisťi, náboženského napätia, biedy až po organizovaný zločin,“ zdôraznil Jiří Šedivý. Odchádzajúcich vojakov oboch armád upozornil, že aj keď je v súčasnosti situácia v Kosove pomerne pokojná, veľmi rýchlo sa môže zmeniť v súvislosti s očakávaným rozhodnutím medzinárodného spoločenstva o ďalšom charaktere provincie. Lebo len veľmi ťažko sa nájde riešenie, ktoré uspokojí obe strany.

Ordinár Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR Mons. František Rábek vyzdvihol úlohu príslušníkov oboch armád na Balkáne a zdôraznil, že práve Slováci a Česi sú pre národy tohto regiónu príkladom, ako spoluprávať. „Len vzájomné odpustenie a zmierenie je cestou, ktorá povedie aj v tomto tak ťažkom skúšanom kúsku nášho kontinentu k zahojeniu rán a vytvoreniu

mierového spolunažívania. Nech vás Pán Boh spre-vádzza svojím požehnaním!“, poznamenal na adresu vojakov odchádzajúcich do misie a vyjadril želanie, aby sa po jej skončení všetci vrátili domov k svojim rodinám a blízkym.

NOVÉ IMPULZY SPOLUPRÁCE

Jiří Šedivý i František Kašícký sa na záver osobne rozlúčili s každým vojakom. Spoločné stretnutie využili na vzájomné rozhovory. Jiří Šedivý okrem iného požiadal slovenskú stranu, či by slovenský chirurgický tím nemohol posilniť vojenskú nemocnicu, ktorú česká strana otvára vo februári na kábulskom letisku. V hre je aj provinčný rekonštrukčný tím takisto v Afganistane, ktorého velenie by česká strana mala prevziať v roku 2008. „Jeho súčasťou budú aj vrtuľníky, ale nemáme dostatok osádok na ich rotáciu. Veľmi by sme uvítali, keby ich doplnili slovenskí vojaci a vytvorili tak zmiešané česko-slovenské osádky vrtuľníkov. Nám by to veľmi pomohlo a slovenskí piloti by takto získali neoceniteľné skúsenosti z nasadenia v Afganistane,“ poznamenal český minister obrany. František Kašícký takéto návrhy označil za zaujímavé a dodal, že v budúcnosti môžu priniesť veľa dobrého pre obe strany. Podľa neho sa v súčasnosti uvažuje o našom vklade do rekonštrukčného tímu v Afganistane pod vedením maďarskej strany, ktorému bude v nasledujúcom roku veliť práve česká strana.

Význam spolupráce oboch armád v zahraničných misiách zdôraznil aj náčelník Generálneho štábu Armády Českej republiky armádny generál Pavel

Štefka, ktorý podstatnú časť svojej profesionálnej kariéry prežil na Slovensku, okrem iného aj v trenčianskom veliteľstve.

BALKÁNSKY VETERÁN

V poradí už 10. kontingent Armády Českej republiky v misii KFOR tvoria najmä príslušníci 42. mechanizovaného práporu z Tábora. Veliteľom kontingentu je balkánsky veterán podplukovník Ladislav Švejda. Odchádza do tohto regiónu už na svoju v poradí siedmu misiu. Tou prvou bol ešte v roku 1991 vtedy spoločný česko-slovenský prápor na území bývalej Juhoslávie. Odvtedy pôsobil nielen v Chorvátsku, Bosne a Hercegovine, ale aj v Kosove. Niektorí by mohli namietnuť, čo už tam môže zažiť nového. Podplukovník Švejda však vie svoje.

„Každá misia je svojím spôsobom trochu odlišná. Celý región je v neustálom pohybe. Situácia sa mení, vyvíja. Teraz ideme do na pohľad pokojnej provincie. Ale veľmi rýchlo sa to môže zmeniť a my musíme byť pripravení, rovnako, ako v marci 2004, v prípade potreby tvrdo zasiahnuť. Preto aj nastávajúca misia je pre mňa veľkou výzvou, aby sme vedeli udržať pokoj a mier. Som rád, že budem môcť tak, ako pri svojej každej balkánskej misii, spolupracovať so slovenskými vojakmi, na ktorých je vždy spoľahnutie. Aj v tých ťažkých chvíľach,“ hovorí veliteľ českého kontingentu.

Obdobný názor má aj jeho zástupca podplukovník Zdeněk Pegas, pre ktorého bude misia KFOR opäť prvou zahraničnou skúsenosťou. Skúsenosti idú do Kosova zbierať aj bývalí spolužiaci z vysokej vojenskej školy – veliteľ čaty poručík Jan Pařík a spojovací náčelník poručík Tomáš Brianský.

S POLOVICOU SVOJEJ ROTY

Slovenský kontingent v misii KFOR tvoria hlavne príslušníci trebišovského mechanizovaného práporu. Veliteľ rotý nadporučík Pavol Smik odchádza na prvú

zahraničnú misiu. Takmer všetkých pozná z domáceho trebišovského útvaru. Navyše, aj v rote v Kosove bude mať vyše polovicu príslušníkov svojej organickej jednotky. „Je to veľká výhoda. Viem, čo môžem od ľudí očakávať, aké sú ich silné i slabšie stránky. Práve tie slabiny sme sa snažili v prípravnom procese odstrániť. Som presvedčený, že chlapci sú dobre pripravení na plnenie úloh,“ poznamenáva veliteľ roty.

Nadporučík Pavol Kašpiš už má skúsenosti z pôsobenia v misii UNFICYP na Cypre. Zástupca veliteľa družstva čatár Marek Kapajka okúsil, ako chutí chlebič priamo v Kosove. Jeho veliteľkou družstva bude jedna z mála žien v slovenskom kontingente rotná Mária Molnárová. „Je to skúsená a náročná veliteľka. Verím, že aj vďaka tomu bude práve naše družstvo patriť medzi najlepšie,“ hovorí na adresu svojej veliteľky čatár Kapajka.

Poručík Branislav Macala z prešovského práporu logistickej podpory bude v misii veliť logistickej čate. „Je to moja prvá zahraničná misia. Veľmi sa na ňu teším. Chcem získať nové skúsenosti, zlepšiť sa v angličtine a zistiť, čo nové v mojej odbornosti robia iné armády, ktoré sú v Kosove. Som rád, že som sa v kontingente stretol s mnohými svojimi spolužiakmi z vysokej školy,“ hovorí rodák z oravského Námestova, s ktorým sa do Trenčína prišli rozlúčiť rodičia i priatelia. Podobnú kulisu mal okolo seba aj rotmajster Branislav Diko. Rodáka z Trenčína vyprovádzala manželka Alena, ktorá je profesionálna vojačka, i štyri a polročný syn Maximilián.

Na prvú zahraničnú misiu odchádza aj vojenská psychologička poručička Andrea Sabová. Pôvodne mala ísť do misie UNFICYP na Cyprus, ale nakoniec sa situácia zmenila a ide do Kosova. „Nie som z toho smutná, aj keď som vlastne absolvovala prípravu s vojakmi na Cyprus. Som presvedčená, že ma čaká zaujímavá práca, ktorá mi pomôže v odbornom raste. Informovala som sa u vojenských psychologov, ktorí už

boli v zahraničných misiách i priamo v Kosove. Podľa ich poznatkov ma čaká riešenie dôsledkov tzv. ponorkovej choroby, ako aj toho, že nie všetci rovnako dobre zvládajú dlhodobé odlúčenie od svojich blízkych,“ hovorí psychologička, ktorá doposiaľ pôsobila v martinskej základnej výcvikovej škole a len deň pred slávnostným nástupom v Trenčíne na nitrianskej Univerzite Konštantína filozofa úspešne absolvovala rigorózne skúšky.

MODRÉ BARETY POLICAJTOV

Na trenčianskom námestí nechýbali ani vojenský policajti v modrých baretoch, ktorí budú pôsobiť na území Bosny a Hercegoviny v rámci operácie ALTHEA. Podľa riaditeľa Vojenskej polície MO SR plukovníka Stanislava Bera je to historická chvíľa, lebo po prvý raz odchádza do zahraničnej misie organická jednotka Vojenskej polície.

Jej veliteľom je poručík Juraj Antol z bansko-bystrického útvaru Vojenskej polície, aj keď jednotka sídli v Liptovskom Mikuláši. „Som si vedomý zodpovednosti. Je to moja prvá misia a zároveň aj prvá misia jednotky Vojenskej polície. Celý uplynulý rok sme sa pochtivo pripravovali. Najskôr sme všetci absolvovali kurz vo Výcvikovom centre Vojenskej polície v Liptovskom Mikuláši, potom vyvedenia vo VVP Záhorie i Lešť a na záver cvičenie vo výcvikovom priestore Valáškovec. V lete som týždeň pobudol aj v našom budúcom pôsobisku na základni Orol v Tuzle, kde budeme plniť strážne úlohy. Dôkladne som sa oboznámil s úlohami, ktoré tam doteraz zaistovali príslušníci michalovského delostreleckého oddielu. Na základe získaných poznatkov sme upravili záverečnú prípravu. Som presvedčený, že Vojenskej polícii, ozbrojeným silám, ani Slovensku hanbu neurobíme,“ zdôrazňuje poručík Antol.

Jozef ŽIAK

Foto npor. Mária PAŽICKÝ

Prednosť má výcvik a modernizácia

Minister obrany František Kašický 14. decembra pred generalitou a hlavnými funkcionármi MO SR vyhodnotil plnenie úloh rezortu za rok 2006 a vytýčil ciele na rok 2007. „Nové vedenie ministerstva obrany si pri nástupe stanovilo niekoľko priorít. Medzi ne patrí najmä skompatnenie ozbrojených síl, ich schopnosť plniť úlohy v nadväznosti na realizovanú transformáciu, profesionalizáciu ozbrojených síl, ako aj výrazné posilnenie ich úlohy v oblasti nevojenských ohrození pri ochrane života, zdravia a majetku občanov pri živelných pohromách v úzkej súčinnosti so zložkami ministerstva vnútra. Výraznejšia bude aj podpora rozvoja slovenského obranného priemyslu, ktorý by mal dostať širší priestor ako doteraz pri modernizácii ozbrojených síl,“ zdôraznil minister.

Za veľmi dôležité považuje František Kašický premyslené a efektívne využívanie finančných prostriedkov z rozpočtu rezortu obrany na základe stanovených priorít. „Dostali sme na rok 2007 o 600 miliónov korún viac ako v predošlom roku

(aj keď rozpočet stále nedosiahne deklarovanú hodnotu 2 percentá HDP – pozn. red.). Cieľom je, aby väčšina išla do výcviku a do modernizácie,“ uviedol minister obrany. Medzi priority rozpočtu, ktorého výška je 28, 528 miliardy korún patrí stabilizácia personálu.

PERSONÁLNA STABILITA

Mala by jej napomôcť aj pripravovaná novelizácia zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov. Niektoré ustanovenia spomínaného zákona vyvolali veľkú nevôľu medzi profesionálnymi vojakmi (najmä v kategórii mužstva a poddůstojníkov) a neukázali sa ako dostatočne motivujúce ich pozitívny vzťah k ozbrojeným silám.

Minister obrany podčiarkol aj adekvátne sociálne a finančné zabezpečenie nielen profesionálnych vojakov a civilných zamestnancov, ale aj vojenských dôchodcov a vojnových veteránov. Otvoril dialóg so Zväzom vojakov SR, vojenským dôchodcom sa sprístupnili priestory posádkových klubov, boli valorizované výsluhové dôchodky vyše 6,5 tisíce vojenských dôchodcov, 150 z nich dostalo tzv. vianočný príspevok. „Mám záujem na tom, aby v oblasti sociálneho

zabezpečenia boli zachované sociálne a právne istoty profesionálnych vojakov a ich rodín,“ konštatoval minister obrany. Podľa neho nielen vhodne motivujú vojenských profesionálov v ich práci, ale zabezpečujú, že po ukončení aktívnej služby budú vo svojom okolí šíriť dobré meno ozbrojených síl. Práve dosah bývalých vojenských profesionálov na formovanie verejnej mienky a názorov obyvateľstva na armádu je potenciálne veľmi veľký. František Kašický ďalej viedol rokovanie so zástupcami odborových zväzov zamestnancov vo verejnom záujme, zamestnancov v štátnej službe a bola uzatvorená Kolektívna zmluva na roky 2007 - 2008.

SLOVÁCI V 12 MIEROVÝCH OPERÁCIÁCH

V oblasti medzinárodných vzťahov sa v uplynulom roku hlavná pozornosť zamerala na spoluprácu predovšetkým s členskými štátmi NATO. Najmä s USA, Veľkou Britániou, Francúzskom, Nemeckom, ale aj s Českou republikou, Poľskom a Maďarskom. Prínosom kontaktov bola nielen výmena skúseností z transformačných procesov, prípravy vojenských profesionálov, ale aj boja proti medzinárodnému terorizmu. Kooperácia v oblasti výcviku malých bojových jednotiek sa

najviac prejavila v rámci cvičenia príslušníkov amerických ozbrojených síl vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť a slovenských vojakov v americkom štáte Indiana.

František Kašícký poznamenal, že Slovensko už tradične venuje osobitnú pozornosť krajinám západného Balkánu. Bilaterálna spolupráca s Ukrajinou zasa zohľadňuje vojensko-politické ambície našej republiky voči východnému susedovi. Okrem iného sa v minulom roku uskutočnilo na Ukrajine prvé spoločné cvičenie malých bojových jednotiek oboch armád.

„Príslušníci Ozbrojených síl Slovenskej republiky v súčasnosti pôsobia v 12 mierových operáciách v deviatich krajinách na troch kontinentoch (Európa, Ázia, Afrika - zo Sudánu sa už naši pozorovatelia vrátili). Z toho v troch operáciách na podporu mieru pod velením NATO, v dvoch mierových misiách pod velením OSN, v šiestich mierových, pozorovateľských a monitorovacích misiách pod vedením NATO, OSN a Európskej únie a v jednej operácii pod vedením koalíčných síl,“ konštatoval minister a poznamenal, že v roku 2007 dôjde k odchodu slovenského kontingentu z Iraku a k transformácii našej pomoci irackej vláde. Okrem iného aj do podoby pomoci inštruktorov pri príprave irackých vojakov.

ZAOSTRENÉ NA VÝCVIK

V obrannom rozpočte na rok 2007 dostáva hlavnú prioritu výcvik a modernizácia. Teda podľa slov Františka Kašíckého tie oblasti, v ktorých bol v uplynulom roku najväčší skľz.

Okrem iného aj preto sa napriek prijatým opatreniam nepodarilo dosiahnuť požadovanú úroveň operačnej pripravenosti prioritných útvarov. Spolu s personálnou nenaplnenosťou útvarov sa pod tento stav podpísalo aj nedostatočné materiálne vybavenie. Vo výcviku jednotiek pozemných síl sa nedosiahlo plánované zvýšenie pripravenosti na stupni rota a prápor. Z finančných dôvodov sa zrušili mnohé naplánované cvičenia. Svetlou výnimkou bol martinský prápor okamžitej reakcie, ktorý požadovanú úroveň vycvičenosti dosiahol.

Vo vzdušných silách bolo hlavnou príčinou nesplnenia plánovaného náletu hlavne pilotov MiG-29 nízka prevádzkyschopnosť lietadiel, predlžovanie termínu vojenských skúšok modernizovaných strojov a nedostatok náhradných dielcov. Úspechom vzdušných síl boli jesenné bojové strelby pilotov lietadiel MiG-29 v poľskom polygóne.

Vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť by sa mal dobudovať Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku. Postupne by sa mal stať strediskom boja proti terorizmu a organizovanému zločinu. Toto stredisko Slovensko ponúklo aj ako tréningovú bázu pre NATO. Komplexná modernizácia čaká v nasledujúcich rokoch aj leteckú základňu Sliač. Po jej ukončení by mala spĺňať štandardy aliancie v tejto oblasti. V príprave misií medzinárodného krízového manažmentu by sa malo zlepšiť materiálne vybavenie jednotiek vyčlenených na tento účel, ako aj celková príprava deklarovaných jednotiek do síl rýchlej reakcie (NRF-10).

PRIORITY 2007

V súvislosti s medzinárodnými záväzkami, vyplývajúcimi z Cielov síl 2006 a deklarovanej účasti v silách rýchlej reakcie NATO a Európskej únie, sa v roku 2007 hlavná pozornosť sústreďí na prípravu príslušníkov nitrianskeho mechanizovaného práporu a prvky podpory boja a bojového zabezpečenia prápornej skupiny, ďalej na tím riadenia presunov, prápor radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, roj vrtulníkov Mi-17, ako aj na čatu pyrotechnickej činnosti.

„Rokom 2007 vstupujeme do pätnásteho roku existencie Ministerstva obrany SR, ktorý nás zaväzuje k skutočne systémovej reflexii dosiahnutých výsledkov v oblasti budovania a rozvoja garancie samostatnej štátnosti Slovenskej republiky, k budovaniu a rozvoju ozbrojených síl a rezortu. V zmysle uvedeného bude potrebné, aby každý príslušník rezortu vynaložil zvýšené úsilie pri plnení spoločných úloh, s dôrazom na kooperáciu a koordináciu organizačných zložiek ministerstva, organizácií, útvarov a zariadení na efektívne dosahovanie určených cieľov,“ zdôraznil v závere vystúpenia minister obrany František Kašícký. Potom prekvapil všetkých prítomných, keď si s vojenským folklórnym súborom Jánošík zo Zvolena zatancoval posledný tanec v detvianskom kroji. Takto chcel naznačiť ďalší osud súboru, ktorý aj jeho zásluhou naďalej zostane súčasťou rezortu.

Jozef ŽIAK

Foto npor. Mário PAŽICKÝ

Lepší ako dobrí

V priestoroch Klubu ministerstva obrany 14. decembra minulého roku ocenil celkom 29 najlepších profesionálnych vojakov z radov generálov, dôstojníkov, práporčíkov a poddôstojníkov. Hodnotné náramkové hodinky si okrem iného odniesli členovia žilinského pluku Jozefa Gabčíka, ktorí získali na súťaži prieskumných hliadok Antropoid druhé miesto, vojenský policajti z Bratislavy či pilot MiG-29 z leteckej základne Sliač kapitán Marián Bukovský. Ten spolu s kolegami úspešne absolvoval letecké streľby na polygóne v Poľsku.

„S touto tradíciou sme začali pred rokom. Chceli sme aj takýmto spôsobom oceniť všetkých tých, ktorí v útvoroch a jednotkách, na svojich pracoviskách, dosiahli v priebehu roku najlepšie výsledky, stali sa príkladom pre kolegov. V tomto roku sme napríklad pri výbere najlepšieho poddôstojníka ozbrojených síl stanovili čitateľnejšie kritériá. Musel uspieť nielen v oblasti odbornej, ale aj fyzickej prípravy. Chceme v našich ozbrojených silách, ktoré sú už rok plne profesionálne, postupne vybudovať tradíciu ocenenia najlepších profesionálov. A sme presvedčení, že také ocenenie si medzi nimi získa potrebnú vážnosť,“ vyjadril želanie náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Ľubomír Bulík.

LETCI AJ „POZEMÁCI“

Ocenený bol aj nestor medzi dopravnými pilotmi podplukovník Jozef Solmoši, ktorý v leteckej základni Kuchyňa pomáha pri výchove nového leteckého dorastu. Kapitáni Jozef Václavík a Radek Bačár, obaja veliteľia batérií z nitrianskej Protiletadlovej raketovej brigády, zasa prispeli k úspechu bojových streľieb

v Poľsku. Podplukovník Jaroslav Fignar sa podieľal na príprave nových odborníkov v košickej Odbornej výcvikovej škole letectva, v súčasnosti je veliteľom Integrovannej odbornej výcvikovej školy v Mokradi. Odmenení boli aj podplukovníci Pavol Polák a Juraj Varga zo Štábu riadenia operácií generálneho štábu, plukovník Jaroslav Tomáš zo štábu personálneho manažmentu, major Milan Salaj zo žilinského pluku Jozefa Gabčíka, major Dušan Vavro z leteckej základne Kuchyňa či podplukovník Martin Hronec z leteckej základne Sliač.

Veľkú pozornosť venoval generál Bulík oceneniu najlepších vojakov z jednotlivých druhov síl a hlavne vyhláseniu najlepšieho poddôstojníka. Spomedzi príslušníkov Síl výcviku a podpory ocenenie získal vojak II. stupňa Jozef Petrik z bratislavského Útvoru čestnej stráže OS SR. Rodák zo Širákova v okrese Veľký Krtíš chcel byť už od malička profesionálnym vojakom. Dva razy mu ale šťastie neprialo. Najskôr neotvorili ročník na strednej vojenskej škole a na akadémiu sa pre veľký počet záujemcov nedostal. V čestnej stráži pôsobil ešte ako vojak základnej služby a pred necelými dvoma rokmi sa v nej rozhodol zostať ako profesionál.

Vo vzdušných silách si vybrali za najlepšieho vojaka desiatnika Mareka Šveca z nitrianskej Protiletadlovej raketovej brigády. Vodič ťahača sa stal v roku 2005 medzi vojenkou verejnosťou známy aj tým, že vôbec ako prvý vojak uzavrel sviatosť manželstva počas medzinárodnej vojenskej púte v Lurdoch, priamo pred Jaskyňou zjavenia. Ocenenie v rámci pozemných síl získal príslušník martinského Práporu okamžitej reakcie desiatnik Ján Surovec. Vodič špeciálneho protichemického vozidla BRDM – 2 má za sebou aj úspešné pôsobenie v česko - slovenskom protichemickom prápore v Kuvajte.

NAJLEPŠÍ PODDÔSTOJNÍK IDE DO KOSOVA

Najlepším poddôstojníkom ozbrojených síl sa stal inštruktor výcviku z martinskej poddôstojníckej akadémie rotmajster Miroslav Fejko. Rodák z Medzilaboriec bol niekoľko rokov príslušníkom martinského Práporu okamžitej reakcie. Pred štyrmi rokmi získal skúsenosti z misie KFOR v Kosove. Úspešne absolvoval vo Vyškove britský kurz a teraz pôsobí pri výchove nových poddôstojníkov. V januári sa znova vracia do Kosova za novými poznatkami a skúsenosťami.

„Po návrate by som chcel splniť všetky predpoklady, aby som sa mohol stať štábnym nadrotmajstrom. Neskôr, ak prejde výberom, by som rád reprezentoval Slovensko a jeho armádu v štruktúrach NATO,“ hovorí o svojich plánoch najlepší poddôstojník roku 2006 rotmajster Fejko. Generál Bulík na jeho adresu poznamenal, že práve takíto, po všetkých stránkach dobre pripravení poddôstojníci budú tými najlepšími reprezentantmi našich ozbrojených síl v štruktúrach aliancie. Hlavný poddôstojník ozbrojených síl štábný nadrotmajster Rastislav Macejko s uspokojením konštatoval, že bol veľký záujem o získanie ocenenia najlepšieho poddôstojníka. „Keď môžeme porovnať s minulým rokom, v tomto bola väčšina kandidátov oveľa lepšie pripravená. Pri výbere sme sa snažili zohľadniť všetky požadované kritériá a vybrať naozaj toho najlepšieho. Radili sme sa s veliteľmi i veliacimi poddôstojníkmi na jednotlivých stupňoch velenia. Som veľmi rád, že ocenenie si získava čoraz väčšiu vážnosť nielen medzi veliteľmi, ale čo je hlavné aj medzi vojakmi a poddôstojníkmi. Vidím, že pomáha v nich v pozitívnom zmysle vyvolať duch súťaživosti,“ zdôraznil R. Macejko.

Jozef ŽIAK

Foto npor. Mário PAŽICKÝ

Marek chce ísť do Ameriky

Pochádza z vojenskej rodiny. Dedo bol delostrelec 1. československého armádneho zboru, keď sa prebíjal cez Duklianský priesmyk do vlasti, otec zasa tankista. Najskôr v Plzni, Planej u Mariánskych Lázní, Stříbre a nakoniec v Trebišove. Celá rodina putovala spolu s ním a Marek po absolvovaní Vojenskej strednej odbornej školy leteckej v Prešove pôsobil ako zbrojár, potom v skupine záchranných prostriedkov košíckého leteckého pluku, neskôr pracoval pre akrobatickú skupinu Biele Albatrosy.

Po jej zániku sa rozhodoval ako ďalej. Nakoniec, keďže chcel zostať v ozbrojených silách, mu nezostávalo nič iné, ako v roku 2004 dobrovoľne prijať nižšiu hodnosť. Z porúčika sa stal rotmajster, ako najlepší absolvent ukončil prípravný kurz inštruktorov pre rodiacu sa Odbornú výcvikovú školu letectva v Košiciach, kde doposiaľ pôsobí. Koncom minulého roku získal v priamom porovnaní

súboji s ďalšími zástupcami odborných škôl z Martina a Moravce titul Najlepší inštruktor ozbrojených síl.

SEDAČKY ZACHRÁNILI PILOTOV

Vždy, keď pripravuje nových adeptov letectva, pripomína im, že s leteckou výzbrojou a záchrannými prostriedkami pilota nie sú žiadne žarty. Sám si spomienku na svoje začiatky. „V škole nám zdôrazňovali, že práca okolo leteckej výzbroje neznesie žiadne zľahčovanie a omyly, ale naplno som to pochopil až vtedy, keď som videl fotodokumentáciu z katapultáže v leteckom hangári. Neboli to veru pekné obrázky a dlho mi nedali pokojne spať. Príčinou bola chyba pri manipulácii so sedačkou pilota...“ spomína rotmajster Marek Kuruc.

Aj prvé bombardovanie cementovými bombami na leteckej strelnici v Kuchyni mu prischlo „vdaka“ neopatrnosti jeho kolegu pri manipulovaní s pylónom podtrupovej palivovej nádrže. Vyrážací piest mu prestrelil nohu a Marek ako jediný zbrojár pri lietadlách MiG-21 musel zvládnuť plné auto

stokilogramových bômb. Potom dlhé roky robil zbrojára pre Biele Albatrosy. Staral sa najmä o záchranné prostriedky.

Veľkou školou boli pre neho letecké dni v zahraničí. Spolu s akrobatickou skupinou prešiel nielen susedné Česko, ale aj Rakúsko, Poľsko a Veľkú Britániu. Práve zahraničné vystúpenia boli pre neho tou správnou motiváciou na zvládnutie angličtiny. Chcel sa porozprávať s kolegami z akrobatických skupín a rukami a nohami to nešlo. Pustil sa do štúdia. Postupne angličtinu zvládol na slušnej úrovni.

„Vonku človek nemá so sebou celú výbavu ako na domácom letisku. A keď treba vybrať sedačku pre poruchu podňou, musí sa dať vybrať aj bez pomoci žeriavu. Boli to pre mňa neoceniteľné skúsenosti i príjemný pocit, keď desiatky tisíc ľudí aplaudujú lietadlám so slovenským znakom,“ spomína Marek a dodáva, že dobrý pocit mal aj pri inak nie práve najpríjemnejších príhodách, leteckých haváriách. „Osobne som dával do sedačiek pyropatróny, preto som mal dobrý pocit, keď som zistil, že práve ich správna činnosť zachránila život našim pilotom, ktorí sa zrazili nad Košicami i maďarským kolegom, ktorí boli u nás na pilotnom výcviku.“

OMYLY SA NETOLERUJÚ

Aj pri výučbe s frekventantmi odbornej výcvikovej školy sa im snaží vstúpiť zásadu, že práca s leteckou výzbrojou a záchrannými prostriedkami neznesie šlendriánsky prístup a omyly. V Košiciach majú celkom slušnú zásobu rôznych názorných učebných pomôcok. Od vystreľovacej sedačky po letecké kanóny a rakety. „Väčšina frekventantov má stredoškolské technické vzdelanie. Je to dobré, lebo bez základov zo strojárstva či elektrotechniky by mali len veľmi malú šancu za taký krátky čas kurz úspešne ukončiť. Aj oni sa však potrebujú naučiť leteckú terminológiu. Pre niektorých je to dosť ťažké. Lebo až na absolventov trencianskeho stredného odborného učilišťa leteckého, ktoré je jedinou školou takéhoto zamerania na Slovensku, nikdy neprišli do styku s leteckou technikou. Spomínanú katapultážnu sedačku doslova rozoberieme, aby noví vojaci lepšie pochopili jej činnosť. Vidím, že frekventanti majú priveľký rešpekt pred leteckou výzbrojou. Keď sa s ňou lepšie oboznámia, trochu ustúpi. Ale bol by som rád, keby si ten zdravý rešpekt uchovali aj naďalej,“ konštatuje najlepší inštruktor.

ŠOKOVALI SÚPEROV

Marek sa zaujíma aj o turistiku a taktiku. Aj preto dal dohromady ďalších, podobne orientovaných kolegov a spoločne sa zúčastnili v Martine na súťaži hliadok. „Spočiatku nás nebrali vážne. Veď v podobne zameraných súťažiach celkom prirodzene vždy dominovali súťažiaci zo špeciálne zameraných útvarov pozemných síl a nie my, z letectva. V pre nás absolútne neznámom teréne Fatry sme ale po prvom kontrolnom bode viedli. Všetkých sme tým šokovali. Potom jednému kolegovi odišli nohy, a tak sme ho museli ťahať. Nakoniec sme skončili na pre nás veľmi peknom treťom mieste. Vystúpenie malo v škole takú odozvu, že ak sa to bude dať, tak v tomto roku chceme postaviť dve družstvá,“ hovorí Marek.

Minulý rok sa snažil dostať do Spojených štátov na kurz, zameraný na prípravu inštruktorov výcvikových škôl. Žiaľ, o pár bodov ho predstihol ďalší záujemca. V tomto roku by rotmajster Marek Kuruc chcel uspieť. „Dostať sa do USA na spomínaný kurz je pre mňa veľkou výzvou. Jeho absolvovanie by mi pomohlo v práci. Rozšírilo by môj obzor, ukázalo by mi, ako to robia v jednej z najlepších armád sveta, ktorá má veľmi prepracovaný systém prípravy,“ prezrádza svoj sen Marek.

Text a foto Jozef ŽIAK

Nová úloha poddôstojníkov OS SR ⁽¹⁾

Od januára 2006 pozastavením výkonu povinnej vojenskej služby začíname budovať dobrovoľné, plne profesionálne Ozbrojené sily Slovenskej republiky. Je to jeden z kľúčových cieľov reformy a rozvoja našich ozbrojených síl, ktorému predchádzalo mnoho úsilia. Smerom k poddôstojníkom sme už v januári 2003 založením Poddôstojníckej akadémie v Martine začali proces budovania toho, čo považujem za chrbticu ozbrojených síl – poddôstojníkov. Tí sú profesionálnymi vojakmi, lídrami v každom ohľade - dobre vycvičení a rešpektovaní všetkými príslušníkmi OS SR.

Rád by som sa podelil s mojimi názormi a určitou víziou na transformáciu nášho poddôstojníckeho zboru, najmä na novú, rozvíjajúcu sa, historickú úlohu profesionálneho vojaka – poddôstojníka. A z toho vyplývajúce nové vzťahy, ktoré musia byť podporované v rezorte ministerstva obrany medzi dôstojníkmi, práporčíkmi, poddôstojníkmi, vojakmi a občianskymi zamestnancami, navyše - čo je veľmi významné - aj v novom medzinárodnom prostredí členských štátov NATO a EÚ. Táto skutočnosť je významná pre výstavbu

nového profesionálneho prostredia v ozbrojených silách a úplne odlišná od toho, ako sa na našich poddôstojníkov nazeralo a aké bolo ich miesto a úloha

počas obdobia Varšavskej zmluvy a počas prvého desaťročia existencie armády a neskôr ozbrojených síl Slovenskej republiky.

ZODPOVEDNOSTI PODDÔSTOJNÍKA

1. Individuálny výcvik vojakov vo vojenskej odbornosti a základných vojenských zručnostiach.
2. Osobný a profesionálny rozvoj vojakov.
3. Zodpovednosť za družstvo, osádku alebo obsluhu.
4. Vojenský vzťah, fyzická zdatnosť a výcvik.
5. Telesné a duševné blaho vojakov a ich rodín.
6. Kontrola, riadenie, motivácia a disciplína podriadených.
7. Komunikácia medzi jednotlivými vojakmi a organizáciou.
8. Plánovanie a výkon každodenných činností jednotky.
9. Udržiavanie zavedených výkonových štandardov.
10. Osobné udržiavanie, použiteľnosť, zodpovednosť za pripravenosť vojakov.
11. Stav pridelených priestorov jednotky.
12. Poradenstvo a podpora pri zavádzaní zásad vytvorených líniou velenia.

CHRTICA OZBROJENÝCH SÍL

Vo februári 2005 sme vytvorili po prvý raz v novodobej histórii OS SR pozíciu hlavného poddôstojníka. Po dôkladnom výbere sa ním stal štábný nadrotmajster Rastislav Macejko. Jeho základnou úlohou bolo a je vybudovať funkčnú sieť veliачích poddôstojníkov tak, aby sa prostredníctvom nej realizoval priamy kontakt s mužstvom vo všetkých súvislostiach, ktoré som sa pokúsil načrtnúť v tomto článku. Okrem toho bude nutné vytvoriť vlastné štandardy v podobe manuálov (napr. pripravovaná Príručka poddôstojníka OS SR) tak, aby sme ich mohli na základe vlastných skúseností ďalej obohacovať a tak nastavovať konštruktívnejšie prostredie.

Často používané prirovnávanie, že poddôstojnícky zbor tvorí chrbticu našich ozbrojených síl, je skutočne veľmi významné a dôstojné, pretože považujem našich súčasných a budúcich poddôstojníkov za lídrov v ozbrojených silách takpovediac v prvej línii. Keď vezmeme ozbrojené sily ako celok, poddôstojníci svojim počtom prevyšujú našich dôstojníkov a praporčíkov a odhadujem, že majú priamy vplyv nad približne 80 percentami vojakov v ozbrojených silách. Okrem toho ich každodenný kontakt s vojakmi znamená, že poddôstojníci s vojakmi trávajú viac času než naši dôstojníci. Táto skutočnosť znamená, že poddôstojníci musia denne byť dlhodobým pozitívnym príkladom pre vojakov, čo si zaslúži rešpekt a dôveru všetkých.

Na druhej strane si musia poddôstojníci pamätať, že tento rešpekt a dôvera neprichádzajú automaticky s hodnosťou, ale naopak, že musia tvrdo pracovať na tom, aby si ich zaslúžili. Prínajmenšom dvomi základnými spôsobmi – preukazovaním technickej a taktickej zdatnosti a starostlivosťou (preukazovaním úprimného záujmu) o vojakov a ich rodiny. Nemalo by to byť až také ťažké, ako sa na prvý pohľad zdá, pretože jedno prirodzene vedie k druhému. Starostlivosť o vojakov tiež neznamená dať im napr. viac voľna, alebo im dovoliť vykonávať úlohu pod štandard, pretože sú napríklad unavení. Znamená to cvičiť ich na určitý štandard a neznižovať nič na úkor kvality. A navyše prijímať správne rozhodnutia. Znamená to tiež pomôcť im v ich problémoch – osobných a profesionálnych, aby sa mohli plne sústrediť na svoj výcvik a povinnosti. Nakoniec a nadovšetko to znamená viesť ich príkladom – aby poddôstojníci robili všetko, čo vyžadujú od svojich vojakov a zaobchádzali s nimi s úctou a rešpektom. Takýto prístup zo strany poddôstojníkov a dôstojníkov vedie vojakov k pozitívnemu vytváraniu odhodlania, ktoré je nevyhnutné na splnenie náročných poslání v období svojho operačného, bojového nasadenia.

LÍDERSKÉ SCHOPNOSTI PODDÔSTOJNÍKOV

Naš novo sa formujúci systém určuje na základe skúsenosti z fungovania podobných systémov z medzinárodného prostredia súbor schopností, kde bez zvládnutia ktorejkoľvek z nich by sa nikto poddôstojníkom nemal stať. Je preto potrebné venovať pozornosť takým schopnostiam, ako sú: komunikačné zručnosti, schopnosti dohľadu, zručnosti pre vyučovanie a poradenstvo, zručnosti pre rozvoj vojakov a tímov, technická a taktická zdatnosť, schopnosť prijímať

rozhodnutia, plánovacie spôsobilosti, zručnosti technológie manažmentu a profesionálna etika.

LÍDERSKÉ SCHOPNOSTI PODDÔSTOJNÍKOV

1. komunikačné zručnosti
2. schopnosti dohľadu
3. zručnosti pre vyučovanie a poradenstvo
4. zručnosti pre rozvoj vojakov a tímov
5. technická a taktická zdatnosť
6. schopnosť prijímať rozhodnutia
7. plánovacie zručnosti
8. zručnosti technológie manažmentu
9. profesionálna etika

POVINNOSTI, ZODPOVEDNOSTI A PRÁVOMOCI PODDÔSTOJNÍKA

Tak, ako je to u dôstojníkov a praporčíkov, aj poddôstojník má pridelené konkrétne povinnosti, zodpovednosti a právomoci.

Povinnosťou myslím niečo, čo naši poddôstojníci musia vykonať z dôvodu svojej funkcie a čo je pre nich tak legálnou, ako aj morálnou povinnosťou. V podstate povinnosti poddôstojníkov môžeme rozdeliť do troch úrovní: špecifikované povinnosti, nariadené povinnosti a odvodené povinnosti.

- **Špecifikované povinnosti** sú také, ktoré sa vzťahujú na prácu a funkciu.
- **Nariadené povinnosti** nie sú špecifikované ako súčasť pracovného zaradenia alebo vojenskej odbornosti či inej smernice. Nariadený ich zadáva ústne alebo písomne.
- **Ovodené povinnosti** často podporujú špeciálne povinnosti, ale v niektorých prípadoch sa nemusia vzťahovať k pracovnému zaradeniu určitej vojenskej odbornosti. Tieto povinnosti nemusia byť v písomnej podobe, ale naznačené v pokynoch. Sú to povinnosti, ktoré zdokonaľujú kvalitu práce a pomáhajú udržať jednotku funkčnú na optimálnej úrovni.

Čo sa týka zodpovednosti poddôstojníka, mám na mysli to, že poddôstojník je zodpovedný a môže voči nemu byť vyodená zodpovednosť za to, čo urobí, alebo v čom zlyhal. Poddôstojníci sú zodpovední za to, aby plnili nielen svoje individuálne povinnosti, ale taktiež zabezpečujú, aby ich jednotky boli úspešné. Akákoľvek povinnosť kvôli funkcii na jednotke vzhľadom k funkcii v jednotke, zahŕňa zodpovednosť vykonávať danú povinnosť. Poddôstojníci sa zodpovedajú za svoj osobný výkon a za výkon svojich vojakov. Každý vojak je sám zodpovedný za svoj osobný výkon a táto zodpovednosť nemôže byť delegovaná. Vojak sa zodpovedá za svoje činy voči vojakom okolo seba, veliteľom, svojej jednotke a ozbrojeným silám. Ako lídri musia poddôstojníci zabezpečiť, aby vojaci jednoznačne chápali svoje zodpovednosti i ako členov tímu a predstaviteľov našich ozbrojených síl.

Velitelia nastavujú celkové zásady a štandardy, ale všetci lídri musia zabezpečiť pre vojakov vedenie, zdroje, pomoc a dohľad potrebné pre výkon ich povinností. Plnenie poslania vyžaduje, aby dôstojníci a poddôstojníci spolupracovali, aby si navzájom radili, pomáhali a učili sa od seba. Zodpovednosti môžeme rozdeliť do úrovne velenia a na individuálne. Zodpovednosť k veleniu sa vzťahuje na zodpovednosti kolektívu alebo organizácie a zahŕňa to, ako dobre jednotka vykonáva svoje poslania. Velitelia a vojenský lídri sa zodpovedajú za to, čo urobia alebo neurobia ich skupiny, jednotky alebo organizácie. Poddôstojníci sú preto zodpovední za splnenie nielen svojich individuálnych povinností, ale aj za to, aby zabezpečili, že ich tím a jednotka budú úspešné. Objem zodpovednosti delegovanej poddôstojníkovi záleží na poslaní, funkcii zastávanej poddôstojníkom a vlastnej ochote poddôstojníka prijať zodpovednosť.

PODPORNÝ KANÁL PODDÔSTOJNÍKOV

podporuje líniu velenia – nie je to nezávislý kanál. Je povinnosťou užívateľov tohto kanála, aby zabezpečili, že línia velenia je informovaná o činoch, ktoré sú zavedené cez podporný kanál poddôstojníkov, a eliminovali možnosť, aby fungoval mimo zásad a nariadení velenia. Do pozornosti línie velenia by mali byť predkladané problémy, ktoré by mali byť riešené koordinovaným úsilím.

Pokiaľ ide o právomoc, poddôstojníci musia vedieť, aký je jej rozsah a kým je im delegovaná. Nevyhnutnou podmienkou je, aby poddôstojníci pri výkone svojej právomoci používali zrelý úsudok. Právomoc je definovaná ako právo nariadiť vojakom, aby urobili určité veci. Ide teda o legitímnu moc lídrov nariaďovať vojakom alebo konať v pôsobnosti svojej funkcie. Právomoc od veliteľa sa rozširuje líniou velenia, s pomocou podporného kanála poddôstojníkov k veliteľom družstiev, osádok alebo obslúh, ktorí potom nariaďujú a dohliadajú na činy jednotlivých vojakov. Rozkazy a zásady, ktoré prechádzajú líniou velenia alebo podporným kanálom poddôstojníkov, automaticky poskytujú právomoc nevyhnutnú na to, aby mohla byť úloha splnená. Keďže je takáto široká právomoc daná všetkým dôstojníkom a poddôstojníkom, je nevyhnutnou zodpovednosťou využívať vyzretý a správny úsudok. Línia velenia využíva podporný kanál poddôstojníkov tým, že legálne trestá takých, čo spochybňujú právomoc poddôstojníka. Je to tak len vtedy, ak činy a rozkazy poddôstojníka sú správne, inteligentné a založené na patričnej právomoci. Ide o zložitý a dlhodobý proces učenia, preto je nevyhnutné v prípade akýchkoľvek pochybností si tieto nechať vysvetliť. Len tak sa formuje správny vzťah medzi podriadenými a nadriadenými.

Generál Ing. Lubomír BULÍK, CSC.

náčelník Generálneho štábu OS SR

foto **Pavol VITKO**

(pokr. v nasledujúcom čísle)

Nepretržitá pohotovosť

„Večer pískol hlasák. Ihneď som bežal do úkrytu k lietadlu. V kabíne mi oznámili smer a výšku letu. Až vo vzduchu cieľ a dôvod. Preverenie neznámeho objektu nad atómovou elektrárnou Jaslovské Bohunice. Bol som sústredený na maximum,“ spomína na poslednú novembrovú sobotu pred dvoch rokov tridsaťtriročný pilot 1. letky Leteckej základne generálmajora Otta Smika Sliač kapitán Ing. Marián Bukovský.

Hlavnou úlohou sliačskej základne je nepretržité zabezpečenie suverenity vzdušného priestoru Slovenskej republiky Pohotovostným systémom Vzdušných síl OS SR. Prvý január 2006 bol pre základňu zlomovým z hľadiska zapojenia do NATINADS, t.j. systému spoločnej ochrany vzdušného priestoru krajín NATO. „Spočiatku sme prispievali jedným, od januára tohto roka dvojicou lietadiel MiG-29,“ hovorí štyridsaťštyriročný podplukovník Ing. Martin Hronec. Banskobystrický rodák je už rok veliteľom leteckého krídla.

Nie náhodou je znakom 1. letky tigria hlava. Jej príslušníci plnia hlavnú úlohu základne. Preto sa uchádzajú o členstvo v Asociácii tigričiek letiek NATO. Tá ich v roku 2003 prijala za pozorovateľa. Spoločné každoročné cvičenia „Tigrov“ zahŕňajú celé spektrum vojenských operácií. „Tohto roku bude v Nórsku. Chceme byť jej riadnym členom. Dúfam, že odletíme,“ s nádejou hovorí stíhací pilot kapitán Ing. Ľubomír Fertaľ. Dosiaľ majú jednu skúsenosť - v roku 2004 ako pozorovateľa, bez lietadiel. Ich snaha stroskotávala na

financiách, nedostatku letuschopnej techniky, ale aj na nedostatočnej vycvičenosti pilotov.

BEZGENERÁLKOVÁ ÚDRŽBA

Bez lietadiel sa lietať nedá. „Od novembra minulého roka sme prešli na bezgenerákovú údržbu stíhacích nadzvukových lietadiel MiG-29. Šetrí nám to čas i peniaze,“ tvrdí hlavný inžinier leteckej základne podplukovník Ing. Matej Polák. Príprava na bezgenerákovú údržbu prebiehala v dvoch fázach. Prvá spočívala v ich kompletnej prehliadke, defektoskopii, zosilnení najviac namáhaných častí, nainštalovaní senzorov a systému ARMOK. Náčelník skupiny objektívnej kontroly podpráporčík Ľuboslav Bálint pomocou neho diagnostikuje celkový stav lietadla, napr. zataženie draku alebo vibrodiagnostiku motorov. Tomu predchádza pracie vloženie vstupných údajov do systému. Tie získava z komplexného vyhodnotenia MiG-u vyhotoveného zalietavacím pilotom. Sú určujúce pre stanovenie odchýlok. „Po prilete prídem k mašine. Stiahnem dáta. Nahodím ich do ARMOK-u a systém ich vyhodnotí,“ vymenúva Ľubo svoju činnosť. „Výhodou je skorá indikácia možnej závady. Ide o ruský program. Je v azbuke. Pracuje len vo WINDOWS 98,“ vysvetľuje podpráporčík.

Samotný abonentný systém údržby začal podpísaním zmluvy s ruskou RSK MiG. „Rusi sa v nej zaviazali k zodpovednosti za technický stav lietadiel. Taktiež k dodávke náhradných dielcov a k zabezpečeniu stanoveného počtu letuschopných lietadiel nevyhnutných pre držanie pohotovostného systému a výcviku,“ uvádza veliteľ základne plukovník Ing. Jozef Dobrotka. Rodák z Handlovej začínal v českom Píerove. Potom slúžil v Žatci a Mošnove. Po rozdelení federácie ho prevelili na Sliač. Lietal na MiG-21, L-39. Teraz dvanásť rok pilotuje

MiG-29. Päťdesiatročný veliteľ je vynikajúcim display pilotom. Bravúrnou akrobaciou očarúva domácich i zahraničných divákov leteckých dní. Je tiež leteckým inštruktorom a zalietavacím pilotom základne.

MODERNIZÁCIE

Sliačania globálne modernizujú leteckú techniku. MiG-om priniesla zlepšenie technickej vybavenosti v oblasti komunikačných prístrojov a zabezpečenie ich pôsobenia v prostredí NATO. „Rozpoznávacím zariadením sa dopĺňajú aj cvičné Albatrosy. Dva vrtuľníky Mi-17 máme v Trenčíne. Okrem avioniky budú vylepšené nočným videním, infrakamerami, novými žeriavmi a ostatným príslušenstvom nevyhnutným pre výkon Le-teckej pátracej a záchranej služby (LPZS),“ vyratúva veliteľ základne. „Jednou z našich tohtoročných úloh je prevzatie držania LPZS. Zatiaľ nám vypomáhajú kolegovia z Prešova.“

Prestavba neobíde ani trenažér MiG-29. Ten zaostal za modernizáciou stíhačiek. Dosiaľ vykazuje údaje v metrickej sústave. Aj vzletovo-pristávacia dráha letiska je na hranici životnosti. „V polovici roka dráhu zrekonštruujeme a predĺžime podľa noriem NATO,“ prezrádza veliteľ. Záchytná sieť postačujúca pre slovenské lietadlá nevyhovuje koalíčnym Mirage 2000, F-15, F-16 či F-18 potrebujú hákové zachytávacie zariadenie BAK 21. To musia ešte doinštalovať.

STABILIZÁCIA PERSONÁLU

V oblasti stabilizácie technického personálu sa boria s rovnakým problémom ako ostatné letecké základne. „Častými reorganizačnými zmenami nebolo možné obsadiť niektoré funkcie z hľadiska hodnosti,“ hovorí štyridsaťtriročný hlavný inžinier. „Súčasná hodnostná štruktúra technického personálu nám kladie zbytočné

prekážky. Technici v hodnosti čatár, či desiatnik nemôžu podľa nového zákona vykonávať samostatné práce,“ dodáva rodák z Horehronia podplukovník Polák. „Na rozdiel od pilotov sa triednosť technikov nijako nezohľadňuje. Hoci je odrazom ich odbornosti. Je to na škodu veci,“ podotýka major Ing. Daniel Tarajčák z technického krídla základne.

Problémy majú aj letovodi. „V nových tabuľkách sa pre nich snažíme pretlačiť rovnaké hodnosti. Teraz sú za totožnú prácu platení odlišne. Ohodnocovaní by mali byť podľa triednosti. Chceme sa tým vyhnúť sociálnej nespravodlivosti. Zároveň by boli motivovaní a naďalej sa zdokonaľovali,“ vysvetľuje plukovník Dobrotka.

„Piloti sú už relatívne stabilizovaní,“ tvrdí veliteľ leteckého krídla podplukovník Hronec. „Mnohí nám závidia príplatky za lietanie. Avšak sú smiešne v porovnaní s počtom hodín, ktoré máme nadpracované. Minulý rok som ich mal okolo 600,“ podotýka hotovostný pilot Marián Bukovský. „Čechom ich preplácajú. Nám to nový zákon neumožňuje. Náhradné voľno si za súčasného stavu nemáme kedy vyčerpať,“ spravodlivo sa rozhorčuje absolvent košickej akadémie. Je jedným zo štyroch leteckých inštruktorov na modernizovaných MiG-och za každých podmienok.

„Teraz je podstatný výcvik pilotov. Ideálne by bolo mať ich raz toľko,“ priznal veliteľ základne plukovník Dobrotka. „Starý zákon nebol ani zďaleka šitý na mieru príslušníkom Vzdušných síl. Mnohé sa podcenilo alebo dostatočne neocenovalo. Verím, že jeho novelizácia nás príjemne prekvapí a umožní plynulé plnenie úloh,“ optimisticky dodal na záver.

rt. Zuzana MILDEOVÁ

Foto autorka a archív LZ Sliač

GPS pre vojakov

Americké ministerstvo obrany objednalo 37 787 vojenských prijímačov na satelitné určovanie polohy. Zaplatí za ne 82,7 milióna dolárov. DAGR (Defense Advanced GPS Receiver) má hmotnosť vyše 400 gramov, ale je dosť malý na to, aby sa zmestil do vrečka na dva zásobníky. DAGR dokáže určiť presnú polohu do 60 sekúnd a na jednu batériu vydrží 12 hodín. Výrobca, spoločnosť Rockwell Collins, dodáva s prístrojom aj ďalšie vybavenie – ochranu proti rušeniu a výkonnejšiu anténu.

DAGR je masívnejší ako civilné modely, ale aj viac vydrží. Mal by odolať aj ponoreniu do vody do hĺbky jedného metra. Americká armáda a jej spojenci už predtým objednali 125 000 prístrojov DAGR za 300 miliónov dolárov. Najnovšiu objednávku by mali dodať do októbra 2008.

Theodore Roosevelt pôjde do doku

Americká lietadlová loď USS Theodore Roosevelt (CVN 71) vstúpila do služby v roku 1986. Očakáva sa, že vydrží do roku 2036. Blíži sa polovica jej operačného života a s tým aj nevyhnutná údržba. Pentagon už začal plánovať jej generálku a výmenu paliva v jadrovom reaktore. Nosič lietadiel by mal zamieriť do lodeníc Newport News v roku 2009. Firma Northrop Grumman odhadla cenu samotného plánovania opráv na 558 miliónov dolárov.

Lietadlové lode triedy Nimitz majú počas svojej 50-ročnej životnosti naplánovaných 16 menších kontrol. Čaká ich však iba jedna veľká komplexná oprava presne po 25 rokoch. Takáto údržba trvá až tri roky. Počas nej vymenia palivo, modernizujú bojové a komunikačné systémy lode, revíziou prejde jej trup, mechanické a elektrické systémy. Momentálne ňou prechádza USS Carl Vinson (CVN 70). Očakáva sa, že generálka bude stáť 2,89 miliardy dolárov.

Nové motory pre saudské F-15

Saudská Arábia ešte zďaleka neskončila zbrojné nákupy. Za posledné mesiace šejkovia nakúpili množstvo novej techniky a nechali modernizovať takmer všetku staršiu. Vyšlo ich to v prepočte spolu na viac ako bilión korún. Najnovšie majú záujem o výmenu motorov v sedemdesiatich stíhačích bombardéroch F-15S. Namiesto Pratt & Whitney F100 by do nich chceli zamontovať motory General Electric F110. Takáto zmena by ich stála ďalších 45 miliárd korún.

Motory F110 dávajú vyšší ťah a používajú sa najmä v strojoch F-16. Väčšina F-15 má motory F100. Iba nové juhokórejské a singapurské F-15 dostanú vo výrobe výkonnejšie F110. Saudské pätnástky by sa stali prvými, na ktorých by vymenili motory za iný typ počas služby.

Do úvahy však pripadá viacero možností. Saudskí šejkovia chcú kompletnú zmenu pohonných jednotiek - v takom prípade by kúpili 150 motorov F110-GE129. Druhou možnosťou je rozsiahla úprava a predĺženie životnosti existujúcich motorov – potom by kúpili iba 20 kusov F100-PW229 (na snímke). Treťou možnosťou je kombinácia oboch plánov. Americkí výrobcovia sa môžu tešiť na ďalšiu objednávku náhradných dielov a kontrakty na servis.

Vojak budúcnosti

Nemecký Bundeswehr a firma Rheinmetall sa dohodli na rozšírení projektu IdZ (Infanterist der Zukunft – pešiak budúcnosti). Rheinmetall podľa dohody dodá armáde v roku 2008 dva nové demonštrátory systému IdZ. Firma očakáva, že o rok na to dostane rozsiahlu objednávku.

Systém IdZ má všetky najnovšie vymoženosti – okrem batohu a súvisiacej výstroje ho tvorí aj nepriestrelná vesta, navigačné pomôcky, počítač či displej na prilbe spolu s vysielacťou.

Súčasťou nového kontraktu je vývoj doplnkových sád rôznych senzorov – od riadenia palby po detekciu mín. Rheinmetall tiež pracuje na novej prilbe s prístrojmi na videnie za zhoršených podmienok a na systéme, ktorý by monitoroval zdravotný stav vojaka. Digitálna komunikačná výbava by umožňovala prenos hlasu, dáť aj videa. Nový kontrakt tiež hovorí o integrácii technológie IdZ do obrnených vozidiel. Vojaci by si tak napríklad v reálnom čase vymieňali informácie o situácii nielen medzi sebou, ale aj medzi sprievodnou technikou.

Nemecký systém už začala testovať aj švédská armáda. Cieľom skúšok je zistiť rozdiely vo výkone jednotlivého vojaka aj celej jednotky pri použití takéhoto systému a bez neho.

Japonci modernizujú AWACS

Japonsko modernizuje štyri lietadláčasnej výstrahy E-767 AWACS. Kontrakt získala firma Boeing. Do Japonska dodali štvoricu E-767 v rokoch 1998 až 1999. Do služby vstúpili v roku 2000. Teraz prejdú programom na vylepšenie radarového systému RSIP. Úpravy zvýšia citlivosť radaru a umožnia odhaľovať a sledovať menšie objekty. Súčasťou modernizácie je aj lepší počítačový procesor a nový softvér. Sadu RSIP vyrába pre Boeing firmu Northrop Grumman. Už ju namontovali do lietadiel AWACS, ktoré používajú USA, Veľká Británia a Francúzsko. Cena japonského kontraktu je 108 miliónov dolárov. Súčasťou sú aj náhradné diely, pomocné vybavenie a technická dokumentácia. Ak sa využijú všetky opcie, môže stúpnuť až na 147 miliónov.

Ochranný kontajner

Spoločnosť EADS v spolupráci s Krauss-Maffei Wegmann vyvinuli multifunkčný kontajner na chránenú prepravu osôb. Trans Protec prešiel sériou testov, ktoré mali ukázať jeho odolnosť proti výbuchom, črepinám a strelbe z pechotných zbraní. Bundeswehr vzápätí objednal k trom testovacím kusom spolu 20 kontajnerov pod názvom MuConPers. Viac ako polovica z nich je určená pre nemeckých vojakov slúžiacich v zahraničných misiách. Kontajnery bude prepravovať kamión MAN Multi A3 FSA s obrnenou kabínou pre vodiča.

Doteraz bolo bežnou praxou pridávať dodatočné pancierovanie na transportné vozidlá. Nevýhodou bolo, že sa do nich zmestil väčšinou iba obmedzený počet pasažierov. Obrnený kontajner umožní pohodlnú prepravu 18 vojakov s plným výstrojom. Upravená verzia slúži na transport zranených spolu s ošetroujúcim personálom.

Dvojstranu pripravil **Miroslav BARIČ**
Foto JASFD, Pratt & Whitney, US NAVY (2)

Krátko

Jednotky čínskej armády začali dostávať nové štvorkolesové obrnené vozidlo QL550. Stroj je verziou staršieho šesťkolesového vozidla a má slúžiť ako prieskumné či veliteľské. Možno ho použiť aj na policajné účely. Váži 7,2 tony, výzbroj tvorí guľomet kalibru 12,7 mm a prepraví osem ľudí. Vozidlo je k dispozícii aj na export.

Čína má záujem o palubné stíhačky Suchoj Su-33. Stroj vychádza zo známeho Su-27. Má zosilnenú konštrukciu, pristávací hák a sklápacie krídla. Čína kúpi dva kusy za 100 miliónov dolárov, aby ich otestovala. Podľa ruských médií by celková objednávka mohla znieť na 48 lietadiel za dva a pol miliardy dolárov. Čína zatiaľ nemá vlastnú lietadlovú loď.

Spoločnosť General Electric dostane v najbližších štyroch rokoch 533 miliónov dolárov na údržbu prúdových motorov F414, ktoré používajú stroje F/A-18E/F Super Hornet amerického námorníctva. Rovnaké pohonné jednotky bude mať aj lietadlo pre elektronický boj EA-18G. F414 dáva o 35 percent väčší ťah ako motory F404 v starších Hornetoch.

Pakistanské stíhačky F-16 dostanú nové radary. Objednávku za 99,5 milióna dolárov na 54 prístrojov AN/APG-68 (V)9 dostala firma Northrop Grumman. Z tohto počtu je 36 určených pre nové F-16, ktoré Pakistan ešte nedostal, ostatné sú určené ako náhradné, sčasti aj pre staršie stroje. Radary dodajú do mája 2010.

V bojoch s hnutím Hizballáh bolo 22 izraelských tankov Merkava poškodených raketami. Izraelská armáda preto začala na svoje obrnené montovať aktívny obranný systém Trophy. Tvorí ho radar, ktorý zachytí letiacu hrozbu a malé rakety, ktoré proti nej odpáli. Systém stojí približne 300-tisíc dolárov.

Firma Textron ponúka ako ochranu proti strelám z pancierových pásti airbagy. Systém TRAPS by pomocou radaru zachytil letiacu hlavicu RPG a nafúkol by patričný vzduchový vankúš. Kumulatívna strela tak vybuchne ďalej od panciera a neprerazí ho. V niektorých prípadoch sa dokonca odrazila bez toho, aby vybuchla. Testy zatiaľ prebiehali úspešne, Textron chce systém vyskúšať aj v bojovej zóne v operačných podmienkach.

Americkí vojaci dostávajú „nepriestrelné“ stany. Pri akciách v Afganistane aj inde totiž mimo základní používajú stany, v ktorých sa môžu stať obeťou ostreľovania z mínometov. Preto armáda objednala drevené panely, ktoré sú zvonku pokryté vrstvou odolného materiálu. Dajú sa zvnútra upevniť k stenám stanu a dokážu zastaviť črepiny. Prvá dodávka MPBS (Modular Ballistic Protection System) odišla do Iraku.

Gréci dokončili posledný z piatich rýchlych útočných člnov podľa dizajnu britských lodeníc Vosper Thornycroft. Plavidlá triedy Roussen stali v Grécku. Majú výtlak 580 ton a dĺžku 59 metrov. Výzbroj tvoria štyri protilodné rakety Exocet, dva torpédomety, protiletadlové rakety, jeden kanón kalibru 76 mm a dvojhlavňový 30 mm kanón. Člno dosahujú rýchlosť 62 km/h. Posádku tvorí 45 námorníkov.

Od Pershinga k M60

Vo výzbroji USA a ich západných spojencov v 2. svetovej vojne dominovali stredné tanky M3 Lee a Grant a M4 Sherman. Ten vraj vyhral vojnu na Západe, ale ani on nemohol súperiť s ťažkými Panthermi a Tigrmi Wehrmachtu a nádej na úspech mal iba pri hromadnom nasadení. US Army preto hľadala protiváhu k nemeckým „veľkým mačkám“. Našla ju až v roku 1945 v tanku M26 „General Pershing“ (čb fotografia).

Pershingy s hmotnosťou vyše 40 t a 90 mm kanónom mnohí považovali za ťažké, no podľa klasifikácie z roku 1945 ešte patrili k stredným. Dôležité je, že dokázali čeliť najlepším tankom protivníka. Škoda, že do nemeckej kapitulácie ich americkým jednotkám v Európe dodali iba 310. Viaceré z nich sa vyznamenali v bitke o remagenský most na Rýne 7. marca 1945.

Z PERSHINGA PATTON

Američania sa ani po skončení vojny nevzdali myšlienky zaradiť do výzbroje ťažký tank, schopný konkurovať sovietskemu IS-3, ale za prioritu považovali nový stredný tank. Ako prvý krok zvolili prestavbu Pershinga. Pôvodný 8-valcový motor Ford s výkonom 500 k nahradili 12-valcovým Continentalom AV-1790 s výkonom 800 k. Tank dostal nový 90 mm kanón s ejektorom spalín a ústovou brzdou

i nové meno M46 „General Patton“ na pamiatku generála, ktorý rád nosil dva revoly s slonovinovými rukoviatkami na opasku.

Súbežne s modernizáciou Pershinga bežal projekt nového stredného tanku T42. Hlavnou zmenou oproti M46 mala byť upravená korba a nová veža. V júni 1950 však vypukla vojna v Kórei, no hotová bola iba veža. Tú teda s 90 mm novým kanónom začali montovať na mierne upravenú korbu M46 Patton. Na počudovanie, týmto „križením“ vznikol dosť vydatený 46-tonový tank označený ako M46A1 Patton (prestavby M46) a M47 Patton 1 (nové vozidlá).

M48 PATTON 2 A M60

Vo februári 1951 v USA spustili projekt stredného tanku T48, tvarovo vychádzajúceho z ťažkého T43, pričom jeho eliptická veža sa inšpirovala vežou sovietskeho ťažkého tanku IS-3. Pancier T48 bol na čele korby hrubý 110 mm a na čele veže až 120 mm. Stroj bez paliva a munície mal hmotnosť 42,2 t a 4-člennú osádku. Tento tank, hoci nebol bez chýb, začali ako M48 sériovo vyrábať v roku 1952 a do roku 1959 v rôznych modifikáciách vyrobili asi 11 700 kusov. Pri M48A3 napr. pôvodný 90 mm kanón nahradili 105 mm kanónom, pretože za „železnou oponou“ sa objavili sovietske tanky T-54/T-55 so 100 mm kanónom.

V posledných verziách M48 zaviedli prvé elektronické strelecké počítače, ktoré však mali k dokonalosti ďaleko. Od typu M48 Patton 2 sa štandardnou výbavou stalo zariadenie

na ochranu proti ZHN a tieto tanky považovali za najlepšie, aké US Army dovtedy mala.

Začiatkom druhej polovice 50-tych rokov ale vznikla potreba úplne novej konštrukcie tzv. hlavného bojového tanku (MBT – Main Battle Tank). Mal zlučovať rýchlosť a priechodnosť stredného a pancierovanie i mohutnosť výzbroje ťažkého tanku. Padlo rozhodnutie, že základom bude korba a podvozok M48, ale s novým motorom AVDS úspešne použitým už v tanku M48A2. Do veže mal prísť 105 mm kanón – kombinácia hlavného britského kanóna X15E8/L7A1 so záverom amerického kanóna T2554. Tak vznikol slávny M60 s plným oficiálnym názvom „105 mm Gun Full Tracked Combat Tank M60“ (na kresbe typ M60A1).

Do výzbroje prišiel v decembri 1960 a do roku 1985 vyrobili asi 15 000 kusov. Najväčším odberateľom mimo USA bol Izrael, ktorý M60 použil vo všetkých vtedajších konfliktoch s arabskými susedmi. Odborníci tvrdia, že tanky M60 boli minimálne rovnocennými súpermi sovietskych T-62 vo výzbroji Egypta a Sýrie (nehovoriac o T-54/55) a úspešne vraj čelili i novým sovietskym strojom T-72. To však skôr vďaka slabej vycvičenosti arabských osádok, pretože T-72 boli predsa len tanky vyššej generácie.

PhDr. Ján DOLINAY
Kresba Rudolf TOMŠA
Foto archív

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE M60 A T-62

M60A1 – výzbroj: jeden 105 mm kanón, jeden 12,7 mm guľomet, jeden 7,62 mm guľomet; osádka: 4 osoby; bojová hmotnosť: 49 t; dĺžka (s kanónom dopredu): 9,3 m; šírka: 3,63 m; výška: 3,27 m; pancier 25 až 127 mm; motor: vznetový, 750 k; dojazd: 500 km; max. rýchlosť: 48 km/h.

T-62 – výzbroj: jeden 115 mm kanón, jeden 12,7 mm guľomet, jeden 7,62 mm guľomet; osádka: 4 osoby; bojová hmotnosť: 40 t; dĺžka (s kanónom dopredu): 9,3 m; šírka: 3,3 m; výška: 2,4 m; pancier: 15 až 242 mm; motor: vznetový, 580 k; dojazd: 450 km; max. rýchlosť: 50 km/h.

Štvorhviezdičkový generál americkej armády Goodpaster bol kariérnym dôstojníkom, ktorý zohral významnú úlohu pri organizácii vojenských síl NATO v Európe. Bol vojenským poradcom troch amerických prezidentov, a tak jeho slovo zásadnou mierou ovplyvňovalo mnohé ich rozhodnutia. Koniec koncov v polovici 50. a 60. rokov to bol práve on, kto pomáhal definovať zásady zahraničnej vojenskej politiky jednej svetovej supervelmoci.

OSUDOVÉ ROZHODNUTIE

Andrew Jackson Goodpaster sa narodil 12. februára 1915 v Granite City v Illinois. Po získaní stredoškolského vzdelania na štátnom kolégiu v Lebanone bol povolaný k základnej vojenskej službe, počas výkonu ktorej sa rozhodol zasvätiť svoj profesionálny život armáde. V rokoch 1935 – 1939 študoval na prestížnej vojenskej akadémii West Point, ktorú úspešne absolvoval ako druhý z ročníka. Nadaný ambiciózný dôstojník následne slúžil v rámci ženijného vojska, medziiným aj v Paname, kde sa podieľal na riadení konštrukčných a fortifikačných prác mohutného pevnostného systému. Po vstupe USA do vojny bol preveľený späť domov, kde slúžil ako výkonný dôstojník na veliteľstve 390. ženijného pluku v Louisiane, určeného pre bojové operácie mimo územia Spojených štátov. Na prelome rokov 1942/1943 stihol absolvovať vojensko-odbornú prípravu na veliteľskej a štábnej akadémii vo Fort Leavenworth, po ktorej bol odvelený priamo na front do severnej Afriky.

VOJNOVÁ EPOPEJA

Ako veliaci dôstojník 48. samostatného ženijného práporu sa tu zúčastnil na záverečných bojoch spojeneckého afrického ťaženia, ktoré boli pre rozvážneho a takticky vyspelého, stále však neskúseného mladého veliteľa, dobrou školou. S rovnakou jednotkou ho na jeseň 1943 prevelili do Talianska, kde bol svedkom zdĺhavého spojeneckého ťaženia. V priebehu ťažkých pozíčných bojov však mladý Goodpaster ukázal vysokú odbornú zdatnosť, aj

Generál vo „vysokej politike“

preto postupoval hodnostne a funkčne. Navyše predvedenými výkonmi si vyslúžil nielen uznanie nadriadených, ale aj početné vysoké vyznamenania – okrem striebornej hviezdy aj dve purpurové srdcia za statočnosť. Z hľadiska ďalšej kariéry však oveľa cennejšou „devízou“ bol získaný priateľstva vplyvného D. D. Eisenhowera. Aj preto bol koncom leta 1944 povolaný na operačné oddelenie Generálneho štábu priamo do Washingtonu, čo ovplyvnilo celú jeho vojenskú kariéru. Na operačnej divízii zotrval (s výnimkou ročného pôsobenia v Spojenom výbore náčelníkov štábov ako člen vojnovéj plánovacej komisie) až do roku 1947.

ARMÁDNY INTELEKTUÁL

Goodpaster absolvoval v rokoch 1947 – 1950 prestížnu univerzitu v Princetone, čím položil základy tzv. garnitúry „armádnych intelektuálov“. Stal sa totiž jedným z prvých neskôr vysoko postavených armádnych funkcionárov, ktorí boli vedľa vysokej armádnej školy aj absolventmi civilnej vysokej školy a ešte k tomu s viacerými vedeckými titulmi. Hneď po skončení štúdia krátko pôsobil ako člen študijnej komisie v Spojenom výbore náčelníkov štábov, aby bol v decembri 1950 na návrh Eisenhowera preveľený na vrchné veliteľstvo spojeneckých síl v Európe, kde vykonával post špeciálneho asistenta náčelníka štábu (jeho, aj jeho nástupcu generála A. M. Gruenthera). V tejto funkcii sa významnou mierou spolupodieľal na organizácii vojsk NATO v Európe, ako aj na definovaní vojenských a politických zásad Aliancie. Koncom roka 1954 si ho už Eisenhower ako nový prezident USA vybral za štábného sekretára, pričom v Bielom dome súčasne pôsobil aj ako styčný dôstojník Pentagonu. Goodpaster (medzitým povýšený do hodnosti brigádneho generála) sa stal kľúčovou postavou prezidentovho kabinetu, keďže okrem toho, že zabezpečoval spojenie s vrchným veliteľstvom a celým vládnym departmentom, malo jeho slovo obrovskú váhu aj v otázkach národnej bezpečnosti.

VOJENSKÝ PORADCA

V prezidentskej kancelárii zotrval aj počas úvodných dvoch mesiacov prezidentovania J. F. Kennedyho, v marci 1961 sa však znova vrátil do armády. Bol preveľený do oblasti západného Nemecka, kde počas krátkeho prechodného obdobia pôsobil najprv ako zástupca veliteľa 3. pešej divízie a následne ako veliaci generál 8. pešej divízie. V novembri 1962 bol ustanovený asistentom a v januári 1964 v hodnosti generálporučíka zástupcom náčelníka Spojeného výboru náčelníkov štábov v otázkach medzinárodnej politiky. Súčasne bol poverený zastávať repre-

zentatívny post vojenského poradcu prezidenta L. B. Johnsona, pričom sa zaradil medzi hlavných zástancov nekompromisného vojenského riešenia udalostí vo Vietname. Jeho kariérny rast bol na vzostupe a podľa mienky predstaviteľov politickej a vojenskej špičky bol predurčený zastávať tie najexponovanejšie funkcie. Goodpastera vybrali v máji 1967 reprezentovať armádu vo Vojenskej komisii OSN a hneď na to bol ustanovený veliteľom Národného vojenského kolégia. Za poradcu v otázkach medzinárodnej bezpečnosti si ho koncom roka 1968 vybral aj prezident R. M. Nixon, keď bol krátko predtým povýšený na generála. Významnou mierou sa podieľal na politike Nixonovho pragmatizmu, pomáhal presadzovať politiku kombinovaného prehlbovania mierového súžitia so ZSSR a zblížovania s Čínou, čím boli de facto obnovené veľmocenské pozície USA ich povýšením do úlohy „arbitra“ svetových sporov.

„NENAHRADITEĽNÝ“

Goodpasterova kariéra kulminovala v máji 1969, keď bol po krátkom pôsobení vo funkcii zástupcu veliteľa amerických vojsk vo Vietname na návrh prezidenta Nixonu menovaný vrchným veliteľom Severoatlantickej aliancie v Európe. S jeho funkčným obdobím boli spojené prvé kroky smerujúce k uvoľneniu napätia medzi oboma aktérmi studenej vojny, aj prvé pokusy o ozbrojenie, výsledkom ktorých bola Deklarácia Severoatlantickej rady o vzájomnom a vyváženom znížení ozbrojených síl a následné početné vzájomné rokovania. Súčasne však presadzoval preventívne bezpečnostné opatrenia, ktoré mali zamedziť oslabenie americkej vojenskej prítomnosti na starom kontinente. Po svojom odvolaní v decembri 1974 zastával rad čestných funkcií v rámci viacerých inštitútov, kde prednášal problematiku medzinárodnej bezpečnosti a politiky. V lete 1977 bol v súvislosti so škandalom vo West Pointe znovu aktivovaný, aby ako vojenský superintendant pomohol obnoviť reputáciu a kredit tejto vojenskej akadémie. Jeho skúsenosti však zostávali „nenahraditeľné“, aj preto si ho za poradcu vybral v januári 1981 ďalší z amerických prezidentov, James E. Carter. V júli 1981 bol definitívne penzionovaný, na čo sa stal prezidentom Inštitútu obranných analýz. Jeho meno sa na verejnosti znovu objavilo v roku 1996, keď spolu s ďalšími generálmi vyvinul osobnú iniciatívu o obmedzení, resp. redukcii nukleárných zbraní. Zomrel po dlhšej a ťažkej zákernej chorobe (rakovina) 16. mája 2005.

Alex MASKALÍK
Vojenský historický ústav

Nielen akcia, ale aj komunikácia

V európskych krajinách došlo po skončení studenej vojny k značným zmenám štátnych mediálnych politík. V bývalom východnom bloku, kde mal monopol na verejné informácie štát (respektíve štruktúry vládnej strany a štátostranou povolených organizácií), boli väčšie ako na Západe. Ani na jednej strane bývalej železnej opony dnes už štát nemá v médiách rozhodujúce slovo. Vo veľkej miere rezignoval aj ako vydavateľ či vysielateľ a určuje len základné zákonné vymedzenia. Azda iba s jednou celoplošnou výnimkou. V rámci NATO, ale aj ostatných krajín Európy, neexistuje armáda, ktorá by si nezachovávala v oblasti vydávania a vysielania väčší či menší potenciál. Ak sa totiž armáda pripravuje na vojnu, čo je jedno z jej hlavných poslanií, bez prípravy na ovládnutie informácií nemá šancu.

Najskôr dva citáty, ktoré istým spôsobom uvedú naše uvažovanie: Ignacio Ramonet vo svojej knihe *Tyranie médií* (Mladá fronta, Praha 2003) konštatuje: „Konflikt medzi médiami a mocou je aktuálnou otázkou už celé jedno storočie. Dnes však naberať nebyvalých rozmerov. A to preto, lebo moc sa už dnes nestotožňuje iba s politickou mocou (jej výsady sú okliešťované vzostupom najmä ekonomickej moci), pričom médiá už dnes nie sú od politickej moci automaticky závislé. Často je tomu práve naopak. Môžeme dokonca povedať, že moc nespočíva ani tak v akcii, ako v komunikácii.“ Akciu vo väzbe s komunikáciou zdôrazňuje aj vojenský časopis *Le Casoar*, ktorý patrí Asociácii žiakov a absolventov Saint Cyra (dôstojnícka škola francúzskych pozemných síl). V januári 1999 uviedol súbor článkov nazvaný

Guerre ou le maitrise de l'information? (Vojna, alebo ovládanie informácií?), kde naplno hovorí o tom, že v prípade konfliktu je ovládanie informácií prinajmenej rovnako dôležité, ako vedenie akcií v teréne: „Dôstojníci vypracúvajú plány mediálnej kampane, aby sa postavili proti protivníkovej propagande a primáli obyvateľstvo k spolupráci s jednotkami podieľajúcimi sa na akcii. Musia byť mobilizované najrozmanitejšie médiá – rozhlas, televízia, internet, tlač, letáky atď. A to všetko s cieľom mediálne dominovať, aby bola oslabená a spochybnená protivníková vec, schopnosti jeho vodcov a ich bezúhonnosť.“

ZACHOVANIE POTENCIÁLU A DÔVERY

Potenciál rezortov obrany a ich ozbrojených síl v oblasti médií však nie je ani zďaleka použiteľný iba v čase konfliktov a vojen. Jeho využiteľnosť je trvalá. Úlohy plní predovšetkým v dvoch rovinách. Prvou je interná. Vojenské médiá, najmä časopisy, komunikujú vnútri rezortov. Vo vertikálnom smere sprostredkujú ciele a zámyery politických a vojenských lídrov podriadeným zložkám. V opačnom garde prinášajú šéfom reakcie, názory a podnety od podriadených. V horizontálnom smere slúžia na výmenu skúseností a poznatkov. Zároveň zohrávajú v rámci armád obrovskú úlohu pri vytváraní vzťahov spolupatričnosti, vzájomnej ústretovosti, úcty a dôvery, a to vo vertikálnom aj v horizontálnom smere.

Druhou rovinou práce armádnych médií, respektíve vojenských novinárov, sú ich úlohy síce v záujme rezortov obrany, ale v prospech civilného sektora. Vo veľkej väčšine európskych armád takáto pozícia donedávna existovala maximálne v podobe armádneho časopisu určeného pre verejnosť. Okrem toho zámyery rezortov obrany prezentovali či obha-

jovali pred civilnou verejnosťou politickí a vojenski vodcovia, ich hovorcovia a tlačové oddelenia. Paradoxne, aj značná časť časopisov, ktoré boli na verejnom trhu, sa stiahla do interného rezortného priestoru. Prečo? Ak chceli byť skutočným hráčom na voľnom trhu, tak v tejto oblasti „uberali kyslík“ súkromným vydavateľom. Pre tých potom nebolo hoci aj súdnou cestou zložiť dokázať, že ak sú obranné periodiká financované z prostriedkov daňových poplatníkov, deformujú trhové prostredie. Treba ale dodať, že časť časopisov sa síce stiahla zo stánkov, no možno si ich objednať za často iba symbolickú cenu. Iné sú v rámci civilnej verejnosti distribuované podľa schválených rozdelovníkov zadarmo.

Jedna z oblastí práce vojenských novinárov pre civilný priestor, ktorá sa začala objavovať najmä v poslednom desaťročí, je poskytovanie fotoservisu a článkov zo špeciálnych výcvikov a z misí. Týka sa to čoraz viac aj poskytovania filmového materiálu pripraveného vojakmi alebo zmiešanými štábmi. A to nielen verejnoprávnym, ale aj čisto súkromným televíznym spoločnostiam. A to zadarmo. A ešte niečo. Potom, čo azda v celej Európe zrušili vo verejných rozhlasoch vojenské relácie, sa vojaci pomaly snažia dostať späť aj do rádii.

NEBEZPEČENSTVO ISOLÁCIE

Aké sú dôvody na to, aby sa armáda snažila prezentovať v civilných médiách? Je ich viacero, ale spomeniem aspoň dva. Najmä po sprofesionalizovaní ozbrojených síl prvý dôvod spočíva v zamedzení úplného odtrhnutia verejnosti od vojenského života. Ak by sa vojaci izolovali od spoločnosti, respektíve ak by aktívne neprezentovali ostatným obyvateľom svoju činnosť, svoje úlohy a opodstatnené využívanie

štátnych financií, mohlo by to byť pre nich nebezpečnejšie, ako akákoľvek vojna. Príslušníci ozbrojených síl dnes tvoria skutočne malé percento obyvateľov a ich úlohy sú pre veľa ľudí zdanlivo veľmi vzdialené. Ak by armáda strácala podporu verejnosti, veľmi rýchlo by sa to mohlo odraziť na pridelenom rozpočte, z čoho by vyplývala najskôr stagnácia a potom rýchly úpadok. Mimochodom, spomínate si na vyhlásenia istej okrajovej mimoparlamentnej strany spred minulých volieb, ktorá vyhlasovala, že nám netreba ministerstvo obrany a populisticky tvrdila, že vojenské peniaze rozdelí medzi iné rezorty? Našťastie, aj vďaka skutočne dlhodobu naozaj vysokej podpore slovenských občanov svojej armáde dali voliči tejto strane skvelú odpoveď. V percentuálnom vyjadrení počtu hlasov sa ich podiel začínal nulou. Základ je však v tom, že armáda je nástroj politiky štátu – a to vo vnútornom aj v medzinárodnom vnímaní veľmi citlivým. Okrem iného – asi ťažko by sme hľadali zamestnávateľa, ktorý vysielal svojich pracovníkov do oblastí, kde je smrť reálnou hrozbou. Rovnako ťažko by sa našiel taký, ktorý by takéto riziko podstúpil v rámci plnenia medzinárodných záväzkov.

V tejto súvislosti ešte raz budem parafrázovať zo spomenej knihy Ignacia Ramoneta: „Vojny sa v premedializovanom svete stali veľkými operáciami politickej reklamy, ktorá musí byť vedená v rámci imperatívov public relations. A to je príliš vážna vec na to, aby sa vojna mohla prenechať iba reportérom televíznych novín.“ Nuž, dosť silné, ale pravdivé. Tieto slová nám potvrdzuje aj bývalý minister obrany USA Donald Rumsfeld. Denník SME publikoval 31. marca 2006 jeho článok Nepodceňujme vojnu proti teroru na mediálnom poli, v ktorom sa píše: „Teroristi sa obrátne prispôbili spôsobu vedenia vojen v dnešnom mediálnom veku, Amerika a vlády ostatných demokracií sa však neprispôbili. Uvážme, že násilní extrémisti majú svoje -komisie pre vzťahy s oznamovacími prostriedkami-, ktorých cieľom je manipulovať názor elít. Plánujú a robia útoky, ktoré sa prederú na predné stránky novín, a využívajú všetky prostriedky ko-

munikácie, aby zastrašili a podlomili kolektívnu vôľu slobodných ľudí. Vedia, že komunikácia prekračuje hranice a že jediná správa, ak sa s ňou umne naloží, dokáže našej veci spôsobiť takú ujmu a ich veci natoľko prospieť, ako ozbrojený útok. A v porovnaní s ohromnými a nákladnými byrokratickými aparátmi demokratických vlád sú schopní s pomerne malým počtom ľudí a skromnými zdrojmi konať rýchlo.“ Ako dôkaz, že teroristov už dávno nemožno v mediálnej oblasti podceňovať, Rumsfeld cituje Ajmána Zavahrího, hlavného pobočníka Usámu bin Ládina. Ten povedal: „Viac než polovica tejto vojny sa odohráva na mediálnom poli, lebo sme sa ocitli v mediálnej vojne a zápasíme o srdce a zmysľovanie (moslimov).“

POROVNANIE S BELGIČANMI

V rámci jednotlivých armád NATO neexistuje nič ako jednotný systém vydávania vojenských periodík a publikácií či ďalších mediálnych aktivít. Jednou z nie veľa platforiem, kde sa dajú v tomto smere získať informácie a skúsenosti, bývajú každoročné kongresy Európskej asociácie vojenskej tlače (vlani sa 27. kongres konal v Bruseli, predtým v Bratislave, tento rok bude v Slovinsku). Z menších krajín aliancie majú relatívne komplexne vybudovaný systém napríklad v Belgicku. Skúsme si ho vybrať ako model na porovnanie s nami, pričom využijeme informácie aj z iných krajín.

Belgické ministerstvo obrany vydáva dva časopisy. Prvým je dvojtýždenník Direct, ktorý je určený vojakom a zamestnancom rezortu. Vychádza v náklade cca 40-tisíc kusov. Má 16 až 24 strán a nie je distribuovaný do útvarov. Každý príslušník rezortu ho totiž zadarmo dostáva na domácu adresu. Belgičania ešte vydávajú časopis VOX, ktorý je určený pre predplatiteľov. Vychádza desaťkrát ročne a ročné predplatné je skutočne symbolických 8 euro. Predplatiteľov je 18-tisíc. Sú to najmä vojenski dôchodcovia. Šéfredaktorka oboch periodík majorka An de Smedt (predtým bola vojenskou lekárkou, na fotografii z bruselského kongresu EMPA v hornom rade prvá zprava) však chce zmeniť redakčnú líniu tak, aby 32-stranový VOX priťahol predovšetkým mladých ľudí. To ale neznamená, že vojenski dôchodcovia ostanú bez časopisu. Veteráni majú svoje vlastné periodikum. No to patrí medzi desiatky časopisov rôznych klubov či odborných združení bývalých alebo súčasných vojakov, a ich vydávanie už rezort obrany nefinancuje. Na publikačnú činnosť si tieto organizácie zhaňajú prostriedky sami. Treba ale povedať, že niektoré združenia, ktoré spolupracujú s rezortom obrany na zmluvnom základe, majú prístup k lacnejším vojenským tlačiarňam, prípadne k priestorom pre redakcie v armádnych objektoch. Ak nerátame rozličné odborné brožúry, klasické knihy Belgičania nevydávajú.

Nóri sa rozhodli obísť systém jedného „akože“ verejne predávaného časopisu a tamojší mesačník Forstvars Forum, podľa jeho šéfredaktora Tora Eigila Stordahla (je zároveň prezident EMPA, pôvodne bol civilný žurnalista, na fotografii stojí vpredu šiesty zľava) je bezplatne distribuovaný a vychádza v počte 147-tisíc kusov. Nielen v prepočte na počet obyvateľov, ale zrejme aj v absolútnom poradí sú v Európe týmito nákladom lídri. Okrem útvarov a zariadení rezortu je Forstvars Forum bezplatne distribuovaný príslušníkom Domobrany, na štátne úrady, samosprávam, do škôl, organizáciám spolupracujúcim s armádou, historikom, rôznym klubom a podobne. No aj tak bohaté ozbrojené sily, ako sú nórske, zrušili vlani časopisy pre pozemné sily, letectvo a vojenské námorníctvo. Centrálné teda Nóri vydávajú už len Forstvars Forum, ktorého počet strán kvôli tomu rozšírili zo 48 na 100.

REDAKTORI, FOTOGRAFI, FILMÁRI

Nóri majú v svojom časopise 11 píšucich redaktorov, Belgičania v oboch periodikách 9. Na porovnanie: OBRANA má píšucich redaktorov dvoch, a to ešte zabezpečujú vydávanie polročníka Slovakia in NATO a mesačný osemstranový prílohu v ATM. Ich objem práce je aj oproti ostatným časopisom podobného typu spravidla v zahraničí viac ako dvojnásobný. Treba povedať, že napriek udržanej kvalite OBRANY to bol v minulých dvoch rokoch doslova boj s únavou a opotrebovanosťou. Je teda skutočne fajn, že od nového roka sme dostali do redakcie ešte jedno tabuľkové miesto redaktora.

Belgický komunikačný odbor ministerstva obrany má aj neuveriteľných deväť fotografův. Tí pracujú aj pre ministerský protokol a zároveň poskytujú fotomateriál najmä z permanentných návštev misií civilným médiám. My máme na tieto úlohy vyčlenené jedno tabuľkové miesto. Čo im však môžeme ešte viac závidieť, je päť filmovacích tímov (redaktor, kameraman, technik). Belgičania svoje dokumenty pritom pripravujú dvojazyčne – valónsky aj flámsky. Mesačne majú jeden tridsaťminútový magazín vo verejnoprávnej televízii. Vysielací čas si platia v sadzbách reklamných spotov aj v nadregionálnej komerčnej televízii. Je pre nich samozrejmosťou, že najmä dokumenty z misií zadarmo dodávajú aj desiatkam regionálnych a miestnych televíznych staníc. Na porovnanie - u nás pracujú v tejto oblasti na plný úväzok len dvaja ľudia, ktorí musia zabezpečiť týždenné vysielanie 8-minútovej relácie Profesionál na STV 2. Okrem toho pripravujú krátke šoty z významných udalostí rezortu na našu internetovú stránku.

Čo sa týka rozhlasu, v tomto smere máme navrch my. A to nielen v porovnaní s Belgičanmi. Traja ľudia, týždenná 25-minútová relácia vo verejnoprávnom rozhlase a k tomu mesačne desiatky spravodajských aj publicistických príspevkov od našich vojenských redaktorov – tak to sa v Európe nepodarilo zachovať azda nikomu. Pritom snahy o návrat na rozhlasové vlny v niektorých armádach sú. Legislatívne, organizačne ani personálne to nie je jednoduché. Vedeli by o tom rozprávať napríklad v Čechách, Poľsku či Írsku. Aj Belgičania sú nateraz len pri náborových rádiospotoch. Čas na ich vysielanie si v rozhlasoch kupujú približne trikrát ročne.

Komunikačný odbor belgických ozbrojených síl má na naše pomery neuveriteľných 289 ľudí (u nás 38). Do jeho pôsobnosti však spadá aj desať desaťčlenných regrutačných stredísk, ako aj vojenská tlačiareň. Stále je to však približne 130 tvorivých a organizačných pracovníkov, ktorí majú na starosti komunikáciu rezortu s verejnosťou, ako aj vojenské médiá. Riaditeľ komunikačného odboru pritom riadi priamo minister obrany. Mimochodom, jeho zástupca podplukovník Tripnaux nám povedal, že ročne minú na vojenské náborové suveníry okolo 500-tisíc euro (u nás to bolo vlani a predtým dohromady cca 6 miliónov Sk), no táto suma je relatívne pružná, pretože regrutácia sa aj u nich začína stávať problémom.

Tolko porovnanie v mediálnej oblasti s belgickými ozbrojenými silami. V tomto smere sú v rámci NATO na špičke a tak sa nateraz niektorým číslam netreba čudovať. V každom prípade - z hľadiska celkového obrazu sú v tejto oblasti viac dôležitejšie trendy a tendencie v rámci celého európskeho priestoru, ako iba jednoduché porovnanie. O tom však až v budúcom čísle v rámci dokončenia tohto článku.

Pavol VITKO
Foto EMPA

Noví generáli

Slovenské ozbrojené sily majú od 1. januára 2007 piatich nových brigádnych generálov. Prezident SR Ivan Gašparovič vymenoval do vojenskej hodnosti brigádneho generála Pavla Maslíka, Štefana Mečára, Jaroslava Muriňa, Jána Salaganiča a Petra Vojteka.

Ivan Gašparovič pri príležitosti štátneho sviatku - Dňa vzniku SR zároveň povýšil štyroch brigádnych generálov do vojenskej hodnosti generálmajora. Stali sa nimi Juraj Baránek, Miroslav Kováč, Vladimír Púčik a Jaroslav Vývlek. Prezident povýšil do hodnosti generálporučíka Petra Gajdoša. Náčelníka Generálneho štábu OS SR Ľubomíra Bulíka povýšil prezident SR do najvyššej vojenskej hodnosti - generál.

"Armáda Slovenskej republiky prešla mnohými zmenami a postavenie generálov musí zodpovedať jej

modernému, profesionálnemu charakteru," uviedol v príhovore I. Gašparovič. Preto si postavenie generálov podľa neho vyžaduje zodpovednosť za schopnosť armády pôsobiť v ozbrojených jednotkách NATO aj Európskej únie.

Na ceremónii vymenovania a povýšenia generálov v Prezidentskom paláci sa zúčastnili aj predseda vlády Robert Fico, minister obrany František Kašický, minister vnútra Robert Kaliňák a predseda branno-bezpečnostného výboru NR SR Rudolf Pučík.

(TO)

Úcta po šesťdesiatich rokoch

Minister obrany SR František Kašický odhalil 11. decembra v areáli bratislavského cintorína Slávičie údolie pamätnú tabuľu vojakom 4. ženijnej brigády, ktorí v roku 1947 tragicky zahynuli pri uvoľňovaní ľadových bariér na Dunaji.

Minister prítomným pripomenul udalosť z marca 1947, kedy nebezpečné ľadové kryhy na hladine Dunaja vytvorili mohutné bariéry, ktoré zahatali cestu vode. Tá následne zaliala okraj mesta a Petržalku. Ťažké ľadoborce neboli schopné odstrániť masu ľadu. Na pomoc boli povolaní vojaci zo 4. ženijnej brigády. Pomocou výbušnín uvoľňovali cestu vode. Táto snaha o záchranu a pomoc obyvateľom Bratislavy si však vyžiadala krutú daň. Dňa 10. marca 1947 navždy vyhasol život šiestich mladých vojakov. Neočakávaný výbuch si vyžiadala aj život dvoch okoloidúcich dievčat. Ďalších štrnásť vojakov a dôstojníkov bolo zranených.

Gustáv Nedelka, brat zosnulého vojaka Jozefa Nedelku, sa poďakoval v mene všetkých pozostalých príslušníkom rezortu obrany, menovite Františkovi Kašickému a podplukovníčke Ingrid Tomekovej, za ich snahu a osobnú podporu pri inštalovaní pamätnej tabule. Jej odhalenie označil za prejav úcty a spomienky na tých, ktorí položili život pri pomoci nášmu hlavnému mestu. Trvalo takmer 60 rokov, kým bola pamiatka vojakov Jozefa Nedelku, Emila Jančoviča, Viliama Bindu, Pavla Škuleca, Michala Čenteša a Stanislava Mačkala vytesaná do mramoru na znak vďaky.

npor. Lenka TIŇOVÁ
Foto npor. Mário PAŽICKÝ

O reforme ozbrojených síl v ČR

Národní akademii obrany maršala Andreje Hadika v Liptovskom Mikuláši pracovne navštívil 13. decembra 2006 armádný generál Ing. Pavel Štefka, náčelník Generálneho štábu Armády ČR. Hosta sprevádzal náčelník GŠ OS SR Ľubomír Bulík. Hlavným cieľom návštevy bolo informovať účastníkov Kurzu národnej bezpečnosti o „Reforme Ozbrojených síl Českej republiky a jej realizácii“.

KNB predstavuje najvyššiu formu vzdelávania profesionálnych vojakov v kariernom systéme OS SR, študuje v ňom aj dôstojníkov AČR a 26 príslušníkov českého Kurzu generálneho štábu navštívilo 23. novembra 2006 NAO, čo svedčí o rozvíjajúcej sa spolupráci oboch strán v oblasti najvyššieho stupňa kariérnej prípravy profesionálnych vojakov. To potvrdil i náčelník GŠ AČR, ktorý udelil čestný odznak Přemysla Otakara II. Krále železného a zlatého brig. gen. Mikulášovi Regulovi, veliteľovi NAO, za rozvoj spolupráce medzi Armádou ČR a OS SR.

Český armádný generál v prednáške podrobnejšie rozobral dôvody reformy OS ČR, jej priebeh a deklaroval vývoj do roku 2012. V časovom členení sa odrazil od štyroch etáp, od počiatkových operačných schopností až po ich hladinu v roku 2006. Konštatoval, že smer nastavenej reformy je správny a k ďalším podstatným zmenám v podstate nedôjde. „Ako rezort chceme byť dobrým zamestnávateľom, a nie je to len o finančných prostriedkoch,“ povedal český NGŠ. Generál Štefka sa zaoberal i otázkami „výstavby aktívnej zálohy“, ktorej podstatou je prepojenie miestneho civilného života s vojenským, poukázal na ich význam v krízovom manažmente. Genpor. Bulík vyzdvihol spoločné úlohy oboch krajín v koalícii pri budovaní nadnárodných jednotiek pre udržanie a posilnenie mieru v krízových oblastiach.

Text a foto **Alena HARAGOVÁ**

Vojenský pridelení

Zahraničný vojenský diplomatický zbor sa 11. decembra stretol v Klube MO SR na tradičnom predvianočnom stretnutí s vedením ministerstva obrany a generalitou ozbrojených síl. Pre Slovensko sú v súčasnosti akreditovaní vojenský pridelení z 35 krajín, pričom trinásť majú sídlo v Bratislave. Ostatní sú priakreditovaní z hlavných miest okolitých štátov, najmä z Prahy a Viedne.

„Súčasnou programového vyhlásenia vlády je aj záväzok, že budeme vytvárať predpoklady pre formovanie takého obranného potenciálu štátu, ktorý umožní reagovať na situácie ohrozujúce bezpečnosť občanov, štátu a spojencov a preventívne eliminovať vznikajúce hrozby, vrátane eliminácie hrozieb mimo územia nášho štátu,“ uviedol na začiatku oficiálnej časti minister obrany František Kašícký. Potom sa podakoval vojenským pridelencom: „Vaše pôsobenie v Slovenskej republike je dôležitým článkom vo vzájomnej informovanosti medzi našimi krajinami. Vedie k lepšiemu pochopeniu tých procesov, ktoré prebiehajú v našich rezortoch, ako aj v našich krajinách. Som rád, že aj za pomerne krátke obdobie môjho pôsobenia sme mali možnosť sa niekoľkokrát stretnúť a som presvedčený, že dobrý pracovný a priateľský vzťah medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a vojenským diplomatickým zborom sa odzrkadľuje aj v pláne činnosti navrhovaného na rok 2007.“

Za vojenský diplomatický zbor sa podakoval jeho doyen podplukovník John R. Wallace, pridelenec obrany USA. Spoluprácu s rezortom za uplynulých dvanásť mesiacov zhodnotil ako výbornú a vyjadril presvedčenie, že rovnako úspešne bude pokračovať aj v budúcnosti. Vojenský pridelení sa v roku 2006 okrem iného zúčastňovali na rôznych brífingoch rezortu obrany, navštívili 1. mechanizovanú brigádu Topoľčany, Mechanizovaný prápor Michalovce, Ústrednú vojenskú nemocnicu Ružomberok, Vojenský výcvikový priestor Lešť či miesto tragickej leteckej havárie v maďarskej obci Hejce, kde zahynuli slovenskí vojaci vracajúci sa z misie KFOR.

Pavol VITKO

Foto **npor. Mário PAŽICKÝ**

Panoráma globálneho bezpečnostného prostredia

Minister obrany SR František Kašícký a veľvyslanec NSR v SR Jochen Trebesch uviedli 8. decembra 2006 v Bratislave do života publikáciu **Panoráma globálneho bezpečnostného prostredia 2005 – 2006**, ktorú vydalo MO SR. Jej vydanie gestoroval odbor bezpečnostnej a obrannej politiky ministerstva.

V úvode stretnutia Vladimír Tarasovič, plukovník v zálohe a v súčasnosti analytik Centra pre európske a severoamerické vzťahy, poznamenal, že z autorov, ktorí prispeli do publikácie, má najmladší 21 rokov a najstarší 60. Oveľa dôležitejšie však je to, že slovenská bezpečnostná a obranná komunita je už schopná zo svojho uhla pohľadu prezentovať obraz globálnej bezpečnosti a mož-

né tendencie v tejto oblasti. „Som mimoriadne rád, že pod záštitou ministerstva obrany sa na tomto projekte podieľala v podstate celá bezpečnostná komunita štátu,“ zdôraznil František Kašícký. Dodal, že skvalitnenie a rozšírenie komunikácie a prezentácie názorov predstaviteľov silových rezortov, analytikov a akademickej obce prispieje k bezpečnosti spoločnosti. Názory kvalifikovaných a kompetentných odborníkov sa aj v rámci prezentovanej Panorámy stávajú dôležitým zdrojom informácií pre všetkých, ktorí v uvedenej sfére pôsobia, začínajúc členmi vlády.

„Panoráma sa stáva najprestížnejším fórom na diskusiu v uvedenej oblasti a je prejavom toho najlepšieho, čo

bezpečnostná komunita na Slovensku môže poskytnúť,“ vyslovil svoje uznanie Martin Fedor, poslanec NR SR a bývalý minister obrany. „Blahoželám a želim tejto knihe, aby mala veľa detí a veľa vnukov,“ s úsmevom na záver prezentácie dodal nemecký veľvyslanec Jochen Trebesch.

Publikácia **Panoráma globálneho bezpečnostného prostredia** má vyše 850 strán, publikuje v nej 40 autorov a jej editormi sú Ľubomír Lupták, Alexander Hersi, Róbert Ondrejcsák a Vladimír Tarasovič. Graficky ju spracovala Alena Madajová a vytlačila ju 5. kartoreprodukčná základňa Nemšová. K dispozícii bude o. i. vo vojenských knižniciach.

Pavol VITKO

Nová výcviková smernica

Požiadavka na zmenu prístupu k riadeniu výcviku bola vyvolaná zásadným prelomom v štruktúre a zložení ozbrojených síl, keď vojenské jednotky už nevynakladajú čas výcviku na prípravu vojakov povinnej služby v cykloch, končiacim sa ich prepustením do civilu, ale sú zložené z profesionálnych vojakov. Plná profesionalizácia ozbrojených síl umožňuje veliteľom sústrediť pozornosť na udržanie takého stupňa vycvičenosti, v ktorom si jednotka zachová trvalú schopnosť splniť všetky predurčené, ale i neplánované poslania.

PLÁNOVANIE A REALIZÁCIA

Kľúčovými prvkami nového systému riadenia výcviku sú centralizované plánovanie a decentralizovaná realizácia. Centralizované plánovanie je potrebné preto, aby sa zabezpečili a koordinovali zdroje na vykonávanie plánovaného výcviku. Dosiahne sa tým požiadavka, že bude príslušný personál s príslušným vybavením na správnom mieste v správnom čase za využitia relevantných informácií a všetkých dostupných podporných síl, prostriedkov a zariadení.

Decentralizovaná realizácia je životne dôležitá preto, aby velitelia jednotiek mohli na základe dosiahnutého stupňa vycvičenosti, aktuálnych úloh a poslani stanoviť výcvikové úlohy, vypracovať výcvikové plány a vykonať naplánovaný výcvik.

Najkritickejším krokom v procese riadenia výcviku je etapa plánovania výcviku. Kvalitný a efektívny výcvik sa neuskutoční sám od seba, je potrebné ho starostlivo naplánovať a skoordinať na všetkých stupňoch velenia. Z uvedeného plynie pre veliteľov na všetkých stupňoch velenia zodpovednosť správne vybrať výcvikové úlohy s cieľom zabezpečenia splnenia stanovených bojových úloh (resp. poslani) svojich jednotiek. Úlohou nadriadených veliteľov je zodpovedať za vydanie pokynov, vyčlenenie zdrojov a minimalizáciu rušivých vplyvov na výcvik s cieľom zabezpečiť podriadeným veliteľom voľnosť pri vykonávaní efektívneho a hospodárneho výcviku v tých úlohách, ktoré sami určili za kritické pre svoju operačnú pripravenosť. Následnou organizáciou výcvikového roka musia časovo skoordinať svoje výcvikové zamestnania tak, aby všetky požadované výcvikové zdroje boli k dispozícii na podporu takéhoto výcviku.

VÝCVIKOVÁ SMERNICA

Z hľadiska vydávaných pokynov, ktoré upravujú plánovací proces v Ozbrojených silách Slovenskej republiky (ďalej len OS SR) je každoročne z úrovne generálneho štábu spracovávaná a vydávaná - Výcviková smernica OS SR na nasledujúce dvojročné obdobie. Výcviková smernica OS SR predstavuje vrcholný dokument, ktorého cieľom je poskytnúť veliteľom základných zložiek víziu smerovania výcviku na nasledujúce obdobie dvoch rokov. Vytyčuje ciele výcviku, výcvikové priority a stanovuje zdrojové obmedzenia.

Výcviková smernica je najdôležitejší dokument v rámci systému riadenia výcviku, pretože predstavuje jediný priamy vstup nadriadeného veliteľa do plánovacieho procesu výcviku jeho podriadených veliteľov. Podľa nového systému riadenia výcviku nadriadení velitelia už neustanovujú, ktoré konkrétne výcvikové úlohy budú cvičiť podriadení velitelia. Namiesto toho nadriadený veliteľ vyjadruje svoje očakávania z hľadiska výsledkov výcviku podriadených jednotiek vo forme operačnej pripravenosti na plnenie určených bojových úloh (resp. poslani). Na základe tejto výcvikovej smernice podriadení velitelia, ktorí najlepšie poznajú silné a slabé stránky vycvičenosti svojich jednotiek,

vypracujú programy výcviku tak, aby dosiahli očakávané výsledky.

ROKY 2007 - 2008

Z hľadiska obsahu je Výcviková smernica OS SR 2007-2008 rozčlenená do viacerých častí. Úvod rozoberá splnenie úloh stanovených Výcvikovou smernicou na roky 2006-2007. Informuje, že úlohy výcviku stanovené pred OS SR v roku 2006 boli splnené len čiastočne pre viaceré faktory (zníženie pridelených finančných prostriedkov na výcvik, nedostatočná personálna naplnenosť atď.), ktoré negatívne ovplyvnili oblasť výcvičnosti v rámci operačnej pripravenosti jednotiek.

Vplyvom zmien v strategickom prostredí a ich dopade na výcvik OS SR sa venuje ďalšia časť smernice, ktorá deklaruje kontinuálne pokračovanie smerovania OS SR vzhľadom na to, že od vydania Výcvikovej smernice na roky 2006 – 2007 sa neudiali žiadne významné zmeny s výrazným dopadom na smerovanie výcviku.

Najdôležitejším faktorom, ktorý sa neobjavil v predchádzajúcich rokoch, je obmedzovanie zdrojov určených na výcvik. V rokoch 2004, 2005 a 2006 financovanie výcvikového programu a projektov rekonštrukcie a modernizácie infraštruktúry pre výcvik bolo postupne znižované z dôvodu presunu financií na iné účely. Znižovanie zdrojov

na výcvik sa očakáva aj v roku 2007. Smernica preto konštatuje, že pri nezmenených cieľoch výcviku zdroje na výcvik klesajú pod požadovanú úroveň a ich nárast je presúvaný na nasledujúce roky. Protichodne však požiadavky na nasaditeľnosť väčšiny deklarovaných jednotiek do Cieľov síl sú však sústredené na koniec roku 2007, čo z hľadiska ich výcviku a prípravy znamená, že nie je možné presúvať ich výcvik. Preto bude výcvik prioritne zameraný na primeranú prípravu deklarovaných jednotiek. Uvedený stav následne detailnejšie rozpracováva ďalšia časť smernice – zameranie výcviku a jeho cieľový stav.

BOJOVÉ VÝCVIKOVÉ CENTRUM

Zameranie výcviku sa sústreďí predovšetkým na prípravu deklarovaných jednotiek, čo predstavuje splnenie úloh certifikačného procesu mechanizovaného práporu spolu s jeho národným podporným elementom, certifikačný proces práporu RCHBO pre zásobáreň síl NATO a prípravu vrtuľníkovej jednotky na zabezpečenie vzdušnej prepravy v priestore rozmiestnenia a jednotiek spoločnej logistickej podpory.

Nemenej významným medzníkom v rozvoji výcvikového programu je vytvorenie a uvedenie do prevádzky Spoločného bojového výcvikového centra vo VVP Lešt (ďalej len SBVC). SBVC bude využívať konštruktívnu a živú simuláciu

a bude základným nástrojom výcviku veliteľov, štábov a poľného výcviku jednotiek, čo výrazným spôsobom mení plánovanie, vykonanie a vyhodnotenie výcviku predovšetkým zložiek pozemných síl. Zameranie výcviku je následne detailnejšie rozpracované v ďalších častiach smernice – priority a smerovanie výcviku. Samotný záver smernice ukladá povinnosť veliteľom základných zložiek plánovať, koordinovať, realizovať a finančne pokryť svoje výcvikové programy tak, aby boli efektívne zabezpečené vyššie stanovené priority a úlohy výcviku.

Výcviková smernica si kladie za cieľ poskytnúť veliteľom základné smerovanie výcviku pre ich plánovací proces s cieľom vykonania kvalitného a efektívneho výcviku, ktorý pripraví ozbrojené sily na aktuálne úlohy. Z dôvodu obmedzených zdrojov na výcvik bude povinnosťou veliteľov základných zložiek OS SR prehodnotiť svoje výcvikové programy predovšetkým na rok 2007 v súlade so zameraním na prípravu deklarovaných jednotiek, prípravu personálu a síl do operácií mimo územia SR, a taktiež na dosiahnutie plnej operačnej pripravenosti SBVC, pri akceptovaní rizika v plnení ostatných úloh, ktoré nie sú stanovené ako priority.

major Eduard PANÁČEK

Štáb riadenia operácií GŠ OS SR

Foto npor. Mário PAŽICKÝ

Slováci v najväčšej operácii únie

V decembri 2004 sa začala doposiaľ najväčšia operácia Európskej únie ALTHEA. Na území Bosny a Hercegoviny sa podľa uznesenia istanbulského summitu NATO ukončila operácia SFOR. Namiesto vojakov aliancie sa o bezpečnosť v balkánskej krajine, ktorá zažila po rozpade Juhoslávie najkrvavejšiu občiansku vojnu na našom kontinente po skončení 2. svetovej vojny, stará vyše 7000 príslušníkov síl EUFOR. Od januára 2006 sú súčasťou tohto zoskupenia aj slovenskí vojaci. Pôsobia tam na základe rozhodnutia NR SR zo 14. decembra 2005.

Práve naši vojaci, ktorí plnia úlohy na základni Orol v Tuzle, boli začiatkom decembra minulého roku cieľom návštevy ministra obrany Františka Kašického. Slovenský vojenský špeciál An-26 doviezol delegáciu na letisko do Sarajeva. Posledný úsek cesty do Tuzly absolvoval minister a jeho sprievod macedónskym vrtuľníkom Mi-17. Súčasťou základne je aj letisko. Po odchode amerických vojakov sa však od začiatku decembra nepoužíva. V Tuzle sa František Kašický stretol s veliteľom Mnohonárodného účelového zoskupenia Sever gréckym brigádnym generálom Emmanouilom Sidiripoulosom.

DELOSTRELCOV VYSTRIEDAJÚ POLICAJTI

„Som rád, že na adresu našich vojakov som počul len slová chvály. Rovnako grécky generál vyjadril spokojnosť aj s prácou slovenského veliteľa mnohonárodnej rotý kapitána Martina Guttena a vyslovil želanie, aby naši vojaci zostali aj naďalej súčasťou síl EUFOR,“ poznamenáva minister obrany. V jeho sprievode bol aj veliteľ michalovského zmiešaného samohybného delostreleckého oddielu podplukovník Jozef Figura a riaditeľ Vojenskej polície MO SR plukovník Stanislav Bero. Nie náhodou. Veď práve podriadení podplukovníka Figuru tvoria už dve rotácie slovenskú strážnu čatu a v januári ich zasa vystriedajú vojenská policajti z Banskej Bystrice. Bude to vlastne historicky prvá kompaktná jednotka vojenskej polície nasadená v zahraničnej misii.

„Keď odchádzali v januári 2006 naši prví vojaci do Bosny, nemali sme veľa informácií o tom, čo ich tam čaká. Pripravovali sme ich na klasickú misiu. Na základe skúseností vojakov z prvej rotácie sme už hlavný dôraz v ich príprave presunuli na zvládnutie problematiky dozornej a strážnej služby. Naši poručíci boli vlastne v útvere po ukončení školy len pol roka a išli do misie. Môžem povedať, že sa vrátili trochu iní. Misia im pomohla. Získali v nej mnoho praktických skúseností, výrazne sa zlepšili ich jazykové schopnosti, ale hlavne získali zodpovednejší prístup k plneniu úloh. Podobný

pozitívny trend som pozoroval aj u veliteľov družstiev. U vojakov boli hlavnou motiváciou financie. Veľmi rýchlo ale zistili, že to nie je ľahká misia, lebo stále ťahajú služby a voľného času je málo,“ hovorí veliteľ michalovského útvaru o prínose účasti svojich vojakov v misii Althea.

NEMÁME SA ZA ČO HANBIŤ

Časť z nich zostala v Tuzle celý rok. Okrem veliteľa čaty poručíka Jána Balciara aj dôstojník pre financie a personálnu prácu poručík Martin Bača, či dôstojník pre logistiku poručík Radoslav Kušnír. „Ten rok v zahraničnej misii bol pre mňa dobrou školou života. Okrem mnohých skúseností som získal aj prehľad o tom, ako obdobné úlohy riešia príslušníci iných armád. V mnohom sa dá od nich poučiť. Na druhej strane som s potešením zistil, že naši vojaci v plnení úloh vôbec nezaostávajú za zahraničnými kolegami. Vraciam sa na funkciu veliteľa veliteľskej čaty druhej palebnej batérie a čo najviac poznatkov by som chcel uplatniť vo svojej ďalšej práci v domovskom útvere,“ konštatuje poručík Bača. Vôbec najväčšie skúsenosti so zahraničnými misiami má v našej čate vojak Jozef Belušák. Rok bol v Eritre, potom deväť mesiacov v Iraku a teraz rok v Bosne.

Pol roka velil mnohonárodnou rotou ochrany a obrany kapitán Martin Gutten. Posledné obdobie pred odchodom

do Bosny pôsobil v trenčianskom veliteľstve pozemných síl a predtým v martinskom prápore okamžitej reakcie. Funkciu prebral od svojho bývalého kolegu z misie KFOR v Kosove českého kapitána Michala Vorschneidera. „Veliteľ v zahraničí 150-člennej roty, zloženej zo štyroch národných čiat, je veľkou výzvou i zodpovednosťou. Michal mi odovzdal svoje poznatky a ďalej to už bolo na mne,“ hovorí kapitán Gutten.

CESTA CEZ LES SA NEODPORUČA

Jednotka, ktorá pozostáva z rakúskej, českej, estónskej a slovenskej čaty plní v rámci základne dôležité úlohy. Zabezpečuje jej aktívnu ochranu i obranu. Príslušníci roty patrolujú po vonkajšom i vnútornom perimetri základne. Jedna patrola popri plote, ktorý je miestami vysoký až šesť metrov, predstavuje 11 kilometrov. Na tejto vzdialenosti je 26 strážnych veží, takmer tri desiatky kamier, mikrovlnné a infračervené senzory, zaznamenávajúce každý pohyb. Okrem toho zaistujú operačné centrum a miesto velenia zmeny základne, zabezpečujú kontrolu a ochranu veliteľstva Mnohonárodného účelového zoskupenia Sever. Pohyb vo vnútri základne Orol sa riadi prísnyimi pravidlami. Ako spomienka na vojnu sa tu nachádzajú tri minové polia, ktoré sú viditeľne označené. Skracovať si cestu cez lesík, či zbierať tam dokonca huby sa neodporúča...

„Vojaci našej roty sú poriadne vyťažení. Vždy je v službe jedna národná čata. Kontroluje vstup osôb a vozidiel na základňu a ich výjazd. Pre porovnanie denne takto preveria 5 tisíc osôb a vyše 300 motorových vozidiel. Naším chlapcom túto prácu uľahčuje blízkosť slovanských jazykov, keďže vyše 90 percent kontrolovaných osôb sú miestni obyvatelia, ktorí pracujú na základni. Aj tak si ale myslím, že by vojakom nezaškodil v rámci ich prípravy na túto misiu základný kurz bosniančiny a samozrejme lepšia znalosť angličtiny. Aspoň velitelia družstiev by ňou mali vedieť plynúlo komunikovať,“ zdôrazňuje kapitán Gutten. Podľa neho so značnou časťou Estóncov sa dalo dohovoriť po rusky a s Rakúšanmi po anglicky.

MERCEDESY ČAKAJÚ NA ÚPRAVY

Štyri desiatky našich vojakov majú v Tuzle k dispozícii dve Tatry 815 a štyri pancierové Mercedesy. Na tatrovky nedajú dopustiť. Trochu horšie je to s mercedesmi. Nielen preto, že vodiči si museli zvyknúť na jazdu s automatickou prevodovkou, keď spočiatku ich ľavá noha podvedome hľadala na podlahe neexistujúcu spojku. Veľmi rýchlo si na to zvykli. Oveľa viac problémov im spôsobovala skutočnosť, že vozidlo je ťažšie oproti normálnemu mercedesu o takmer jeden a pol tony. Pravda motor, prevodovka a brzdy sú tie isté.

Vojaci si sťažovali aj na nie najlepší výhľad z miesta vodiča i veliteľa vozu pre zasahujúci pancier. V medzerách medzi pancierovaním a plachtou to v zime poriadne prefukovalo a v lete sa zasa vo vnútri vozidla víril prach. Veľkou výhrou nie sú pre každodenné používanie ani umelohmotné zipsy na uzatváranie zadnej plachty. A podobných „maličkostí“, ktoré zbytočne strpcujú život našich vojakov, je na spomínaných mercedesoch ešte zopár. Podľa veliteľa roty kapitána Guttena komisia zo Slovenska si uvedené nedostatky poznačila a v blízkej budúcnosti by mali byť odstránené. Podrobne sa o tieto nedostatky i celkovú problematiku pôsobenia našich vojakov v misii Althea zaujímal nielen minister obrany František Kašícký, ale aj plukovník Bero. Ten by bol rád, keby sa do príchodu jeho vojenských policajtov podarilo väčšinu problémov odstrániť.

František Kašícký sa po návrate do Sarajeva stretol so svojim rezortným kolegom Nikolom Radovanovičom. Minister obrany Bosny a Hercegoviny ocenil pôsobenie slovenských vojakov v operácii Althea a vyjadril záujem o naše skúsenosti z prípravy na vstup do NATO, čo je podľa neho dlhodobým cieľom tejto balkánskej krajiny.

Text a foto **Jozef ŽIAK**

PIETA A VYZNAMENANIA

Slovenská delegácia rokovala s veliteľom KFOR generálporučíkom Rolandom Karcherom a stretla sa s veliteľom partnerského českého vojenského kontingentu pplk. Pavlom Lipkom. Za účasti ordinára ozbrojených síl a ozbrojených zbrorov biskupa Františka Rábeka položila vence pri pamätníku obetiam leteckej katastrofy AN 24 na veliteľstve misie v Prištine, na spoločnej česko-slovenskej základni v Šajkovaci, ako aj pri pamätníku českých obetí tejto misie v blízkosti základne. F. Kašícký a členovia jeho delegácie zavítali medzi našich vojakov aj na jednej z ich pozícií – Monumente na Kosovom poli, ktorý je ťažiskovou historickou pamiatkou Srbov a ktorý naši vojaci strážia (na veľkej fotografii pred Monumentom genpor. Ľubomír Bulík s Jánom Richterom a veliteľom slovenského kontingentu KFOR pplk. Jánom Jasenovcom).

V tábore Šajkovac minister s náčelníkom generálneho štábu a poslancami odovzdali 94 našim vojakom Medailu za službu v misii KFOR, ktorú im udelil generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer. Spolu 134 slovenských vojakov bolo ocenených z úrovne ministra obrany medailou vojenského veterána Za plnenie úloh vo vojenských operáciách a misiách. Náčelník GŠ vyznamenal aj 35 českých vojakov Za službu v mierových a pozorovateľských misiách 1. stupňa. Uvedenou medailou bol vyznamenaný aj brigádny generál Per Lodin zo Švédska, ktorý v súčasnosti velí mnohonárodnému zoskupeniu síl Stred. Jeho súčasťou je aj 134-člená slovenská jednotka. V našej 9. rotácii, ktorej základ do 18. januára tvorili vojaci z 11. mechanizovaného práporu v Martine, slúžili aj tri ženy. Slováci v zoskupení Stred pôsobia spolu s Čechmi, Švédmi, Finmi, Írmi a Lotyšmi.

Slovenskí vojaci predovšetkým udržiavajú bezpečné prostredie pre všetky etnické skupiny v priestore svojej zodpovednosti, v dvoch lokalitách chránia nepretržite srbskú enklávu, ochraňujú Monument na Kosovom poli či zabezpečujú voľnosť pohybu na všetkých zásobovacích cestách. „Som šťastný, že môžem s hrdosťou stáť tu pred vami a poďakovať sa za profesionálnu prácu všetkým, ktorí prispievate k bezpečnosti na Balkáne a ktorí robíte dobré meno Slovensku v zahraničí,“ povedal nastúpeným vojakom F. Kašícký.

PRIPOMIENKY A DARČEKY

„V goratexových nálevkoch sme za hodinu mokrí... vojenské topánky sa rozliepajú, vrchná koža sa odlupuje, nohy sa v nich potia... termoprádlo sa po prvom vypratí rozpadá...“ – to je niekoľko z pripomienok v oblasti výstroja, ktoré vojaci našej 9. rotácie v otvorenej diskusii o podmienkach svojej služby predostreli ministrom. Nie, nikto sa ani zďaleka netváril, že by práve toto bola akási zámienka na „hodenie flinty do žita“, ale rezervy sú zrejmé. F. Kašícký odpovedal, že rezort si na rok 2007 vytýčil ako jednu z priorit aj modernizáciu výstroja. „Systém odpredaja, respektíve hospodárenia s vojenskými bytmi chceme nastaviť tak, aby sa s nimi už viac nešpekulovalo,“ odpovedal minister na ďalšiu z otázok.

Predvianočné stretnutie spriemnil všetkým vojenským folklórny súbor Jánošík. Prekvapením bola škatuľa medovníkov pre našich príslušníkov KFOR od pani Zuzany Jakubskej z Raj-

Vinš v Kosove

Minister obrany SR František Kašícký priniesol 20. decembra slovenským vojakom do misie KFOR spolu s vianočným vinšom nielen darčeky v podobe termoprádla či vojenských kalendárov, ale aj dobré správy o príprave novelizácie zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktorá by mala o. i. napomôcť zatraktívniť vojenskú službu najmä v najnižších hodnostných kategóriách.

Ministrova návšteva u našich vojakov v zahraničí bola svojím spôsobom premiérová v tom, že okrem náčelníka generálneho štábu OS SR generálporučíka Ľubomíra Bulíka ho sprevádzali poslanci Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Ján Richter (SMER – podpredseda uvedeného výboru) a jeho členovia Juraj Liška (SDKÚ-DS - exminister obrany a tiež podpredseda Osobitného kontrolného výboru NR SR pre vojenské spravodajstvo) a Emil Vestenický (SNS - niekdajší veliteľ pozemných síl).

ca. Jej manžel a otec ich dvoch malých detí rotný Miroslav Jakubský ostával cez Vianoce slúžiť v Kosove. Pani Jakubská pribalila ako spoločný darček aj ozdoby, ktoré pripravili deti z jednej z rajeckých škôl a ktorými vojaci aj oficiálni hostia ozdobili v spoločnej jedálni vianočný stromček.

Samozrejme, darčeky pre svoje rodiny mali už nakúpené aj naši vojaci, ktorých rodiny si spravidla na ich príchod v druhej polovici januára naplánovali druhé Vianoce. Napríklad slobodníkovi Ján Hudákovi, ktorý žije v Lednických Rovniach a slúži v Martine, sa počas misie narodila prvorozená dcérka Tamarka. „Našťastie – po jej narodení som dostal dovolenku. Tie prvé skutočné spoločné Vianoce bez manželky a dcéry nebudú síce najveselšie, ale taká je skrátka vojenská služba,“ uzavrel bez pátosu slobodník, ktorý je v KFOR už druhý raz a ktorého sme zastihli v službe na Monumente. Aj veliteľ 78-člennej slovenskej roty kapitán Vladimír Fehér, ktorý slúžil pred odchodom do KFOR v Trenčíne na veliteľstve pozemných síl, musel prvý raz oželiť Vianoce bez manželky a šesťročného syna Adamka. „Po návrate budeme mať doma ešte jeden Štedrý deň a aj tu budú mať sviatky svoje čaro. Na základni v Šajkovaci sme spolu s Čechmi, takže sa ponese v priateľskom postfederálnom duchu,“ avizoval mladý energický kapitán. Mimočodom, našu delegáciu mierne prekvapil v momente, keď jej na Monumente začal prednášať rozbor situácie v perfektnnej angličtine. Prečo? Nuž – kvôli prítomnému brigádnemu generálovi Perovi Lodinovi.

POSTREHY POSLANCOV

„Medzi vojakmi v KFOR som bol vlani o takomto čase ako minister obrany na návšteve ja a dnes môžem byť len rád, že sme zo všetkých strán na našu jednotku počuli iba chválu a že tak udržiavajú svoj skutočne vysoký kredit. Želám im, ako aj všetkým ostatným ženám a mužom v misiách, šťastný návrat domov, aby sa už nikdy neopakovalo niečo podobné, ako tragédia v januári 2006,“ konštatoval pred odletom na Slovensko Juraj Liška. A aké je hodnotenie Emila Vestenického? „Bolo pre mňa zaujímavé opäť navštíviť našich vojakov v zahraničí a aj napriek krátkosti času sa mi vidí, že službu prežívajú ako skutoční profesionáli. Oceňujem, že cesta bola dobre zorganizovaná a oceňujem, že minister sa pred nami nebál otvorenej diskusie s vojakmi. Aj ja musím konštatovať, že v oblasti výstrojnej služby je zrejme stále dosť rezerv. Treba súhlasiť s argumentáciou rezortu obrany, ktorá bola prednesená pri predkladaní rozpočtu, že nejde len o výšku rozpočtu, ale najmä o jeho prerozdelenie a tu je jasné, kde sa tiež musí prerozdeľovať...“

„Raz vidieť je viac ako stokrát počuť a aj preto som rád, že rezort obrany pozval medzi vojakov do KFOR aj poslancov,“ konštatoval Ján Richter. Dodal: „Verím že to nebol len dojem, že naši vojaci vnímajú svoju službu v Kosove nielen ako prácu, ale aj ako poslanie. Dobré je tiež to, že na ochrane srbskej menšiny sa podieľajú aj Slováci. Je to o dôvere. Teší ma aj spolupráca s českou jednotkou a skvelé hodnotenie našich z úrovne medzinárodných veliteľstiev. Mier na Balkáne znamená mier v Európe. Budme hrdí, že sme pri tom.“

Text a foto **Pavol VITKO**

Bilancia a plány v rekreačnej starostlivosti

O problémoch a nedostatkoch, ktoré v oblasti poskytovania rekreačnej starostlivosti a preventívnych rehabilitácií priniesol minulý rok, aj o novinkách na tento rok nás informovala Ing. Monika Valentovičová z Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia Bratislava.

V oblasti domácich rekreácií boli v roku 2005 distribované prehľady jednotlivých turnusov v konkrétnych rekreačných zariadeniach. Požiadavky o rekreačný poukaz zo strany profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu boli do 15. decembra 2005 splnené a poukazy zaslané záujemcom. V priebehu roku 2006 sa tieto turnusy darilo naplniť i ďalšími kategóriami oprávnených osôb - vojenskými dôchodcami a vojnovými veteránmi aj ich rodinnými príslušníkmi. Uznanie si zaslúži pracovníčka tohto referátu, ktorej práca nie je jednoduchá.

ŠPEKULÁCIE A SANKCIE

Naši zamestnanci sa pravidelne stretávajú s prípadmi špekulácií zo strany držiteľov poukazov, ktorí uvádzajú veľakrát vyslovene absurdné dôvody nenastúpenia na rekreáciu. Neskôr vysvitne, že dôvodom je napríklad to, že slnko nesvieti, nie je sneh, či ryby neberú. Horšie je to pri zahraničných nakupovaných rekreáciách a lukratívnych výmenných rekreáciách, akými je napríklad lyžovanie v Alpách doslova „za pár

korún“. Stáva sa, že klient nezaplatí, čím síce dá najavo svoj nezáujem o túto rekreáciu, ale nemá už dost slušnosti, aby uvedenú skutočnosť oznámil kompetentnej zamestnankyni oddelenia. Veľa ľudí si neuvedomuje, koľko je za „obyčajným poukazom“ práce a úsilia zamestnancov oddelenia zahraničných rekreácií (OZR).

V oblasti preventívnych rehabilitácií v roku 2006 nastali i napriek „vzácnosti“ (vzhľadom na finančné limity) získať poukaz na preventívnu rehabilitáciu momenty, ktoré prezradili, že niektorí profesionálni vojaci si nevážia získaný poukaz na 14-dňový rehabilitačný pobyt v zariadeniach, v ktorých sa denne poskytujú procedúry. Držitelia poukazov na preventívnu rehabilitáciu by si mali uvedomovať vážnosť upozornenia zástupcu náčelníka GŠ OS SR generálmajora Ing. Petra Gajdoša. Toto upozornenie bude dané do pozornosti rehabilitujúcim pri pravidelných vstupných pohovoroch v zariadeniach, kde má profesionálny vojak vykonať preventívnu rehabilitáciu. Okrem iného sa pri financovaní preventívnych rehabilitácií uvádza, že profesionálny vojak bude zodpovedný a riešený ako osoba, ktorá spôsobila škodu pri svojom nevyužití preventívnej rehabilitácie. Takýto profesionálny vojak uhradí škodu vo výške stornopoplatku, ktorý upravuje zmluva na zabezpečenie preventívnej rehabilitácie. Aby sa predišlo akýmkoľvek dôvodom na riešenie škody, odporúčam všetkým profesionálnym vojakom do-

držať stanovené pravidlá realizácie preventívnej rehabilitácie a neopúšťať preventívnu rehabilitáciu v rámci turnusu skôr, ako je zmluvne dohodnuté.

SPOLUPRÁCA A STIMULY

V októbri minulého roku sa zástupcovia VÚSZ stretli s českými partnermi z VÚSZ Praha a z VOLAREZY (obdoba OZR, avšak iný systém riadenia). Pokúsili sme sa zabezpečiť pobytové výmenné rekreácie v Karlových Varoch. Tieto pobyty však pripadajú do úvahy až v roku 2008. Českí partneri mali totiž už v mesiaci október kapacitu na rok 2007 v karlovarských zariadeniach, a nielen v nich, obsadenú. Tu vzniká otázka - ako je možné, že českí kolegovia nemajú problém s obsadením kapacít takého veľkého rozsahu? Problém tkvie zrejme v kvalite, flexibilitě a tiež pestrosti služieb. V neposlednom rade aj v cenových reláciách za ubytovanie a stravovanie v našich zmluvných zariadeniach.

My môžeme vyzdvihnúť spoluprácu v zime na vianočné aj novoročné sviatky a na jarné prázdniny napríklad s VZ a hotelom Smrekovica, a.s., ako aj s VKK Tatranské Matliare, hotel Tatranské Zruby. V lete je pomerne slušne využitá aj VZ a hotel Zemplínska Šírava.

A čo zostávajúce obdobia v roku? Nedostatky nachádzame predovšetkým v ich taktike, ako prilákať klientov na rekreáciu a v atraktivite služieb. Naše oddelenie totiž nemá možnosť ovplyvniť úroveň pos-

kytovaných služieb v zariadeniach. Sú to samostatné subjekty, ktoré sa o čo najširšiu klientelu musia usilovať po vlastnej osi!

Na rok 2007 sme si vyžiadali od zariadení poskytujúcich rekreačnú starostlivosť možnosť širšej škály cenových relácií s prihliadnutím na kategorizáciu osôb, prístelkové ceny pre deti do 10 rokov, mimosezónne ceny pre dôchodcov nad 55 rokov – takzvané seniorské ceny. Práve tieto sú dosť silným stimulom pre našich dôchodcov a boli poskytnuté zariadeniami, ktoré nemajú až také výrazné problémy s obsadenosťou aj v mimosezónnom období. VZ a Hotel Zemplínska Šírava túto možnosť Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia neposkytla, čo si myslím, že je pre nich veľká škoda. Tento, takzvaný stimul, prijali dôchodcovia s nadšením, čo vyplýva aj z vyhodnotenia doterajších výsledkov obsadenosti zariadení, poskytujúcich túto cenovú úľavu v rámci hlavnej distribúcie.

V oblasti zahraničných výmenných rekreácií boli oslovení zahraniční partneri z Ruskej federácie, Maďarskej republiky, Poľska, Rakúska, Nemecka, Turecka, Francúzska a Bulharska. Dostali možnosť ponúknuť Ozbrojeným silám SR alternatívy rekreácií v rámci zahraničných výmenných aktivít. O výsledkoch rokovaní budeme informovať v pripravovanom metodickom usmernení pri podávaní prihlášok na zahraničnú rekreáciu a určite aj v Obrane.

NA REKREAČIU DO ZAHRANIČIA

Zahraničná rekreácia je poskytovaná vo forme zahraničných výmenných a zahraničných nakupovaných rekreácií. Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia – oddelenie zabezpečenia rekreácií vydá Metodické usmernenie pri podávaní prihlášok na zahraničnú rekreáciu. Budeme sa usilovať zabezpečiť čo najlepšie služby v destináciách Španielska – ostrovná časť, Španielska – pevnina, Bulharska – v tých častiach rekreačných stredísk, ktoré pokrývajú nároky našich rekreatantov, Turecka a Chorvátska. Nebudú chýbať pobyty pre rodiča s deťmi s ozdravným charakterom.

Metodické usmernenie pri podávaní prihlášok na zahraničnú rekreáciu by mali profesionálni vojaci poznať najneskôr do 31. januára. Z dôvodu efektívnej distribúcie týchto metodických usmernení a rozšírenia informovanosti oprávnených osôb by sme privítali, keby každý, kto má záujem o zahraničné rekreácie, poskytol oddeleniu zabezpečenia rekreácií služobný, prípadne iný e-mailový kontakt. Na webovej stránke úradu - www.vusz.sk sa nachádza sekcia Fórum OZR, kam môžete zasielať svoje kontakty, na ktoré vám budeme môcť zaslať ponuku z akejkoľvek oblasti činnosti OZR, ako aj námety na zlepšenie služieb zo strany OZR. Potrebné informácie by sa tak dostali k záujemcom o rekreačný pobyt rýchlejšie a rovnako aj komunikácia s klientom by bola efektívnejšia. Uzavierku podávania prihlášok predpokladáme k 14. marcu 2007.

Monika VALENTOVIČOVÁ

vedúca oddelenia zahraničných rekreácií VÚSZ

Foto Michal BURZA

NOVOROČNÁ DELOSTRELECKÁ PARÁDA

Na Nový rok naša vlasť a jej ozbrojené sily oslávili 14. výročie od vzniku. Tradične na počesť tejto významnej udalosti v hlavnom meste odznelo 20 delostreleckých sálv vypálených o 21. 00 h spod Bratislavského hradu.

Úlohu k vypáleniu čestných sálv zverili 3. palebnej batérii zmiešaného samohybného delostreleckého oddielu z Michaloviec. Na jej splnení sa podieľalo 23 príslušníkov batérie pod velením kpt. Romana Bobala. Vzhľadom na skutočnosť, že čestné salvy sa strieľajú zo 122 mm húfníc D-30, ktoré sa už v súčasnosti nenachádzajú vo výzbroji žiadneho z bojových útvarov Pozemných síl SR, musí sa pred vlastným vypálením sálv urobiť dôsledná príprava. Preto sa príslušníci 3. palebnej batérie presunuli z miesta stálej posádky v Michalovciach do Bratislavy už 27. decembra a hneď v nasledujúci deň začali náročné nácviky k samotnému aktu vypálenia čestných sálv. Na to poslúžilo 6 kusov húfníc, pričom obsluhu tvorili traja -veliteľ, podávač a nabíjač.

Nie je na svete delostrelca, pre ktorého by neboli výstrely z dela najkrajšou hudbou. Preto ráno 1. januára nastalo

prijemné vzrušenie pred strelbou. O 14. 00 h sa 3. palebná batéria presunula do priestoru vypálenia čestných sálv na pravý breh Dunaja oproti Bratislavskému hradu. Do 19.00 h bolo vybudované palebné postavenie a veliteľ pozemných síl generálmajor Milan Maxim prijal hlásenie o pripravenosti k vypáleniu čestných sálv. Presne o 21.00 h preľal večerné ticho povel „PÁL!“. Následne každých 15 sekúnd po dvojiciach diel odznievali čestné salvy.

Na ceremoniáli vypálenia čestných sálv sa zúčastnil napríklad aj pridelenec obrany USA podplukovník John R. WALLACE. Mimochodom, aj on je delostrelca, a preto ocenil príslušníkov batérie pamätnou plakietou. Je len škoda, že sa na vypálení sálv nezúčastnili verejnoprávne alebo súkromné médiá, aby tak napomohli popularizovať vojenské povolanie. Pre príslušníkov 3. palebnej batérie bol však najlepšou odmenou záverečný potlesk prítomných obyvateľov Bratislavy, ktorí čakali so záujmom na vypálenie sálv už od skorého večera.

kpt. Roman BOBAL
Foto rtn. Marcel ANTAL

Kto verí, víťazí!

Credendo vincit! (z lat. Kto verí, víťazí) nie je len názov neziskového občianskeho združenia a dostihovej stajne, ktorých spolumajiteľkou je kapitánka Mgr. Svätana Tomanová, príslušníčka 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline. „Credendo vincit!“ je najmä životné krédo tejto zaujímavej 42-ročnej ženy, matky, ktorá si každé ráno oblieka uniformu s červeným baretom.

Narodila sa v Chebe, ale ako dcéra rodičov – vojakov sa stále sťahovala z posádky do posádky. Napriek ich nesúhlasu sa po maturite prihlásila na ročný kurz PVO. Po troch rokoch v PVO útvare jej ako jednej z prvých piatich žien v armáde umožnili študovať na VPA v Bratislave. Po ukončení školy sa

dostala k prieskumníkom vo Vajnorochoch. Rozpad federácie spôsobil nemalé zmeny v rezorte a jej ponúkli miesto vo vznikajúcom výsadkovom pluku v Žiline. V ňom zastávala od roku 1993 rôzne veliteľské posty. Aktuálne je už deviaty rok zaradená vo funkcii právneho poradcu veliteľa 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline.

VÝSADKÁRSTVO JE AKO DROGA

„Nosíť červený baret bola vždy česť,“ hrdó vyhlasuje kapitánka Tomanová. Má za sebou mnohé výcviky v teréne, zahrňajúce prežitie, presuny, strelby a stále sa udržiava vo výbornej fyzickej kondícii nevyhnutnej k pravidelnému výkonu zoskokov. „Povahy výsadkárov sa od iných profesionálnych vojakov líšia. Výsadkár musí flexibilne a opera-

tívne riešiť problémy priamo na mieste a nemôže sa zafaržovať maličkostami. V akcii nie je dôležitá hodnosť kolegu, ale rozhoduje to, aký je schopný a či ho chceme mať za sebou,“ konštatuje kapitánka Svätana.

Pre ženu je ťažšie zladíť profesionálnu kariéru s rodinou. „V čase narodenia syna som bola jednou z mála žien-dostojníčok, o špeciálnych jednotkách nehovoriac. Takže som nabehla na západný životný štýl a zabezpečila si k synovi pestúnku. Stará sa o neho už deväť rokov,“ hovorí matka. Spočiatku boli ženy vo výsadkových útvaroch zaradované predovšetkým do štábných funkcií. „Ja si myslím, keď chce žena bojovať, nech ide. Ale musí si okrem iného uvedomiť aj zodpovednosť voči druhým vojakom, pretože ak to nezvládne, skomplikuje postup ostatným,“ tvrdí výsadkárka. „Výsadkárstvo je pre mňa už drogou. Vliezlo mi takpovediac pod kožu. Za kariérou sa príliš neženiem. Neviem, kedy budem musieť opustiť ozbrojené sily, tak si to tu chcem naplno užiť,“ uzatvára túto tému Svätana Tomanová.

STAJŇA JE JEJ DRUHÝ DOMOV

Okrem vyčerpávajúceho povolania a úlohy matky si vie nájsť čas na svojho koníčka, ktorým je chov koní. „Jazdím už od štyroch rokov. V detstve som vcelku úspešne pretekala. V rodine nik nejazdil, no keď sme pátrali po predkoch, v rodokmeni sme narazili na plukovníka jazdeckej gardy Napoleona Bonaparteho. Otca známeho francúzskeho spisovateľa Alexandra Dumasa staršieho. Zrejme sa ozvali gény,“ vysvetľuje začiatky svojho vzťahu k týmto ušľachtilým zvieratám Svätana Tomanová.

Pôvodne mala kone umiestnené v Bytčici v spoločnej stajni s ďalšími šiestimi majiteľmi. Neskôr sa chcela vrátiť k prekážkovým dostihom. Tak sa pred tromi rokmi prihlásila na dostihy a kvôli nim sa prinútila o 17 kil schudnúť. Tie dostihy vyhrala, avšak uvedomila si, že to už nie je pre ňu. Spolu s kolegom, zástupcom veliteľa rotý podpory velenia 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline, nadporučikom Ing. Tomášom Lysým dali dohromady úspory a kúpili časť starého kurína v Rosine. Druhú časť majú v prenájme. Kurník prerobili na dostihovú stajňu. Ako amatéri sú nútení pracovať na profesionálnej úrovni. V súčasnosti sú známi ako najlepšia dostihová stajňa na Slovensku zameraná na prekážkové dostihy. Stajňa je otvorená pre všetkých členov jazdeckého klubu, tí tam môžu jazdiť a starať sa o kone. Deti z okolia tam trávajú takmer všetok voľný čas. Seno si dopestujú sami a s ostatnými prácami im dobrovoľne pomáhajú kolegovia z pluku.

V dostihovej stajni Žilina – Rosina chovajú sedem koní, z toho päť je anglických dostihových plnokrvníkov a dva sú určené pre rekreačné jazdenie. Ide zväčša o psychicky alebo fyzicky poškodené kone, vyradené z profesionálnych stajní. Tie následne preliečili a nanovo zapojili do života. Zakúpené boli prevažne za bitúnkové ceny. Momentálne najlepším sa javí sedemročný kôň Missing vytrénovaný pre steeplechase, ktorého by chceli pripraviť na Veľkú pardubickú.

„Mať koňa na Veľkej pardubickej steeplechase, je sen každého koniaru,“ vysvetľuje pani kapitánka. Missing získal v roku 2001 titul Kôň roka. Rovnako zameraný päťročný Sentis spolu s Missingom patria vo svojej kategórii medzi najlepšie kone na Slovensku. V stajni nechovajú len kone, ale našli tam domov i opustené mačky, psy. Hospodária tak, že ich neziskové občianske združenie je zatiaľ finančne sebestačné.

„My sa líšime od ostatných koniarov tým, že oni prišposobujú kone sebe. My naopak prispôbujeme svoj život koňom,“ prezrádza tajomstvo úspechu kapitánka Tomanová.

rt. Zuzana MILDEOVÁ
Foto npor. Mário PAŽICKÝ

Imidžová konzultantka

Po zaklopaní na jedny z dverí v Podnikateľskom centre v Prešove nás príjemný hlas pozval ďalej. Privítala nás pani Ruženka Berežná, príjemná distingvovaná dáma s úsmevom na perách. A prečo viedli naše kroky práve k nej? Bola jednou z nás. Osemnásť a pol roka pracovala ako profesionálna vojačka a dnes je imidžovou konzultantkou.

Pani Ruženka sa narodila v obci Ruské Pekľany v Prešovskom okrese. Po skončení základnej deväťročnej školy jej kroky viedli do Strednej školy spoločného stravovania (v súčasnosti Hotelová škola) v Prešove. Po úspešnom absolvovaní sa zamestnala ako prevádzkarka Interhotela Tatry Starý Smokovec, závod hotel Dukla Prešov, kde pôsobila desať rokov. Život jej nadelil milujúceho manžela a dvoch synov, z ktorých starší tiež okúsil kariéru profesionálneho vojaka (3 roky v rovnošate a misia v Eritrei).

Po desiatich rokoch sa jej žiadala zmena a tou bola vojenská rovnošata. „Nosiť rovnošatu bola vždy moja túžba ešte od školy,“ prezradila R. Berežná. Netajila pociť, že vtedy smelo vykročila do ďalšej etapy života.

V uniforme zotrvala 18 a pol roka a svoje rozhodnutie nikdy neofutovala. Päť rokov pracovala v radoch príslušníkov 14. tankovej divízie, ďalšie 4 roky strávila pri Vojenskej polícii a od roku 1994 až do odchodu do výsluhového dôchodku plnila úlohy ako pobočníčka veliteľa. Na uniforme, ktorú má doma v skrini, sú výložky nadpráporčičky.

AKO ĎALEJ

Odložením uniformy sa Ruženka Berežná posunula do ďalšej etapy. Hľadala prácu s pravidelným pracovným časom. Ale všetko, tak ako to už v živote býva, nešlo tak rýchlo a podľa predstáv. „Takú, ktorá má 20 rokov plus 20 rokov praxe ako ja, zamestnávateľa nechcú,“ povedala, pousmiala sa a pokračovala: „Preto som sa rozhodla dať dokopy svoje vzdelanie a prax, doplniť si ho a urobiť niečo nové, niečo, čo v našom regióne nie je.“

Ako žena „činu“ si urobila prieskum trhu, absolvovala kurz Manažéra vidieckeho turizmu a agroturizmu a požiadala o živnostenský list. Pustila sa do toho, čo chcela robiť. „Postupne zo mňa rástla imidžová konzultantka,“ povedala a ubezpečila nás, že to nebolo vôbec jednoduché. Táto práca si vyžaduje veľkú prípravu, preto musela absolvovať rôzne kurzy, napríklad na logopédii, učila sa rétoriku a zaplatila si rad ďalších školení. Posledný kurz, ktorý absolvovala preto, aby bola dobrou odborníčkou vo svojom odbore, bol kurz Kozmetička a vizážistka. V rukách mala všetko, čo potrebovala, a tak sa pustila do podnikania. Ako sama priznáva, cesta nebola vždy príjemná. Našla však pomocnú ruku. S úsmevom na tvári tak trochu zažartovala: „Človek sa učí na vlastných chybách, a hovorí sa, že hlupák aj na svojich.“

A čo vlastne robí? Pomáha svojim klientom s ich imidžom, učí ich, ako vyzeráť, ako sa správať, študentov doučuje slovenský jazyk. Doučuje aj zásady protokolu a diplomacie. Pôsobila aj ako garant pre jednu z prešovských škôl, ktorá otvorila tento odbor.

VOJACI S REZERVAMI

A aký je pohľad imidžovej konzultantky na vojakov? „Mnohí z dôstojníkov, ale aj nižšie hodnosti, svoju neschopnosť džentlmena schovávali a schovávajú pod uniformu, je to vidieť na každom kroku,“ s ľútosťou v hlase povedala Ruženka. Dodala: „Vidím to, či pozriem na oblečenie, na množstvo šperkov, ktoré k uniforme rozhodne nepatria, na jazykový prejav, na reč tela..., je toho veľa.“ Najkrajším zážitkom pre túto dámu je vojak ustrojený tak, ako má byť. A jedno odporúčanie od bývalej profesionálnej vojačky, dnes odborníčky na imidž, pre ženy v rovnošate: „Pamätajte, žena má byť ženou aj v uniforme.“

A klientela? Klientela je značne široká, nezahŕňa však armádu. A to je možno škoda. Svet napreduje milovými krokmi dopredu a určite by takáto „rady do života“ pomohli všetkým, teda aj nám, profesionálnym vojakom, pri výkone našej služby doma aj v zahraničí. Firma pani Berežnej v súčasnosti poskytuje kurzy a školenia akreditované mi-

nisterstvom školstva SR z oblasti firemnej kultúry, biznis etikety, spoločenskej etikety, jazykového prejavu, komunikácie, reči tela, stolovania, diplomacia a protokolu. Svoju prácu zhodnotila takto: „Robím to, čo ma baví a moja práca je aj mojím koníkom.“

KLUBY A RYBY

Pani Ruženka nebola a nie je len hotelovou prevádzkarkou, profesionálnou vojačkou či imidžovou konzultantkou. Je aj aktívnou členkou Klubu Prometheus, Zväzu vojakov SR – Klubu vojenských dôchodcov Prešov (na fotografii s kolegami z klubu na Dni otvorených dverí v Sokolovských kasárňach v Prešove), Spoločnosti priateľov Kuby na Slovensku. Táto energická žena pôsobí vo výboroch týchto klubov a spoločností. Nemôžeme však vynechať ani jej funkciu predsedníčky prešovského Klubu podnikavých žien (www.zzvp.sk).

A čo robí vo voľnom čase? Zaujímá sa o verejné dianie v spoločnosti, číta knihy, obľubuje plávanie a rybolov. A aký bol jej najväčší úlovok? Okrem super manžela to bol päťkilogramový kapor vytiahnutý zo Zemplínskej Šíravy.

Pred rozlúčkou sme sa vrátili k spomienkám Ruženy Berežnej na roky strávené v uniforme. Z jej úst plynú len slová chvály a vďaky. So svojou prácou bola vždy spokojná. Armádu ju naučila disciplínu, poriadku a toto dokázala zúročiť nielen vo svojom živote, ale aj v svojej práci.

A úplne na záver jej obľúbené motto od D. S. Mordena: „Nemudruj o minulosti, nesnívaj o budúcnosti, ale chop sa okamihu a uč sa od tejto chvíle.“

Text a foto **npor. Lenka TIŇOVÁ**

Vojenské obzory

Právne prostredie riešenia krízových situácií v SR, ozbrojené sily pri riešení nevojenských hrozieb, vojenské vzdelávanie, výcvik, veda a vývoj, či nové trendy vo vojenstve – to sú témy odborných článkov a štúdií z obsahu Vojenských obzorov č. 2/2006, ktoré vyšli na prelome rokov.

V tomto jedinom celorezortnom vojenskom odbornom periodiku dostávajú autori už 12 rokov priestor na prezentovanie analýz a syntéz, ako aj na výmenu názorov, pričom profesionálna vojenská verejnosť z nich môže čerpať najnovšie poznatky z oblasti vojenských stratégií, výskumu a vedy. Ako v Slove na úvod uvádza šéfredaktor časopisu PhDr. Ján Dolinay, nie vždy boli podmienky na prípravu tohto periodika ideálne. V roku 2001 jeho vydávanie dokonca prerušili. Najmä zásluhou iniciatívy súčasného šéfredaktora, ktorý pracuje vo vydavateľskom oddelení Komunikačného odboru MO SR, sa Vojenské obzory od roku 2003 opäť stali kvalitnou platformou na prezentáciu členov obrannej komunity z nášho rezortu, ako aj z civilného sektora.

Najnovšie číslo, ktoré tradične graficky spracovala Alena Madajová, bude k dispozícii o. i. vo všetkých vojenských knižniciach, ako aj na internetovej stránke MO SR. Kontakt pre budúcich spolupracovníkov Vojenských obzorov je: jan.dolinay@mod.gov.sk .

Pavol VITKO

Prvý čestný doktorát

Rektor Akadémie ozbrojených síl prof. Ján Kurty na základe tajného hlasovania vedeckej rady AOS po zhodnotení tvorivej práce a zásluh v oblasti vedy a vzdelávania v prospech vojenského vysokého školstva udelil 6. decembra 2006 čestný titul doctor honoris causa AOS prof. RNDr. Beloslavovi Riečanovi, DrSc.

Prof. Riečan bol počas päťročného pedagogického pôsobenia vo VVTŠ pre kolegov vzorom systematickej a cielavedomej vedeckej práce. Zaslúžil sa o pozitívny obraz vysokej vojenskej školy v Liptovskom Mikuláši nielen na Slovensku, ale i v zahraničí. Aj po odchode z Liptovského Mikuláša naďalej udržiava kontakty so školou najmä prostredníctvom svojich doktorandov a kolegov.

Profesor Riečan doteraz publikoval viac ako 200 vedeckých prác, niekoľko monografií, je autorom, resp. spoluautorom desiatok učebníc a skript pre stredné a vysoké školy, odborných prác, popularizačných kníh, televíznych scenárov a publicistických príspevkov. Získal veľa ocenení: Zlatá čestná plaketa Juraja Hronca SAV v Bratislave (1995), Zlatá medaila MFF UK v Bratislave (1996), Čestná medaila Bernarda Bolzana AV ČR (1998), Strieborná medaila Univerzity v Miláne (2000), Rád L. Štúra 1. triedy (2002), Pamätná medaila MFF UK v Prahe (2004).

Text a foto (sj)

Majstrovstvá vo vojensko - praktickom plávaní

Zvládnuť pohyb vo vode pri vojenských činnostiach, zvýšiť telesnú a psychickú pripravenosť profesionálnych vojakov – k tomu pomáha vojensko - praktické plávanie. Aj na tento druh prípravy sa špecializuje Ústav telesnej výchovy a športu AOS v Liptovskom Mikuláši. Presne na Mikuláša, 6. decembra 2006, zo štartovacích blokov do vody skočili súťažiaci v prvej disciplíne 2. ročníka „Majstrovstiev OS SR“. Preteky pre 33 pretekárov zo všetkých zložiek ozbrojených síl mali hodnotnú úroveň. V jednotlivých disciplínach museli pretekári preukázať výkonnosť napr. v plávaní v šatách, v plávaní so základným potápačským výstrojom (plutvy, potápačská maska a dýchacia trubica), v ťahaní bremena, plávaní pod vodou, atď. S náročnými šiestimi disciplínami sa najlepšie vyrovnali a zvíťazili: **Kat. - muži do 30 r.:** 1. slob. M. Sovský VÚ 4405 Nitra, 2. npor. M. Danák OVŠ Martin, 3. slob. P. Martinčík AOS. **Kat. - muži 30-40 r.:** 1. čat. P. Šebastian 5. pluk šp. Žilina, 2. slob. V. Stano VÚ 1771 Ružomberok, 3. rtn. P. Mego VÚ 1046 Nitra. **Kat. ženy:** 1. por. K. Horečná VÚ 4405 Nitra, 2. voj. R. Martinčíková, 3. slob. K. Ondrušová Katarína - obe AOS.

Dušan LITVA
Foto Soňa JAROŠOVÁ

Centrum samoštúdia jazykov

Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši otvorila v Ústave jazykovej prípravy nové pracovisko – Centrum samoštúdia jazykov (Self-Access Centre). Jeho cieľom je plnenie kritérií jazykovej kompatibility príslušníkov rezortu MO SR s personálom ozbrojených síl členských krajín NATO. Unikátne a špecifické pracovisko poskytuje širokú škálu materiálov vhodných pre samoštúdium predovšetkým v anglickom jazyku. Pozostáva z dvoch častí: knižnej a počítačovej.

V knižnej časti s kapacitou 26 miest, vybavenej kopírovacím strojom, TV prijímačom pripojeným na satelitné vysielanie a CD prehrávačmi, sa nachádza literatúra s 1116 titulmi. Je určená pre samoštúdium a rozdelená podľa jednotlivých úrovní na učebnice, pracovné zošity, slovníky, encyklopédiu, časopisy, nahrávky a testy.

V počítačovej časti je multimediálne laboratórium s 18 počítačmi pripojenými na internet, DVD prehrávačom, TV prijímačom a premietacím plátnom.

Na stránke <http://aos.valm.sk/ujp/sac> sa môžete oboznámiť so širokou ponukou rôznych materiálov a aktivít, vrátane viacerých typov testov, gramatických cvičení a cvičení na rozvíjanie slovného zásoby. V rámci jednotlivých aktivít sú rozdelené podľa úrovni, čo umožňuje záujemcom rýchlo sa zorientovať v študijných materiáloch. K dispozícii je aj vhodný softvér.

ÚJP dvakrát v týždni ponúka jazykových poradcov, úlohou ktorých je pomôcť študujúcim s osvojením študijných materiálov, prípadne so zostavovaním individuálnych plánov. Záujemcovia o skvalitnenie rečového prejavu sa môžu raz mesačne zúčastniť diskusie v krúžku (Speaking Club), ktorý vedie mjr. Martin Twist z JSOC-u.

Jana VITOVSÁ

[Z REZORTU]

Ukončenie 9. JSOC

V poradí deviaty britsko-holandsko-slovenský kurz pre nižších štábných dôstojníkov zo strednej a východnej Európy – JSOC (Junior Staff Officers Course) bol v NAO v Liptovskom Mikuláši slávnostne ukončený 1. decembra 2006. V záverečný deň prednášal prof. Alfred Reich z holandského Groningenu a diskutoval s jeho účastníkmi o otázkach „bezpečnosti Európy počas integrácie krajín jej strednej a východnej časti do EÚ a NATO“.

Certifikáty absolventom 9. JSOC – 25 dôstojníkom z 12 krajín Európy, východnej Ázie odovzdal brig. gen. Vladimír Púčik, veliteľ Štábu požiadaviek a dlhodobého plánovania GŠ OS SR a za velenie JSOC plk. Abraham Mark z Veľkej Británie. Za najlepšieho absolventa vyhlásili mjr. Nesiba Mahnica z Bosny a Hercegoviny, odmenený bol i por. Blagoj Kitanov z Macedónska za individuálny rozvoj zručností v používaní vojenskej terminológie v anglickom jazyku.

Trojmesačný kurz (9.9. – 1.12.2006) navštevoval i prvý poslucháč z Juhoafrickej republiky mjr. Bruce Bgcobo. Kurz pripravoval dôstojníkov z krajín Partnerstva za mier a NATO na efektívne pôsobenie v mnohonárodnom prostredí. Ďalší kurz JSOC otvorili v januári 2007.

Text a foto **Alena HARAGOVÁ**

Plus pre zamestnancov

Minister obrany SR František Kašícký a predseda Slovenského odborového zväzu zamestnancov obrany Marián Lacko podpísali 28. decembra 2006 Kolektívnu zmluvu na roky 2007-2008.

V rámci rezortu obrany prebiehalo koncom roka podľa Kašíckého vyjednávanie, výsledkom ktorého je kolektívna zmluva na dva roky, ktorá rieši aj otázky vzájomnej spolupráce rezortu obrany a odborov. Zmluva má osem častí a okrem iného sa zaoberá problematikou vzájomného informovania oboch organizácií, odmeňovaním, pracovnoprávnymi vzťahmi, sociálnou oblasťou či podmienkami poskytovania ďalšieho odchodného. Podľa M. Lacka sú najpozitívnejšími bodmi, ktoré sa podarilo dojednať s ministerstvom, predĺženie dovolenky pre zamestnancov o jeden týždeň či zvýšenie náhrady zamestnávateľa pri dočasnej pracovnej neschopnosti. Pre ilustráciu - ak bude zamestnanec chorý dlhšie ako desať dní, dostane podľa nových pravidiel 65 percent mzdy, namiesto doterajších 55 percent. Novinkou je aj príspevok na stravu, ktorý zmluva upravuje na minimálne 80 Sk na deň. Minister obrany aj predseda odborov sa zhodli, že najdiskutovanejším bodom zmluvy bola garancia rastu reálnych plátov. Podpisom kolektívnej zmluvy sa k tomuto zámeru minister zaviazal.

(r)

Pre charitu a detský domov

V predvianočnom čase sa otvárajú srdcia ľudí viac ako inokedy a intenzívnejšie sa poskytujú pomoc tým, ktorí sú v materiálnej i citovej núdzi. Druhykrát sa pod patronátom vojenského duchovného organizovala akcia „Predaj vianočných koláčov“, ktorej zisk putoval do Detského domova v Spišskom Štiavniku, do Charity v Liptovskom Mikuláši a charitatívneho domu v Žakovciach. Príslušníci NAO a AOS v čase obeda 14. decembra pre potrebu detí bez rodičov a ľudí v núdzi prispeli sumou 11 000.-Sk.

S humanitárnym účelom organizovala Viola Pelánová a vojenský duchovný pplk. ThDr. Stanislav Šverha, PhD zbierku šatstva, hračiek, kníh a obuvi pre detské domovy a charitu. Darom dostali a naballili vyše 70 vriec vecí, ktoré určite pomôžu tým, čo materiálnu pomoc potrebujú.

(hg)

Protokol v praxi (13)

PÁNSKE OBLIEKANIE

Dôležitým momentom obliekania je primeranosť. Odev vyjadruje celkový vkus, typ, prípadne povahové sklony nositeľa, preto je nutné obliekať sa elegantne a primerane danej udalosti. Často sa práve vďaka pozitívnemu prvému dojmu otvárajú možnosti na nadviazanie dobrého pracovného a spoločenského kontaktu. Každý muž by mal zvážiť, čo si obliecť do práce, čo na vychádzku, na šport a čo do spoločnosti. Pri významnejších príležitostiach treba rešpektovať požadovaný spoločenský odev.

Základným mužským oblečením do spoločnosti je oblek, teda sako, nohavice, prípadne vesta. Taktiež treba dbať na doplnky (košela, kravata, motýlik, topánky, ponožky). Pre kombináciu obleku s košelou a kravatou platia určité zásady. Ak má oblek vzorku, nemala by ju mať košela a kravata. Niekdajšia zásada o nezlučiteľnosti pruhovanej košele a kravaty dnes už neplatí. Za klasické farby obleku považujeme čiernu, všetky odtiene šedej a tmavomodrú. Počas dňa je vhodný šedý oblek v akomkoľvek odtieni (svetlošedý oblek nazývame tiež vychádzkový a odkladáme ho po 18. hodine). Večer nosíme len čierny alebo tmavomodrý oblek. Nápadnejšie vzory nosíme cez deň, večer by mal byť vzor nenápadný.

Oblek môže byť jednoradový alebo dvojradový, nie je medzi nimi spoločenský rozdiel. Sako dvojradového obleku rozopíname, len keď si sadneme, inak musí byť zapnuté. Jednoradové sako môžeme mať rozopnuté v bežnom pracovnom styku a keď si sadneme. Spodný gombík nechávame rozopnutý, pokiaľ sako má tri gombíky. Keď máme oblečenú vestu, môžeme mať sako častejšie rozopnuté, ako keď vestu nemáme. Sako si muž pri spoločenských aktivitách nemôže vyzliecť, iba pri stole s povolením ženy si môžeme sako odložiť. Nohavice by mali mať správnu dĺžku, pri podpätku dva prsty nad zemou. K nohavičiam nosíme opasok z kvalitného materiálu. Košelu k obleku nosíme vždy len s dlhým rukávom, podľa nepísaného pravidla nám musí z rukáva vyčnievať centimeter manžety košele. Klasická spoločenská košela je biela, iba pri menej slávnostných príležitostiach si môžeme vziať bledomodrú alebo krémovú. Farebné košele sú určené iba na denné nosenie. Správne zvolená kravata dotvára celkovú eleganciu oblečenia. Mala by farebne kontrastovať s farbou obleku. Kravata musí mať i správnu dĺžku, mala by zakrývať sponu opasku. V spoločnosti si kravatu nemožno odložiť ani uvoľniť. K obleku patria väčšinou dlhšie čierne ponožky. Topánky zvolíme podľa farby obleku. K obleku nosíme len šnurovacie topánky. Nevhodným zvolením obuvi môžeme pokaziť celkový dojem z elegantného oblečenia. Na spoločenské udalosti používame zvyčajne čierne alebo sivočierne plášte, gumový alebo kožený plášť je nevhodný. Vreckovku pri spoločenských príležitostiach používame bielej farby, len pri dennom nosení a športových príležitostiach môže byť farebná. Do spoločnosti by sa mali nosiť šperky uvažene, väčšinou nosia páni len hodinky a prstene, náramky a náhrdelníky nie sú vhodné.

NA ZVLÁŠTNE SPOLOČENSKÉ PRÍLEŽITOSTI SÚ URČENÉ:

Smoking - je večerný oblek nosený po 18. hodine, vyrobený z čierneho jemného súkna s vreckom na ľavej strane. Nohavice zvyčajne s lampasmi (jedným), sú bez manžety, biela neprúžkovaná košela so stojatým límcem so špičkami, s dvojítmymi manžetami a manžetovými gombíkmi (konzervatívne a elegantné) a čiernym motýlikom a bielou vreckovkou v náprsnom vrecku (môže byť aj inej farby, ale mal by ladiť s oblečením dámy). Čierne topánky (lakovky) sú pokiaľ možno nešnurovacie s čiernymi ponožkami (dlhšie, aby nebolo vidieť odhalenú nohu). K smokingu sa nenosia hodinky. Patrí k nemu tmavý alebo čierny plášť (klasický crombie coat s klopotou fazonou).

Frak - je najslávnostnejší pánsky oblek. Klasické farby fraku sú čierna a tmavomodrá. Nohavice sa vyznačujú úzkym strihom, vysokým pásom a dvojítmymi lampasom z hodvábu. Sako fraku je vpredú krátke a má vyformovaný pás, vzadu siaha približne po kolená a podobá sa na lastovičí chvost. Zvláštnosťou fraku je, že sako sa nosí rozopnuté. Košela, biely motýlik, biela vesta a jej lesklé gombíky dajú vyniknúť ich leskom. Gombíky by mali byť vyrobené z perlete s lemovkou. K fraku nesmú chýbať elegantné vreckové hodinky. Na pokrývku hlavy nosíme cylinder. Za samozrejmosť považujeme čierne lakovky. K elegantnosti môžeme použiť biele rukavice. Frak je vhodný len na mimoriadne reprezentatívne príležitosti.

Žaket - je v poradí slávnosti za frakom a čiernym smokingom, je vhodný najmä na slávnostné denné príležitosti a všade tam, kde je popoludňajší pánsky oblek už nedostatočný a smoking alebo frak príliš slávnostný. Žaket sa skladá z čierneho saka so šosmi a dookrhla zastrihnutými prednými dielmi, čiernosivých prúžkovaných nohavic a svetlosivej vesty. Farba vesty zodpovedá aj farbe viazanky, košela je biela. Topánky aj ponožky sú čierne.

kpt. Miloš ARNOLD
Oddelenie protokolu KaMO

Po summite NATO v Rige

Summit NATO v Rige (28.-29.11.2006) predstavuje vyvrcholenie činnosti Aliancie za ostatné dva roky, turbulentné obdobie, poznamenané spustením Síl rýchleho nasadenia NATO (NRF- NATO Response Force) a rozšírením operácií Aliancie o misie v Iraku a Afganistane. Pre Slovensko to bol vôbec prvý summit ako plného člena Aliancie. Riga teda predstavovala možnosť potvrdiť kontinuitu aktívneho členstva Slovenska v Aliancii, jeho dôveryhodnosť a zodpovednosť pri zapájaní sa do spoločných politických, obranných a operačných aktivít spojencov.

Spojenci pôvodne za ťažisko summitu určili transformáciu Aliancie - v politickej aj vojenskej dimenzii. Popri transformácii sa však do popredia pozornosti predrala hlavne operácia NATO ISAF v Afganistane ako predstavenie novej Komplexnej politickej smernice NATO.

POLITICKÁ TRANSFORMÁCIA ALIANCIE

Politická transformácia je strešný termín pre množstvo iniciatív, ktoré majú v zásade dva hlavné ciele:

- 1) pridať k vojenskej dimenzii NATO aj politickú, t.j. vytvoriť z Aliancie fórum, v ktorom spojenci a partneri spoločne pripravujú novú stratégiu pre zmenené bezpečnostné prostredia a

- 2) prispôbiť chod Aliancie novým misiám a prioritám krokmi ako napr. vytvorenie novej siete partnerstiev po Blízkom východe.

K prvému bodu sa na summite jasne vyjadril prezident SR Ivan Gašparovič, keď podporil snahy o spísanie nového Strategického konceptu NATO. Strategický koncept je strešným dokumentom, ktorý vytyčuje hlavné priority práce Aliancie. Už dlhšie sa v kuloároch NATO vedie diskusia, či aktuálnu verziu, ktorá pochádza z roku 1999, prispôbiť novým hrozbám ako terorizmus. Séria útokov na New York, Londýn či Madrid totiž výrazne presunuli ťažisko práce Aliancie na boj proti terorizmu; aktuálny hlavný strategický dokument sa však tejto hrozbe a potrebným obranným stratégiám ledva venuje. V otázke nového Strategického konceptu však nie je medzi spojencami úplná zhoda. Niektoré krajiny sa obávajú, že ak by sa mal písať teraz, odrazilo by sa v ňom pretrvávajúce napätie z vojny v Iraku a vznikol by slabý dokument. Iné tvrdia, že súdržnosť Aliancie trpí práve tým, že sa nevenuje otázkam formovania spoločnej stratégie boja proti terorizmu, čo by malo byť obsahom nového Strategického konceptu. (Dá sa očakávať, že postupom času sa nový Strategický koncept prepracuje do čela agendy Aliancie a nie je vylúčené, že do plánovaného výročného summitu v roku 2009 bude na svete nová verzia.)

Súčasnou politickej transformácie je ak pokračujúce rozšírenie NATO. Už počas predošlých kôl rozširovania

zohrala tradične vojenská Aliancia silne politickú úlohu – celou podstatou rozširovania bolo stabilizovať veľkú časť strednej a východnej Európy. Rozširovaniu schválne nebola v Rige venovaná príliš veľká pozornosť; spojenci sa dohodli téme venovať osobitný summit v roku 2008, kde sa čaká, že jedna alebo viacero z najlepšie pripravených kandidátskych krajín (Albánsko, Chorvátsko a Macedónsko) budú prizvané do NATO. Riga však prijala jedno dôležité rozhodnutie - Srbsko, Čierna Hora, Bosna a Hercegovina boli prizvané do Partnerstva za mier, čiže do de facto vstupnej brány pred samotným členstvom. Slovensko na stretnutí podporilo politiku otvorených dverí NATO, pričom prezident I. Gašparovič sa nepriamo diplomaticky zastal kandidatury Ukrajiny a Gruzínska.

Intenzívne bola v Rige diskutovaná aj transformácia partnerstiev Aliancie. NATO si od konca studenej vojny postupne vytvorilo sieť inštitucionálnych väzieb s nečlenskými krajinami (Partnerstvo za mier, Stredomorský dialóg, Istanbulska iniciatíva), ktoré sa stali neodmysliteľnou súčasťou jej činnosti a hlavným nástrojom rozvíjania politického dialógu a praktickej spolupráce. Summit NATO podporil rozvoj existujúcich partnerských formátov a prehľbovanie vzťahov s ďalšími, tzv. kontaktnými krajinami, ktoré predstavujú predovšetkým významní prispievatelia, či už vo vojenskom, alebo politickom zmysle, v aliančných operáciách (napr. Austrália, Japonsko, Nový Zéland).

VOJENSKÁ TRANSFORMÁCIA ALIANCIE

Nosnou časťou rižského summitu boli práve otázky vojenskej transformácie. Balík iniciatív, ktoré sa pod touto kolektívnou nálepkou skrývajú, má jednu hlavnú úlohu – zlepšiť akcieschopnosť Aliancie v nových typoch operácií a posilniť obranu proti novým hrozbám. Rozmenené na drobné, ide o zlepšenie schopnosti nasadiť sily rýchle, ďaleko od domovských základní a prispôbiť tieto sily podmienkam, s akými sa NATO borí napr. v Afganistane. Súčasťou je aj zlepšenie spolupráce s ostatnými aktérmi v zónach konfliktov, napr. EÚ a OSN.

Ako hlavný katalyzátor transformácie sú vnímané Sily okamžitej reakcie NATO (NRF). Poskytujú NATO nástroj v sile približne 24 000 osôb, ktorý umožňuje reagovať rýchlo na krízy kdekoľvek na svete. Summit v Rige vyhlásil plnú operačnú spôsobilosť pre NRF, ktoré sú tým pádom od 1.1. 2007 oficiálne nasaditeľné v plnom rozsahu. Pre Slovensko bude z hľadiska príspevku pre NRF kľúčový hlavne prvý polrok 2008, kedy prispievame mechanizovaným práporom v počte takmer 900 ľudí.

Summit tiež potvrdil význam strategickej prepravy pre nové operácie NATO. Vzhľadom na akčný rádius a očakávanú rýchlosť nasadenia Síl okamžitej reakcie NATO sa nezaobídu bez garantovaného prístupu k vojenským nákladným lietadlám. Pretože kapacity hlavne menších členských krajín sú obmedzené ich rozpočtom a nákladmi, ktoré takáto technika predstavuje, rozhodla sa aj SR vstúpiť do medzinárodného projektu pod gesciou námestníka generálneho tajomníka NATO na spoločné obstaranie 3 lietadiel C-17, kde náklady budú delené medzi krajiny zapojené do projektu (zatiaľ 14 krajín). Generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer predstavil lietadlá typu C-17 na ceremónii na rižskom letisku deň pred summitom.

OPERÁCIE NATO

V súčasnosti NATO vykonáva 6 náročných operácií a misií, na ktorých sa zúčastňuje viac než 50 000 spojeneckých a nečlenských štátov NATO. Strategicky najdôležitejšia je operácia v Afganistane, ktorá predstavuje prvú priamu akciu NATO v boji proti terorizmu a vôbec prvú pozemnú bojovú operáciu NATO v histórii. Jej cieľom je zabrániť tomu, aby sa Afganistan stal opätovne centrom šírenia terorizmu a podporiť obyvateľstvo Afganistanu v odstraňovaní následkov vládnutia hnutia Taliban. Na výsledkoch operácie v Afganistane záleží vnímanie Aliancie ako vojensky úspešného aktéra v medzinárodných vzťahoch.

Spojenci využili rižský summit na posilnenie jednotiek NATO hlavne na juhu Afganistanu, kde už asi pol roka prebiehajú intenzívne boje so zvyškami hnutia Taliban. Slovensko intenzívne posudzuje návrh na premiestnenie našej ženijnej jednotky v sile 57 príslušníkov OS SR z kábulského letiska na letisko v Kandaháre (SR okrem vojenskej prítomnosti v Afganistane poskytuje aj materiálnu a technickú pomoc v hodnote 296 mil. Sk.) Riga priniesla konkrétne úspechy pre operácie v Afganistane tým, že mnohí spojenci budú rozšíriť príspevky pre Afganistan, alebo odstránili národné obmedzenia na ich použitie.

SMEROVANIE NATO PO SUMMITE

Čiastkové agendy summitu a smerovanie NATO do budúcnosti najlepším spôsobom zachytáva summitom odsúhlasená Komplexná politická smernica (Comprehensive Political Guidance), ktorá dopĺňa platnú Strategickú koncepciu NATO z roku 1999. Smernica definuje ako Aliancia plánuje ďalej plniť svoje poslanie v meniacom sa bezpečnostnom prostredí.

Požiadavky na budúce spôsobilosti Aliancie obsiahnuté v smernici vychádzajú zo zmien v charaktere hrozieb a výziev po roku 1999. Aliancia bude v nasledujúcom období operovať v širšom strategickom prostredí. Je zrejme, že pokračujúca globalizácia bude vytvárať väčšiu závislosť členských krajín Aliancie na stabilite kdekoľvek na svete. Udalosti v jednej oblasti môžu byť rýchlo prenesené do inej. Šírenie zbraní hromadného ničenia, ekonomický kolaps, boj o prírodné zdroje, nedemokratické vlády a nefunkčná infraštruktúra budú i v budúcnosti zdrojmi kríz a nestability.

Z vojenského hľadiska budú podmienky strategického prostredia viesť k viacdimeználnym spoločným operáciám viacerých druhov vojsk. Sily NATO budú operovať v meniacom sa operačnom prostredí a scenároch, počínajúc misiami vysokej intenzity a končiac stabilizačnými operáciami a krokmi na udržanie mieru. Aliancia bude musieť byť schopná riešiť široké spektrum možných úloh (prevencia proti krízam, humanitárne operácie, operácie vysokej intenzity) naraz. Nielenže sa bude v operáciách plynule prechádzať z bojovania do budovania stability, ale hrozí súčasný výskyt viacerých komplexných operácií v rôznych kútoch sveta naraz.

Skúsenosti zo súčasných operácií v Afganistane a Kosove naznačujú, že do budúcnosti je potrebné kľásť dôraz na úzku spoluprácu a koordináciu s medzinárodnými organizáciami a ďalšími aktérmi na zabezpečenie mieru a stability vo svete. Pri riešení otázok bezpečnosti a obrany považuje Aliancia za kľúčových partnerov OSN a EÚ. V oblasti krízového manažmentu bude dôležitým aspektom zlepšenie spolupráce s nečlenskými krajinami v rámci aliančných partnerstiev a s mimovládnymi organizáciami. Spolupráca by pritom mala zahŕňať nielen vykonávanie operácií, ale začať už v samotnej fáze prípravy a plánovania.

Aliancia zostane pripravená - na základe princípu z prípadu na prípad a konsenzu - prispievať k efektívnej

prevencii konfliktov vo svete aktívnym zapojením sa do krízového manažmentu, vrátane operácií krízového manažmentu mimo čl. 5 Washingtonskej zmluvy, t.j. v situáciách, keď nie je priamo ohrozená bezpečnosť členských štátov NATO. Aliancia sa zameria na budovanie spôsobilostí na boj proti terorizmu a proti šíreniu zbraní hromadného ničenia, zlepšiť svoje spôsobilosti v poskytovaní vojenskej podpory „post-conflict“ manažmentu, vrátane schopnosti v rámci dostupných prostriedkov podporovať humanitárne aktivity a aktivity civilného sektora tam, kde toto nemôže byť vykonané inými aktérmi.

Spomedzi kvalitatívnych požiadaviek bude hlavnou prioritou NATO pokračujúca implementácia koncepcie NRF ako základného vojenského nástroja na podporu misií Aliancie a katalyzátora ďalšej transformácie, budovanie expedičných síl a síl vysokej pripravenosti a prostriedkov na ich nasadenie a dlhodobé udržanie v operáciách, schopnosť riešiť asymetrické hrozby, informačná prevaha, schopnosť a pevné odhodlanie Aliancie čo najefektívnejšie integrovať jej rôzne nástroje uplatnené v krízach, ako aj schopnosť koordinácie s ostatnými aktívnymi účastníkmi.

Kritickým momentom pre naplnenie požiadaviek na spôsobilosti bude dostupnosť zdrojov na obranu, bez ohľadu na to, či sú národné, alebo spoločné. Ide o to, aby boli dostupné zdroje použité čo najúčelnejšie a aby boli zamerané na prioritné oblasti budovania požadovaných spôsobilostí a síl. V tejto súvislosti by sa mali národné zdroje a zdroje vynakladané na spoločné projekty prehodnotiť a lepšie preskúmať možnosti zvýšenia investícií do kľúčových spôsobilostí a dosiahnutia vyššej efektívnosti využitia zdrojov.

ZÁVER

Riga predstavovala tzv. „transformačný“ summit, na ktorý podľa dohody medzi spojencami majú naväzovať „rozširovací“ summit v roku 2008 a pravdepodobne aj výročný summit v roku 2009 (60. výročie založenia NATO). Najbližších pár rokov bude teda pre NATO rušnými.

Ak sa podľa očakávania rozbehnú práce na novom Strategickom koncepte, dá sa predpokladať búrlivá diskusia medzi spojencami o „lessons learned“ nielen z aliančných operácií v Afganistane, ale aj koalícnej misie v Iraku. Dokument bude predstavovať šancu pochovať rozdiely a napätie vyvolané vojnou v Iraku, ktoré ešte dnes negatívne ovplyvňujú denno-dennú prácu Aliancie a podpísali sa aj na prípravách summitu v Rige. Strategický koncept by zrejme bol témou očakávaného výročného summitu v roku 2009.

Do roku 2008 však spojencov čaká citlivá otázka rozširovania. Jeho dva základné prúdy – Balkán a priestor bývalého Sovietskeho zväzu – prinášajú vlastné výzvy. Pokračujúca integrácia Srbska bude ovplyvnená riešením štatútu Kosova a v prípade Bosny bude kľúčom napredovanie v otázke budovania integrovanej multi-etnickej vlády. Reálne možno preto očakávať pozvánka len pre niektoré z „prvej vlny“ krajín regiónu (Chorvátsko, Albánsko, Macedónsko). Rozširovanie o krajiny bývalého Sovietskeho zväzu nie je o nič menej komplexné; vnútropolitické rozpory na Ukrajine a nevyriešené teritoriálne konflikty v Gruzínsku spomaľujú integráciu oboch hlavných kandidátov na členstvo z tohto regiónu. Riga sa teda síce skončila, ale Aliancia zrejme prejde plynule z ukončenia príprav jedného summitu do intenzívnej práce na ďalšom.

Tomáš VALÁŠEK a Ján MOZOLA

Foto Pavol VITKO

Vysoká dôveryhodnosť

Rok 2006 sa určite zapíše do histórie našich ozbrojených síl. Začal sa, ale aj končil smutno (tragédia z 19. januára, ako aj úmrtie nášho vojaka v novembri v Iraku). Počas roku došlo na čele rezortu obrany k dvom zmenám a v neposlednom rade bol rok 2006 prvý rok plnej profesionalizácie ozbrojených síl. Ako sa všetky tieto skutočnosti odzrkadlili v pohľade verejnosti na náš rezort, ale najmä na armádu - na jej dôveryhodnosť a kvalitu, to bola ústredná téma výskumu verejnej mienky, ktorý realizovalo z podnetu oddelenia analýz a verejnej mienky MO SR Národné osvetové centrum v Bratislave. Výskum sa uskutočnil v novembri 2006 na vzorke 1155 respondentov. Výber reprezentuje celú dospelú populáciu Slovenska vo veku od 18 rokov v základných socio - demografických znakoch.

Z výsledkov výskumu vyplýva, že dôvera obyvateľov k ozbrojeným silám je stále veľmi vysoká. Celkovo armáde dôveruje až 79 % obyvateľov Slovenska a v rebríčku inštitúcií je na druhom stupienku za hasičským a záchranným zborom. Verejnosť dôveruje nielen samotnej armáde, ale aj ministerstvu obrany - má podporu až 65% oslovených respondentov výskumu.

V novembrovom výskume Národného osvetového centra sa zisťovala nielen dôveryhodnosť armády a rezortu, ale aj názor verejnosti na naše ozbrojené sily, na ich schopnosti a kvalitu. Pre ozbrojené sily SR na sklonku roku 2006 a v nástupe do roku 2007 je vysoko motivujúci fakt, že verejnosť ich hodnotí veľmi pozitívne.

Dokumentujú to údaje, ktoré možno vyčítať z grafu č. 2. Veľká väčšina obyvateľov Slovenska súhlasí s názorom, podľa ktorého sa na našu armádu dá spoľahnúť pri živelných pohromách a katastrofách (više 82%). Prevláda súhlas verejnosti s tým, že ozbrojené sily garantujú bezpečnosť štátu (61%) a sú schopné čeliť teroristickým útokom (55%). Dá sa konštatovať, že verejnosť svoju dôveru a pozitívne hodnotenie schopností armády stavia na presvedčení, že naša, v súčasnosti už plne profesionalizovaná, armáda je dobre vycvičená. Takýto názor má viac ako 60 % obyvateľov Slovenska.

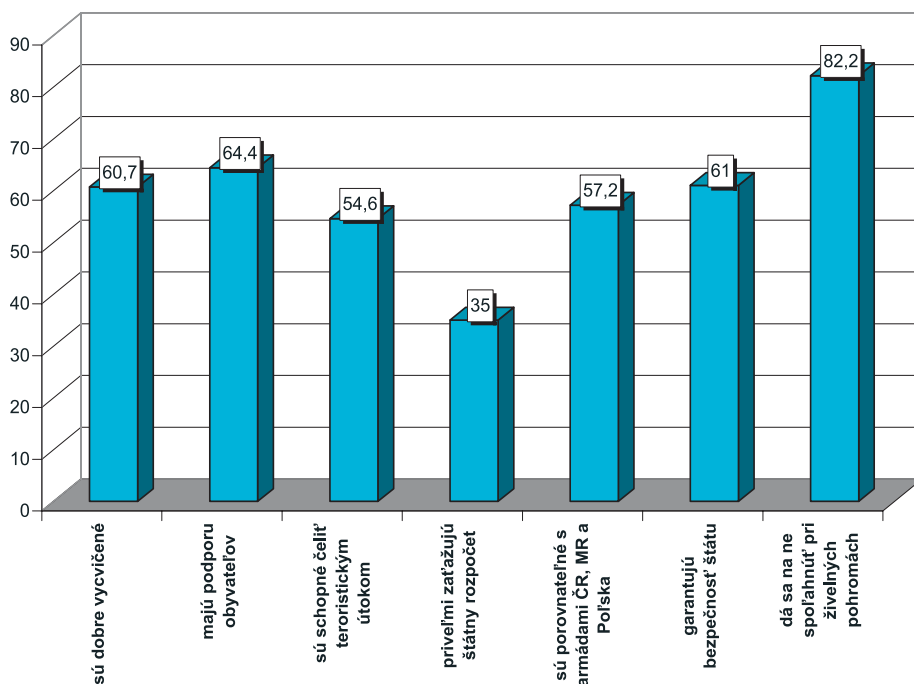
Pravidelný výskum verejnej mienky zo záveru minulého roka svedčí o tom, že ozbrojené sily, ako aj celý rezort obrany, napriek mnohým skúškam a problémom, ktoré podstúpili v minulom roku, nestratili na dôveryhodnosti. Armáda a rezort obrany spolu s hasičmi a prezidentom tvoria štvoricu najdôveryhodnejších inštitúcií na Slovensku.

Poznatky z výskumu signalizujú, že obraz armády v očiach verejnosti je vykreslený skôr v pozitívnych ako negatívnych farbách, čo teší, ale aj zaväzuje všetkých, ktorí sú s ozbrojenými silami profesijne spojení.

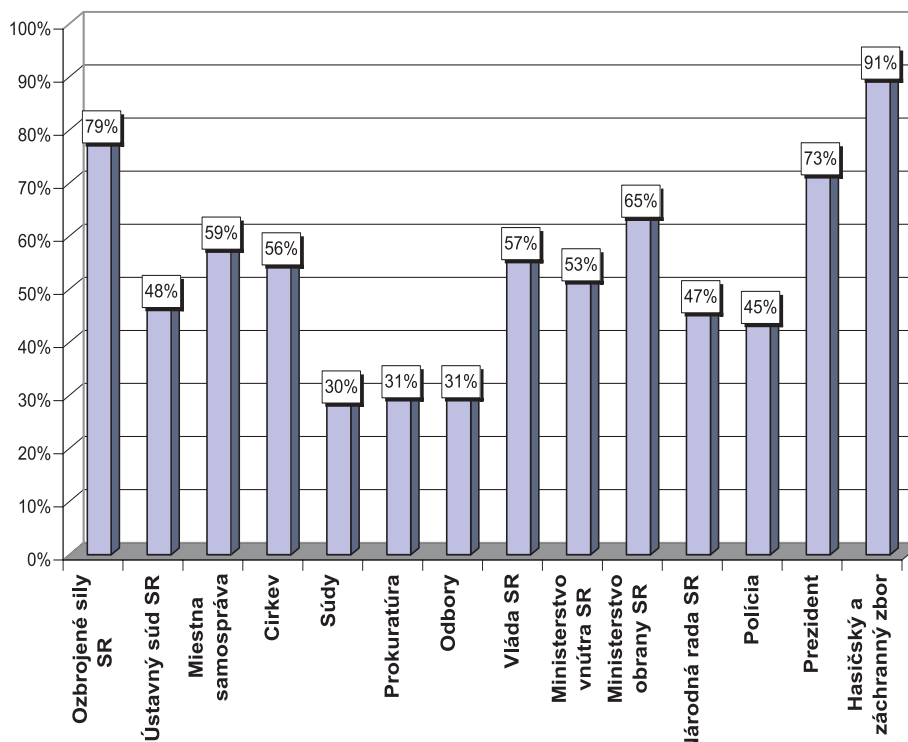
Karol ČUKAN

vedúci Oddelenia analýz a verejnej mienky MO SR

Názor obyvateľov SR na ozbrojené sily
(v%, n = 1155)

Dôvera obyvateľov k vybraným inštitúciám
(n = 1155)

Medzinárodný policajný prápor

Základ medzinárodného práporu vojenskej polície sa zrodil ešte na pražskom summite NATO v roku 2002. Aj preto, že práve takýchto jednotiek je v rámci aliancie akútny nedostatok. „Jednou z foriem, ktorými naše krajiny môžu prispieť k obrane proti hrozbám dnešnej doby, je poskytnutie vojenských jednotiek v prospech spojeneckých síl NATO. Medzi najžiadanejšie zložky zo strany veliteľov spojeneckých síl patria jednotky vojenskej polície. Preto som rád, že naše štyri krajiny spojili svoje úsilie práve v tejto oblasti,“ zdôraznil minister obrany František Kašícký na stretnutí vo Vojenskej zotavovni Smrekovica, kde sa začiatkom decembra minulého roku hodnotili doterajšie kroky vo vytváraní medzinárodného práporu vojenskej polície.

Ako vedúca krajina sa prihlásilo Poľsko. Okrem neho sa súčasťou medzinárodného práporu stali aj vojenská policajti z Českej republiky, Chorvátska a Slovenska. Celý proces vytvárania tejto jednotky pre potreby NATO nadobudol reálne kontúry v roku 2006, keď ministri obrany všetkých štyroch krajín podpísali Memorandum o porozumení.

PRVÝ JANUÁR 2009 SA BLÍŽI

Plukovník Waldemar Gutt z Poľska poznamenal, že vytváraný medzinárodný prápor je svojím spôsobom jedinečný aj v rámci aliancie. „Vzniká na báze organických jednotiek vojenskej polície všetkých zúčastnených štátov. Ich vzájomná spolupráca je skutočnosťou už pred nasadením celého práporného zoskupenia. To by mohlo byť reálne po začiatku roku 2009, dokedy má byť prápor pripravený. Je určený pre účasť v medzinárodných operáciách NATO v Európe i mimo nášho kontinentu. Bude to vlastne prvá takto zameraná medzinárodná jednotka aliancie. Som rád, že práve Poľsko je tou krajinou, ktorá nesie najväčšiu zodpovednosť za prípravu jednotky,“ poznamenáva plukovník Gutt.

Podľa neho sa v tomto roku uskutoční slávnostná inaugurácia práporu v Gliwiciach. Okrem iného aj preto, že práve policajti z tohto útvaru predstavujú poľský príspevok pre tvorbu práporu. V najbližších mesiacoch čaká všetkých ešte veľa práce. Riaditeľ vojenskej polície MO SR plukovník Stanislav Bero konštatuje, že hľadám najviac pri zosúladi logistického zabezpečenia celého práporu. V každej zo zúčastnených armád sú totiž mnohé špecifiká práve v tejto oblasti. „Aby bol prápor skutočne funkčný, pripravený v roku 2009 plniť úlohy v prospech aliancie, musíme čím skôr nájsť správnu odpoveď na všetky výzvy, ktoré sú pred nami pri tvorbe práporu a zladení národných prvkov,“ pripomína plukovník Bero.

ZA SLOVÁKOV PREŠOVČANIA

Za slovenskú stranu je do medzinárodného práporu zaradená čata z prešovského útvaru vojenskej polície. Veliteľ spomínaného útvaru podplukovník Peter Čech hovorí, že najdôležitejšie bolo vybrať do jednotky vhodné typy ľudí. O záujemcov núdzu nemali. Na každé z 34 miest sa im hlásilo takmer desať kandidátov. Nielen z vojenskej polície, ale aj z iných vojenských útvarov, napríklad z bývalého bardejovského prieskumného práporu, či z radov štátnej polície, dokonca zo špeciálneho policajného útvaru.

„Teraz je našou hlavnou úlohou zladíť ich a vytvoriť z nich jednotliaty kolektív. Zhruba 75 percent nemá skúsenosti z činnosti vo vojenskej polícii. Preto musia dostať do krvi policajnú prípravu. Zúčastňujú sa na zabezpečení plnenia policajných úloh. Od činnosti vojenskej dopravnej polície, cez objasňovanie priestupkov až po fyzickú ochranu objektov. Do čaty sme vyberali nekonfliktné, psychicky odolné typy. Vekové zlo-

ženie jednotky je od 22 do 32 rokov. Pozitívne kvitujem, že mladší ťahajú starších pri fyzicky náročnejšom výcviku, v odbornej príprave je to zasa naopak. Na základe doterajších výsledkov jednotky som presvedčený, že za dva roky, ktoré máme k dispozícii, bude čata dobre pripravená,“ hovorí podplukovník Čech. Pravda, bude ju treba doplniť o potrebný materiál, výstroj a zlepšiť jazykové znalosti slovenských vojenských policajtov.

Len pre zaujímavosť - jednotka, ktorej velí nadporučík Radoslav Tverdik, začína svoj denný režim päťkilometrovým znýčleným presunom. Vojenská policajti majú naordinované každý týždeň strelby. Výhodou je, že takmer tretina z nich má už skúsenosti z medzinárodných misií a nedávno absolvovali jazykovú prípravu z anglického jazyka na úrovni STANAG 1. Vo februári čaká celú čatu vstupný odborný kurz vo výcvikovom zariadení vojenskej polície v Liptovskom Mikuláši.

TRI PLUS JEDEN

Podľa plukovníka Dušana Kolesu, náčelníka operačného odboru vojenskej polície Českej republiky, česká strana obsadí v spoločnom prápore predovšetkým operačnú sekciu. „Na

rozdiel od Slovenska, Poľska či Chorvátska nemáme pre medzinárodný prápor vyčlenenú organickú jednotku. Máme ju zostavenú z jednotlivých útvarov vojenskej polície. Chlapci ale majú bohaté skúsenosti z pôsobenia v Iraku, Kosove, Afganistane či Bosne. A ďalšie skúsenosti im prinesie práve pôsobenie v tomto spoločnom prápore,“ poznamenáva plukovník Kolesa.

Pre chorvátsku stranu je účasť v takejto medzinárodnej policajnej jednotke, v ktorej sú tri členské štáty NATO a Chorvátsko, ktoré by podľa plukovníka Ivana Juriča rado bolo v čase ukončenia prípravy medzinárodného práporu vojenskej polície už plnoprávnym členom aliancie, dobrou školou a príležitosťou získať potrebné skúsenosti.

Na záver stretnutia vojenských policajtov štyroch krajín im v priestoroch Vojenského výcvikového priestoru Lešť predviedli príslušníci prešovskej čaty praktické ukážky zo svojej činnosti, ktoré obohatili zástupcovia Kynologického strediska vojenskej polície z Hronseku.

Jozef ŽIAK
Foto npor. Mário PAŽICKÝ

Vianoce s Borievkou

Folklorný súbor Borievka pôsobil od svojho vzniku v roku 1979 pri Vojenskej leteckej akadémii generála Milana Rastislava Štefánika v Košiciach. Po jej zániku mnohí predpovedali podobný osud aj súboru. Našťastie sa tento čierny scenár nenaplnil. Borievku zobrala pod svoje ochranné krídla Odborná výchovná škola letectva. Jej veliteľia, podplukovníci Marián Hocko a Jaroslav Fignar i terajší veliteľ detašovaného pracoviska major Ján Brozman, sa snažili pre súbor vytvárať potrebné podmienky. Význam Borievky ocenil aj veliteľ trenčianskeho veliteľstva Síl výcviku a podpory generálmajor Ján Kačmár.

Zúčastnil sa aj na tradičnom predvianočnom stretnutí folklórnych súborov Vianoce s Borievkou. Okrem domácej Borievky v klube vojenskej školy nechýbali ani súbory Čarnica, Železiar, Košíckí špiváci, Omladina a folklórne skupiny z gemerských obcí Vlachovo a Rejdová.

KRST CÉDEČKA

Súbor, ktorý vedie major v zálohe Štefan Murcko a jeho umeleckým vedúcim je Michal Noga, 16. decembra krstil aj svoje nové cédečko Hore dolinami. „Tvoria ho predovšetkým piesne z východoslovenského regiónu. Najmä zo Zemplína, Šariša, ale aj rusínske, rómske či z Malej Idy a okolia Košíc. Veľký podiel na tvorbe cédečka majú naši vojenski členovia súboru. Hlavne hudobníci Stanislav Križalkovič a Ján Lesay,“ poznamenáva Michal Noga.

Vojaci tvorili podľa Štefana Murcka v celej histórii súboru jeho podstatnú časť. Vystriedalo sa v ňom množstvo dnešných pilotov či technikov leteckých útvarov, ale aj funkcionárov velenia vzdušných síl. Veliteľ rot Odbornej výcvikovej školy nadporučík Stanislav Križalkovič je cimbalistom a akor-

deónistom, nadporučík Ján Lesay z odlúčenej rotý martin-ského Práporu opráv techniky zasa kontrabasistom. Obaja pôsobia aj v speváckej skupine.

TANCUJÚCI PILOTI

Pilot vrtulníka Mi-17 z prešovskej leteckej základne nadporučík Radovan Širochman a pilot vrtulníka Mi-24 poručík Marek Kaščák patria medzi popredných tanečníkov súboru. Marek, rodák z Kružlova pri Bardejove, sa dostal do Borievky ešte počas štúdií v leteckej akadémii.

„Okrem prvého stupňa základnej školy som si nejaký s folklórom netykal. Ale keď ma oslovil major Murcko, neodolal som. Svoje rozhodnutie neľutujem. Dostal som sa do výborného kolektívu ľudí, ktorých spája snaha niečo dokázať, urobiť svojim vystúpením radosť iným. Spomínam si na svoje prvé vystúpenie na oslavách Medzinárodného dňa národnostných menšín. Tancoval som tanec gorálov, ktorý je predsa len trochu odlišný od nášho horňošarišského. Dopadlo to dobre. Trikrát do týždňa máme tréningy. Nie vždy ich stíham, lebo plním letové úlohy. Ale všetko sa snažím dobehnúť. Pre mňa, pilota, je tanec tým najlepším spôsobom odreagovania. Odkedy som v Borievke, nemám žiadne problémy s preskúšaním z telesnej prípravy. Temperamentné východniarske tance dajú

človeku veru poriadne zabráť a starajú sa o kondíciu,“ hovorí 26-ročný poručík Marek Kaščák.

V súbore Borievka pôsobia aj viacerí bývalí profesionálni vojaci. Od svojho vzniku súbor absolvoval vyše 900 vystúpení nielen na Slovensku, ale aj na folklórnych festivaloch v Španielsku, Taliansku, Poľsku, Maďarsku a v Čechách. Za ten čas sa v ňom vystriedalo vyše 400 mladých ľudí.

Generálmajor Ján Kačmár víta pôsobenie vojakov v Borievke. „Súbor má svoje miesto aj v dnešnej profesionálnej armáde. Som rád, že v ňom naďalej pôsobia vojaci. Či už súčasní, alebo bývalí. Propagujú našu kultúru pri rôznych príležitostiach v rámci našich Síl výcviku a podpory i celých ozbrojených síl. V tomto smere má Borievka moju plnú podporu. Veď prispieva k zachovaniu a rozvíjaniu nášho kultúrneho dedičstva,“ zdôraznil generál, ktorý je rodákom z východu Slovenska a na záver si spoločne zanôtil zopár pesničiek.

Text a foto Jozef ŽIAK

Zelená pre vojenský šport

Tradičné koncoročné bilancovanie vojenských športovcov sa uskutočnilo v predvečer Mikuláša v banskobystrickom Dome kultúry. Od ministra obrany Františka Kašického sa dozvedeli po nedávnych, pomerne značných redukciách armádneho športu a jeho neistých perspektívach, len príjemné správy. „Budem sa snažiť, aby vojenský šport mal vytvorené potrebné podmienky pre svoju činnosť. Armádny šport rozhodne patrí do rezortu obrany,“ zdôraznil v emocionálnom prejave minister.

Prítomní zástupcovia športovej obce jeho slová privítali dlhotrvajúcim potleskom. Veď ako neraz v priebehu večera zdôrazňovali, vojenský šport sa vo väčšine členských štátov NATO teší mimoriadnej podpore. Oveľa väčšej ako u nás na Slovensku. Dokazujú to aj výsledky na letných či zimných olympijských hrách.

TRIDSAŤTRI „VOJENSKÝCH“ MEDAILÍ

Dobrymi výsledkami sa môžu v tomto roku pochváliť aj slovenskí vojenský športovci - získali 33 medailí z európskych

a svetových šampionátov, ako aj armádnych majstrovstiev (poslednú získal Trenčan Ľuboš Križko vo farbách banskobystrickej Dukly na plaveckých majstrovstvách Európy v krátkom bazéne v Helsinkách).

Minister obrany ocenil najúspešnejších športovcov v olympijských športoch. Medzi nominovanými boli zástupcovia v posledných rokoch nášho najúspešnejšieho športu - vodného slalomu. Elena Kaliská vybojovala v roku 2006 titul majsterky Európy v kategórii K1 a na majstrovstvách sveta v rovnakej disciplíne štvrté miesto. Michal Martikán si priniesol domov, do Liptovského Mikuláša, kde trénuje pod vedením svojho otca Jozefa Martikána, z oboch šampionátov striebro v kategórii C1. Ocenenie Najlepší športovec rezortu obrany v roku 2006 nakoniec získal päťnásobný majster sveta a trojnásobný olympijský medailista Michal Martikán z banskobystrickej Dukly. Pri preberaní ocenenia skromne poznamenal, že po minuloročných druhých miestach sa v tomto roku vynasnaží získať naspäť tituly.

V neolympijských športoch a disciplínach získal prvé miesto minuloročný dvojnásobne zlatý medailista z majstrovstiev Európy v kulturistike a strieborný zo svetového šampionátu rotmajster Štefan Havlík z trenčianskej Dukly. Spomedzi juniorov ocenenie získali majstri Európy vo vodnom slalome do 23 rokov v kategórii C2 Ján Bátik a Tomáš Kučera i majster Európy na rovnakom šampionáte v kategórii C1 Alexander Slafkovský, všetci z banskobystrickej Dukly.

MEDAILY PRE VOJENSKÝCH ŠPORTOVCOV

Rozkazom ministra obrany boli za vzornú reprezentáciu ozbrojených síl, rezortu obrany i Slovenska vyznamenaní Pamätnou medailou III. stupňa zápasník nadrotmajster Roman Meduna, kulturista rotmajster Štefan Havlík, parašutista rotný Karol Adamčík, všetci z trenčianskej Dukly, zápasník nadrotmajster Attila Bátky a džudista nadrotmajster Zoltán Palkovács z banskobystrickej Dukly.

Riaditeľ Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica Ľubomír Roško zdôraznil, že prostriedky, ktoré sa vynakladajú na vojenský šport, sa rezortu i celému Slovensku niekoľkonásobne vracajú v podobe šírenia dobrého mena našej krajiny. Veľakrát aj v takých oblastiach sveta, kde označenie Slovensko tak často nepočujú. Podľa neho je potrebné venovať pozornosť najmä výchove nových nástupcov dnešných úspešných športovcov, ako sú Michal Martikán, Elena Kaliská, ale i Marek Matiaško, Jozef Gönci, Štefan Havlík či mnohí ďalší.

Minister obrany František Kašický vyjadril presvedčenie, že vojenský športovci si vybojujú čo najviac miestieniek na najbližšie olympijské hry, ktoré budú na budúci rok v Pekingu a postarajú sa, ako je už tradíciou, aj o cenné kovy. Veď prvý olympijský medailista v ére samostatného Slovenska bol práve člen banskobystrickej Dukly Michal Martikán, ktorý získal zlato v Atlante v roku 1996. A celkovo sa práve vojenský športovci podieľali rozhodujúcou mierou na zisku olympijských medailí pre Slovensko. Podľa Františka Kašického sú debaty o tom, či vojenský šport patrí alebo nepatrí do rezortu obrany, už minulosťou. Dnes je otázka skôr o tom, ako čo možno najefektívnejšie podporovať vojenský šport a vytvárať mu vhodné podmienky pre jeho ďalší rast.

Jozef ŽIAK
Foto npor. Mário PAŽICKÝ

O rok neskôr...

Takýto nadpis sa objavuje na obrazovke, keď režisér filmu chce posunúť dej dopredu. A tak to, čo na obrazovke trvá pár sekúnd, či minút, trvalo by v skutočnosti dlhší čas. Podobný pojem poznáme aj z vojenskej terminológie pod slovným spojením „operačný skok.“ Život však nemá operačné skoky smerom dopredu ani dozadu. No často sa nám zdá, že to, čo sa stalo pred časom, v našej mysli sa javí, ako by len to bolo včera. Život nás unáša v čase a do dní nám vkladá nové a nové udalosti, ľudí, vzťahy a povinnosti, ktoré zatláčajú do pozadia nášho vnímania to, čo bolo. Aj preto sa hovorí, že „zide z očí, zide z mysle.“

Rok je relatívne dlhá doba. No ani všetky udalosti minulého roka nedokázali zatieniť tú, ktorá sa 19. januára tak bolestne zapísala do ľudských životov a do novodobých dejín Ozbrojených síl SR. Áno, už prešiel rok. A predsa, ako by to bolo len včera. Ešte vnímame bolesť, ktorá zalahla na túto zem, naplnila srdcia ľudí, sústredila sa v prešovskej športovej hale a ako rieka bolesti sa rozliala po mestách a dedinách našej krajiny. Hovorí sa, že keď chlapi plačú, vesmír sa chveje. A veru, chlapi plakali... Všetci sme plakali. Slzami a bez slov. Nevediac, či plakať viac nad tými, ktorí odišli, alebo tými, ktorí po nich zostali, či nad sebou.

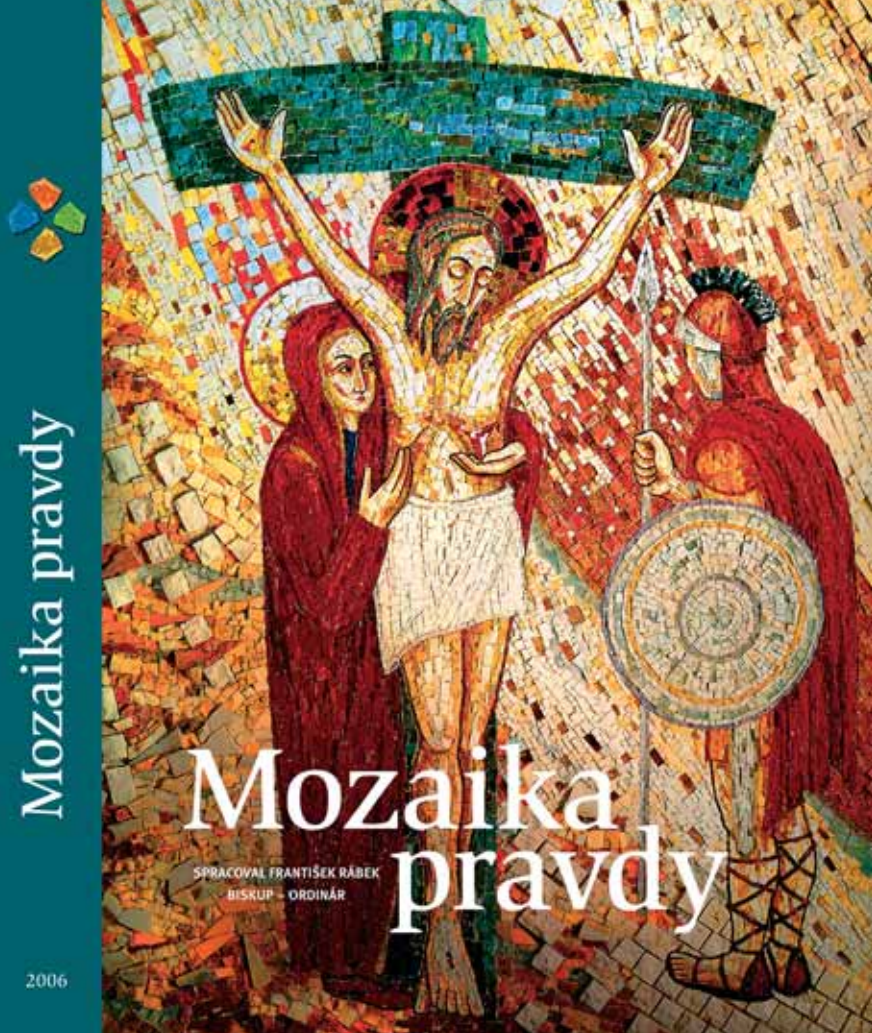
„Plačte s plačúcimi,“ - hovorí apoštol Pavol v liste Rimanom, v kapitole, v ktorej hovorí o povinnosti vzájomnej lásky. A tak, slzami, hoci možno nechtiac, bez rozdielu viery, či nevery všetci sme ukázali, že sme schopní vnímať cudziu bolesť ako svoju. Dokázali sme vnímať človeka vedľa seba, vnímať to, čo je v ňom. Dokázali sme – že sme schopní ho milovať a spolu s ním plakať. Bolesť otriasala naším ľudským vnútom, no priviedla nás k objaveniu toho, čo je v nás ešte podstatne ľudskejšie – k schopnosti mať rád. Kým sú ľudia schopní spolu plakať, svet má šancu. Ľudia majú šancu. Jeden v druhom.

Rok prešiel. Najväčšia bolesť pohasla. Slzy oschli. No tí, čo nám zišli z očí, nezišli nám z mysle. Zosnuli a pozostali. Spolupatričnosť k nim ostáva v nás i v našich skutkoch. Dajú sa spočítať drobné i väčšie príspevky na výstavbu pamätníkov na mieste tragickej nehody v Hejciach a na základni Šajkovac v Kosove. No nikto nespočíta tiché objatia bolesti a nemé podania rúk, ktoré sa premenili na ruky pomocné. Nikto nezmeria úsilie vedenia rezortu, vojenských kaplánov, psychológov a jednotlivých veliteľov pomôcť pozostalým. Nedajú sa spočítať modlitby, oficiálne i v tichu súkromia vyslovené. Nie, bolesť sa nedá odmerať, no ani sa nedá celkom vyskúmať to tajomstvo, na ktoré sa premenila v našich životoch. Stáli sme spolu v bolesti a teraz sa usilujeme stáť spolu aj v živote. Zasiachnutí v hĺbke ľudskosti nevedome naplníme skutkom Božie slovo: „Neste si navzájom svoje bremená.“

Nie, neobhajujem bolesť, veď bolesť bolí. Vidím cez ňu človeka, toho, ktorého som poznal ako blízkeho a ktorý 19. januára 2006 zomrel, vidím človeka, ktorý žije a trpí. Obhajujem však človeka, ktorý pomáha. Toho človeka, ktorého bolesť slov: „Nezabúdame“, „Spomíname“, „Chýbaš nám“ neotupela časom a premieňa ju na život.

„Bože, iste pochopíš, že ešte stále nechápem: Prečo? A vari sa nebudeš hnevať, keď priznám aj, že ešte stále nesúhlasím. Skláňam sa však pred Tvojím Poznaním a Tvojou Všemohúcnosťou. Tvojmu Milosrdenstvu stále odporúčam duše našich tragicky zosnulých bratov a sestier. A nám, ktorí tu ostávame, prosím, daj silu žiť a pomáhať si navzájom, kým sa všetci nestretneme u Teba.“

plk. ThLic. Marko TROCHAN
dekan Velit. Vzdušných síl

Mozaika pravdy

V priestoroch Klubu MO SR 6. decembra apoštolský nuncius Svätej stolice na Slovensku Mons. Henryk Jozef Nowacki svojím požehnaním slávnostne uviedol knihu ordinára Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR Mons. Františka Rábeka **Mozaika pravdy**. Na predstavení a slávnostnom krste knihy sa zúčastnil štátny tajomník MO SR Jaroslav Baška a ďalší zástupcovia MO SR, Generálneho štábu, vojenského diplomatického zboru akreditovaní na Slovensku a ďalší hostia.

Jaroslav Baška ocenil, že kniha sa dotýka otázok morálky a etiky a pomôže tak nielen profesionálnym vojakom, ale všetkým pracovníkom rezortu obrany upevniť si svoje morálne a etické hodnoty. Atmosféru krstu knihy umocnili svojím vystúpením členovia speváckeho zboru Schola Gregoriana Bratislavensis.

KATECHIZMUS PRE VOJAKOV

Mozaika pravdy je už druhou knihou Mons. Rábeka. V roku 1998 vydal autorskú dvojväzbovú prvotinu „Štafeta viery“ o príbehoch osobností v kontexte dejín Cirkvi. Druhá autorská publikácia prvého vojenského ordinára SR je určená členom Ordinariátu OS a OZ. V tomto „katechizme pre vojakov a policajtov“ sa prejavuje snaha autora vyvolať u čitateľov živý záujem k životu vo viere a prebudiť svedomie človeka k zodpovednosti za svoj život pred Bohom a pred sebou samým v každej životnej situácii. Autor si zvolil zaujímavý základný stavebný prvok tiahnucci sa celým dielom - mozaikou.

Biskup Rábek prirovnáva život človeka i celého ľudstva k mozaike, ktorá ako umelecké dielo pozostávajúce z mnohých farebných kamienkov a skielok pri pohľade zblízka pôsobí ako náhodne rozhrádzané zoskupenie, ale pri pohľade z diaľky a s odstupom však vytvára súvisiace spojenia a nádherný celkový obraz. Tak je to aj so životom človeka. Ak človek vníma seba a jednotlivé udalosti svojho života bez súvislosti s nejakým väčším celkom, nenachádza zmysel. No poznanie svojho miesta a úlohy v kontexte s veľkým celkom mozaiky života a existencie ľudstva, autorom ktorej je Boh, dáva človeku jasnú predstavu o živote a jeho skutočnom zmysle.

KAMIENKY MOZAIKY

Každá zo 104 kapitol knihy je symbolicky označená ako kamienok mozaiky. A keďže ide o katechézy o zlomových momentoch dejín spásy ľudstva a sveta, katechézy o pravdách viery o Bohu a človeku, či katechézy o článkoch vyznania viery, prikázaniach, sviatostiach, modlitbe a praktickom živote kresťana, celá kniha po prečítaní poslednej kapitoly má plné právo niesť názov „Mozaika pravdy“. A aby bolo dielo katechizmu dokonané – dokonale, na záver autor v prílohách prináša základné modlitby, formuly katolíckeho učenia a pomôcku ku sviatosti zmierenia.

V kontexte s obsahom napísaným ľahkým, čitateľným štýlom zodpovedajúcim osobnosti autora ako biskupa a pastiera, sa naplno prejavuje aj jeho umelecké čítanie. Symboliku mozaiky používa aj v ilustráciách, ktoré sú fotoreprodukciami detailov mozaikovej výzdoby kaplnky Redemptoris Mater vo Vatikáne od slovinského autora Marka Ivana Rupnika.

Mozaika pravdy ponúka každému čitateľovi spoznať pravdu o Bohu a o zmysle života, ako usporiadať a žiť svoj osobný život a plnenie služobných povinností v tomto duchu.

mjr. Tibor UJLACKÝ, PhD
Foto kpt. Peter MICHNICA

6 x odpovedz

- 1) Jean-Jacques ROUSSEAU, známy francúzsky spisovateľ, filozof a hudobný skladateľ, žil v rokoch:
 - a) 1653 - 1711
 - b) 1712 - 1778
 - c) 1783 - 1845
- 2) Yperit – najstarší nervový plyn, dostal pomenovanie podľa:
 - a) britského vedca Williama Ypearitha
 - b) chemickej zlúčeniny yperitum, ktorá spôsobuje pluzgiere
 - c) belgického mesta Ypres, kde ho vyskúšali v 1. svetovej vojne
- 3) Akej hodnote zodpovedá rýchlosť 1 Mach?
 - a) 895 km za hodinu
 - b) 1224 km za hodinu
 - c) 1937 km za hodinu
- 4) V preklade znamená anglické spojenie „concentration camp“ znamená:
 - a) zhromaždisko zranených
 - b) zajatecký tábor
 - c) hlavný veliteľský tábor armády
- 5) Prototyp stíhacieho lietadla MiG – 1 vzlietol prvýkrát:
 - a) v decembri 1935
 - b) vo februári 1936
 - c) v apríli 1940
- 6) Právo nosiť zelený baret udelil minister obrany SR František Kašícký príslušníkom multifunkčného práporu v Hlohovci dňa:
 - a) 1. septembra 2006
 - b) 10. novembra 2006
 - c) 5. januára tohto roku

správne odpovede: 1b, 2c, 3b, 4b, 5c, 6b.

Mierová mapa sveta z mín

V tábore Faouar na Golanských výšinách, v ktorom okrem iného sídli rakúsky prápor so slovenskou jednotkou i hlavný veliteľ síl UNDOF urobili pred necelými tromi rokmi nezvyčajnú mapu sveta. Zaujme všetkých návštevníkov tábora i novoprichádzajúcich vojakov OSN.

Vytvorili ju z úlomkov vybuchnutých mín a granátov, ktoré našli príslušníci mierových jednotiek pri svojej práci v zóne separácie medzi sýrskymi a izraelskými jed-

notkami. Aj napriek tomu, že posledná vojna sa v tomto nepokojnom regióne skončila už pred viac ako tromi desiatkami rokov, materiálu na takéto umelecké dielo je stále nadostač. Nový prírastok zaznamenali príslušníci mierových síl UNDOF, aj počas minuloročných bojov v neďalekom Libanone medzi izraelskou armádou a šítskym ozbrojeným hnutím Hizballáh. Strely z oboch strán konfliktu vybuchovali aj v zóne separácie...

Text a foto Jozef ŽIAK

[FOTOZAJÍMAVOSŤ]

ZASMEJME SA ...

Generál sa pokúšal nastúpiť do preplneného autobusu, ale nejaký vojak sa prepchal okolo neho a obsadil mu miesto. Generál ho začal napomínať.

- Prepáčte, pán poručík.

Generál našťavaný ukazuje na zlaté pásiky na výložkách.

- Oh, prepáčte, pán major.

Generál zelený od zúrivosti ukazuje na dubové vetvičky.

- Odpáľ, horár!

...

Pri cvičných strelbách sa kapitán pýta vojaka:

- Vojak, čím ste boli v civile?

- Prečo sa pýtate, pán kapitán?

- Ja nič, len vás tak pozorujem, že vždy, keď vystrelíte, tak vytiahnete vreckovku a poutierate všetky odtlačky na zbrani.

...

Veliteľ stojí pred nastúpenou rotou a hovorí:

- Vojaci, mám pre vás dve správy. Jedna je smutná a druhá je radostná. Najprv tá smutná: Máme naložiť 20 vagónov piesku. A teraz tá radostná: Piesku máme dosť.

...

Veliteľ si dal zavolať dvoch vojakov a hovorí:

- Budete skladníkmi výbušnín.

Vojaci celí šťastní len tak ležia celý deň medzi debnami a fajčia cigarety. Naraz vojde veliteľ a zakričí:

- Čo to robíte?! Takto už vyletelo sto ľudí do vzduchu!

A jeden sa ozve:

- A čo kričíte? My sme len dvaja!

...

Vojaci hrajú v kasárňach hru „Hádaj, na čo myslím“. Jeden hovorí:

- Je to chlpateľ?

- Nie!

- Tak potom je to pivo.

Stop domácemu násiliu

Bývalý npor. PZ Eduard D. sa pod vplyvom alkoholu stával agresívnym a pánovačným, čím trpelo nielen jeho okolie, ale hlavne rodina. Najviac si svoje komplexy vyvršoval na manželke, ktorú v priebehu takmer celého roka 2005 až do februára 2006 fyzicky napádal tak, že ju škrtil, fackal po tvári, ťahal za vlasy, udieral jej hlavou do bytového zariadenia, pohrdavo ňou zaobchádzal, v neskorých nočných hodinách ju budil a vynucoval si viachodinové rozhovory, čím u nej vyvolával strach a stres. Jeho konanie vyvrcholilo 5.2.2006, keď pod vplyvom alkoholu manželku opätovne fyzicky napadol, škrtil, vyhrážal sa jej zabitím, uderil jej hlavu o skrinku v kuchyni, čím jej spôsobil pomliaždenie tváre, brady, oboch predlaktí a krku s modrinami na koži (čo si vyžiadalo dobu liečenia a práceneschopnosť 7 až 10 dní) a od svojho konania upustil až po príchode službukonajúcej hliadky PZ. V úmysle uniknúť privolanej hliadke, zliezol zo 7. poschodia na balkón bytu na 6. poschodí. Policajti násilníkov úkryt odhalili a následne ho zadržali.

Aj na takéto konanie pamätá Trestný zákon, a to v § 208, ktorý domáce násilie kvalifikuje ako trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby. Obžalovaný sa takého konania dopúšťal voči manželke takmer všetkými uvedenými spôsobmi.

Vojenský obvodový súd Prešov uložil obžalovanému po uznaní viny za tento trestný čin trest odňatia slobody na 3 roky s probačným dohľadom nad jeho správaním v skúšobnej dobe, s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 roky. Zároveň mu uložil aj obmedzenie, ktoré spočíva v zákaze požívania alkoholických nápojov v nadmernom množstve počas skúšobnej doby a povinnosť strpieť nad sebou kontrolu, vykonávanú probačným a mediačným úradníkom.

Plk. JUDR. František KOVÁČ

Obed bez partizánky

Starostka mestčka Adi Quala v Eritrei bola partizánka. Táto malá 4-miliónová horská krajina na pobreží Červeného mora totiž štyri desaťročia bojovala o svoju samostatnosť proti vyše desaťnásobne početnejšej Etiópii. Starostka prišla domov len zriedka. Spravidla porodila, novorodenca nechala u príbuzných a opäť išla bojovať.

Pri Adi Quale mala základný tábor jednotka slovenských ženistov, ktorí tu v prvej polovici tohto desaťročia pôsobili v mierovej misii OSN. Poznámkový blok som mal už skoro plný, chýbal mi len príbeh starostky, ktorý mi zhruba načrtli naši vojaci. V priebehu celého týždňa, čo som bol v Eritrei, však ani raz neprišla do úradu. Nuž čo! S kolegom Mirom Minárom, ktorý v Slovenskom rozhlase riadi vojenské vysielanie, nás prijal vicestarosta. Vycivený, rozvážny muž pozval nás na obed. Na nádvori niečoho, čo sa vzdialene mohlo nazvať krčma, priniesli na stôl veľkú misu mäsa s omáčkou a okružle placky. Prvý začal okamžite obedovať hmyz. No a potom sme si tiež my začali odtrhávať z placiek a aj s pomocou rúk sme na ne zo spoločnej misy nahrňali mäso. Placky boli veľmi kyslé, mäso celkom fajn. Teda – okrem múch a komárov, čo sa začali topiť v omáčke. Všetci mali od nej zababrané prsty... Tak či tak - nálada bola dobrá, hostitelia príjemní. Vicestarosta sa rozhodol, že nás pocíti prejavom najväčšej dôvery a úcty. Olizol si dočista prsty, odtrhol kúsok z placky, ponoril ju do omáčky s mäsom a jasne naznačil, že nás mieni kŕmiť. Čo sa dalo robiť? Tváril sa, že som sa práve stal vegetariánom? Nie, odmietnuť ponúknuté priateľstvo by bolo grobianstvom. Prehltli sme a on sa úprimne potešil. Po základnej hygiene našich prstov, samozrejme, aj on dostal dajakú tú priateľskú porciu od nás.

V Eritrei po našich vojakoch ostali pamätníky v podobe odminovaných polí, vybudovaných ciest a upravených brodov. Nám, vojenským novinárom, tam ostal kamarát od spoločného obeda. No aj tak mi je trochu ľúto, že ma nekŕmila starostka. Partizánka jedna!

Pavol VITKO

Autor výroku: Oscar Wilde	sladkovodná ryba podobná kaprovi	treskot, rachot, lomoz	občianske združenie (skr.)	Noemov syn (bibl.)	vrch v okr. Nové Mesto n/V. (1042)	Pomôcky: poco, šem, aszal, vára, Uaka, oar, arma	EČV Komárno	ženské meno	prejavil sa hlasom	písmeno gréckej abecedy	okresná vojenská správa	prevaluje	značka francúzskej horčice	zakladateľ Sov. zväzu
volakto						vytváral klonovaním								
chemický prvok zn. As						2 polarizačný mikroskop								
rénium (zn.)			nápoj (bás.) rivalov				EČV okr. Rožňava čínske žen. meno			najväčšie suchozem. zvieratá difúzia				
Asociácia správco- ských spoločností				pastier volov rival							Briti riečka v Rusku			
3												ozn. lietad. Antonov naničodník		
Autor: Vojtech Kúkoľ	produkt včiel	malý, po špan. banský chodník					sušiť, po maďarsky erb zemana						varené jedlo (hovor.)	ručne tkaný nástenný gobelín
príves, vlečka					zvrtné zámeno druhá dvojhláska			patriaca apkovi mesto v Anglicku						
veslo, po angl.				rybie vajčko moja osoba					príslušník mongol. kmeňa rím. číslo 51					
1											modlitba, po latinsky			
polynézsky opojný nápoj					naparoval						šarha (zastar.)			

Z extrému do extrému

Lietadlo Nimrod MRA4 prešlo v novembri extrémnym testovaním na Eglinovej leteckej základni na Floride. Najprv muselo vydržať 10 dní pri teplote mínus 40°C, vzápätí nasledoval opačný extrém: plus 44°C a 100-percentná vlhkosť.

Cieľom bolo dokázať odolnosť konštrukcie lietadla v rôznych klimatických podmienkach po celom svete. Dôraz sa kladol na súčasti, ktoré môžu výkyvy počasia najviac ovplyvniť - hydrauliku a elektrické systémy. Motory lietadla bežali po väčšinu času, aby simulovali bežné operačné podmienky.

Eglinova základňa je na takéto testovanie ako stvorená. Už od 40. rokov minulého storočia je totiž domovom McKinleyho laboratória, ktoré má najväčšiu komoru na svete na simulovanie akýchkoľvek klimatických podmienok.

Nimrod MRA4 (Marine Reconnaissance Attack) je najnovšou verziou námorného hliadkového lietadla, ktoré je v službe už 37 rokov. Hawker-Siddeley Nimrod vychádzal z dopravného lietadla De Havilland Comet a jeho vývoj sa začal v roku 1964. Prvý let absolvoval v máji 1967, v októbri 1969 ho zaradili do služby. Odvtedy britské letectvo používalo štyri varianty, MRA4 je piata. Na letovej snímke hore sú dva stroje verzie R1.

Počiatky najnovšej verzie siahajú do roku 1992, kedy RAF začalo uvažovať o novom hliadkovom lietadle. Víťazom súťaže sa stala spoločnosť BAE Systems, ktorá ponúkla rozsiahlu úpravu Nimrodu. Výsledkom je prakticky nový stroj. MRA4 má zväčšené krídlo a nové motory, pre ktoré museli zväčšiť aj nasávacie otvory. Trup tiež prešiel úpravami.

Lietadlo môže niesť silnejšiu protilotnú a protiponorkovú výzbroj a vydrží vo vzduchu dlhšie ako predchádzajúce verzie. V RAF by mali MRA4 slúžiť približne 30 rokov. Ich vývoj sa však predlžil a predražil. Namiesto pôvodných 21 strojov, ktoré mali vstúpiť do služby už v roku 2003, napokon ministerstvo obrany v júli tohto roku podpísalo objednávku na 12 lietadiel za 1,1 miliardy libier. Prvý kus by mali dodať v roku 2009.

TECHNICKÉ PARAMETRE NIMRODU MRA4:

Dĺžka:	38,6 m
Rozpätie krídiel:	38,7 m
Hmotnosť:	46 500 kg
Maximálna vzletová hmotnosť:	105 300 kg
Maximálna rýchlosť:	Mach 0,77
Dolet:	11 119 km
Dostup:	12 800 m
Vytrvalosť:	14 hodín
Posádka:	10

Miroslav BARIČ
Foto BAE Systems

Minister obrany SR František Kašický vyhlásil 10. ročník ankety

Vojenský čin roka

Hľadáme ľudí činu, ktorí v roku 2006 vykonali mimoriadny skutok v kategóriách:

- záchrana života** – ocenenie za obetavosť pri záchrane ľudských životov, respektive pri zlepšení kvality života tým, ktorí to potrebujú
- pomoc verejnosti** – ocenenie príslušníkov rezortu obrany napríklad za likvidáciu následkov prírodných alebo priemyselných katastrof
- priateľ armády** – ocenenie civilnej osoby alebo kolektívu, ktorý prispel k budovaniu civilno-vojenských vzťahov
- mimoriadna cena** – ocenenie za mimoriadne skutky alebo zásluhy súvisiace so životom rezortu obrany

Desať vyžrebovaných navrhovateľov získa po dve voľné vstupenky na slávnostný galaprogram. Uzávierka návrhov: 21. február 2007

Adresa: Komunikačný odbor MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: cinroka@mod.gov.sk

Dokonalé obranné technológie sú nutnosťou

IDET 2007

**CZECH REPUBLIC
BRNO 2. - 4. 5.**

**9. medzinárodný veľtrh
obrannej a bezpečnostnej techniky**

**Najväčší a najprestížnejší veľtrh
obrannej a bezpečnostnej techniky v strednej Európe**

**EXPOZÍCIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
POD GESCIUO MINISTERSTVA OBRANY SR**

Ve spolupráci s Asociácií
obraného priemyslu ČR

www.bvv.cz/idet

Akvízie pre
Slovenskú republiku:
Incheba, a.s.
Tel.: +421 267 272 215
+421 267 272 194
E-mail: lkopeccky@incheba.sk

Veletrhy Brno, a.s.
Výstaviště 1
647 00 Brno
Tel.: +420 541 153 272
Fax: +420 541 153 054
idet@bvv.cz
www.bvv.cz/idet

**Central European
Exhibition Centre**

BVV

**Veletrhy
Brno**